Załącznik nr 2
do zarządzenia nr 175/2020
z dnia 22.10.2020 r.

PLAN ROZWOJU OBSZARU OCHRONY UZDROWISKOWEJ MIŁOMŁYN NA LATA 2021 – 2030

Miłomłyn, czerwiec – listopad 2020 r.

Gmina Miłomłyn
ul. Twarda 12
14 – 140 Miłomłyn

Burmistrz Miasta i Gminy Miłomłyn
Stanisław Siwkowski

Rada Miejska w Miłomłynie (kadencja 2018 – 2023):
Kasprzak Tomasz – Przewodniczący Rady
Król Alina – Wiceprzewodnicząca Rady
Andruszkiewicz Szymon
Antoszewski Piotr
Düformantel Małgorzata
Grzęda Marek
Jakubczyk Nadzieja
Karabinowska Joanna
Kijański Krzysztof
Krzykowski Andrzej
Lipka Ewa
Pierzchała Małgorzata
Sobótko Mirosław
Zaborowska Małgorzata
Żmijewski Grzegorz

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp i opis metodologii 5

II. Podstawowe definicje dot. funkcjonowania uzdrowisk 7

III. Podstawowe akty prawne dot. funkcjonowania uzdrowisk 9

IV. Informacja o uzdrowiskach i wytyczonych obszarach ochrony uzdrowiskowej w Polsce 14

V. Streszczenie dokumentu 18

VI. Obszar ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn 21

6.1. Opis Strefy „A" ochrony uzdrowiskowej 22

6.2. Opis Strefy „B" ochrony uzdrowiskowej 28

6.3. Opis Strefy „C " ochrony uzdrowiskowej 29

VII. Granice wyznaczonych stref ochrony uzdrowiskowej 30

VIII. Charakterystyka ruchu turystycznego województwa warmińsko – mazurskiego 32

IX. Diagnoza 42

9.1. Ogólny opis gminy Miłomłyn 42

9.2. Demografia 45

9.3. Podmioty gospodarcze 47

9.4. Turystyka 48

9.5. Kultura i sport w gminie Miłomłyn 50

9.6. Przyroda 51

9.7. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody 55

9.8. Budowa geologiczna 57

9.9. Surowce lecznicze 59

9.10. Obszary i tereny górnicze 61

9.11. Charakterystyka kopaliny leczniczej 63

9.12. Charakterystyka klimatu leczniczego 64

9.13. Stan czystości powietrza i natężenia hałasu 65

9.14. Warunki hydrologiczne 67

9.15. Szlaki rowerowe, piesze, spacerowe, wodne 70

9.16. Opis projektów z zakresu rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej dotychczas zrealizowanych i będących w trakcie realizacji przez Gminę Miłomłyn 75

9.17. Kierunki lecznicze i przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego 79

9.18. Zabytki 85

9.19. Infrastruktura techniczna 90

X. Analiza SWOT 98
XI. Kluczowe problemy i wyzwania obszaru 100
XII. Wizja 103
XIII. Cel strategiczny rozwoju oraz obszary interwencji (cele operacyjne) 104
13.1. Obszar interwencji Lecznictwo uzdrowiskowe 105
13.2. Obszar interwencji Turystyka i rekreacja 106
13.3. Obszar interwencji Czyste środowisko 107
13.4. Obszar interwencji Promocja uzdrowiska 108
XIV. Opis planowanych działań 109
XV. Wskaźniki realizacji Planu 117
XVI. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla 119
XVII. Plan finansowy 126
XVIII. System wdrażania Planu 128
XIX. Spis tabel 132

I. Wstęp i opis metodologii

Władze Gminy Miłomłyn na początku 2020 r. podjęły decyzję o opracowaniu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2021 – 2030. Jest to główny dokument strategiczny, wyznaczający kierunki rozwoju tego samorządu na najbliższe lata. Z uwagi na dążenia władz samorządowych mające na celu uzyskanie statusu uzdrowiska załącznikiem do Strategii jest Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030 jest dokumentem przyjmowanym przez Radę Miejską w Miłomłynie, który ma być przydatny w procesie ubiegania się o wsparcie ze środków zewnętrznych, w tym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

W Planie zawarto:

- diagnozę sytuacji społeczno – gospodarczej Miasta i Gminy Miłomłyn, przygotowaną w oparciu o dostępne dane statystyczne oraz informacje będące w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Miłomłyn, a także innych instytucji publicznych obejmujących swoim działaniem obszar gminy,
- analizę SWOT (określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn), przygotowaną metodą warsztatową,
- wizję i cele rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn (cel strategiczny oraz kluczowe obszary interwencji, w ramach których wytyczono cele operacyjne)
- opis planowanych działań,
- powiązanie Planu z obowiązującymi dokumentami strategicznymi ponadlokalnymi, regionalnymi i krajowymi.

Strategia wraz z Planem zostały opracowane przy wykorzystaniu Metody Aktywnego Planowania Strategicznego (MAPS). Istotą tej metody jest założenie, że informacja i wiedza potrzebne do opracowania strategii istnieją, ale poszczególne ich elementy są nieskoordynowane i rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach lokalnych ekspertów.

Merytoryczną rolę w wypracowaniu strategii/planu dla danej instytucji lub terenu odgrywają lokalni liderzy, którzy są włączeni do zespołu planującego. Warsztaty odbywają się na zasadzie „burzy mózgów" wśród przedstawicieli wiodących grup danego środowiska. Całością dyskusji kieruje moderator, który jest osobą z zewnątrz. Rola moderatora polega głównie na kierowaniu dyskusją, porządkowaniu i strukturyzacji wypowiedzi, utrwalaniu wyników dyskusji.

Zamiarem władz samorządowych podczas opracowywania dokumentu była partnerska współpraca w tym zakresie z wieloma podmiotami, reprezentującymi różnorodne środowiska oraz instytucje zaangażowane w działania wspierające rozwój lokalny. Proces powstawania dokumentu został uspołeczniony poprzez włączenie w jego tworzenie przedstawicieli wszystkich sektorów: społecznego, prywatnego i publicznego.

Zorganizowane zostały warsztaty strategiczne:

- I warsztaty dot. analizy SWOT zostały przeprowadzone w dniu 22 lipca 2020 r. (wzięło w nich udział 25 osób),
- II warsztaty dot. celów i kierunków rozwoju odbyły się w dniu 27 sierpnia 2020 r. (wzięło w nich udział 25 osób).

Na potrzeby opracowania Strategii oraz Planu na przełomie lipca i sierpnia 2020 r. przeprowadzone zostało również badanie ankietowe w formie online dotyczące analizy SWOT oraz celów i kierunków rozwoju, w którym wzięło udział 126 osób.

W planie zostały wykorzystane treści i zaczerpnięte materiały z opracowań zleconych przez Gminę Miłomłyn:

- Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn (opracowany rzez firmę PUPIKZ „HOT" dr inż. arch. Tomasz Ołdytowski),
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Miłomłyn (opracowane przez firmę Inplus Sp. z o.o.),
- Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2017 – 2020 dla Gminy Miłomłyn (opracowany przez mgr Mateusza Wrześniewskiego).

Z uwagi na brak wytycznych określających zakres planów rozwoju uzdrowisk na poziomie województwa warmińsko – mazurskiego podczas opracowania dokumentu sugerowano się zapisami Regulaminu Oceny Planów Rozwoju Uzdrowisk w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 -2020.

Posiadanie przez samorząd lokalny wizji i planu rozwoju jest kluczowym warunkiem dla zapewnienia mieszkańcom lokalnej społeczności jak najlepszych warunków życia. Jest też często warunkiem, którego spełnienie jest wymagane przy ubieganiu się o wsparcie realizacji planów rozwojowych ze źródeł zewnętrznych.

II. Podstawowe definicje dot. funkcjonowania uzdrowisk

Plan Rozwoju Uzdrowiska/Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej – dokument opracowany i przyjmowany przez właściwą gminę, przydatny w procesie ubiegania się o wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Gmina uzdrowiskowa – gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska – definicja zgodna z Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662 j.t.).

Uzdrowisko – obszar, na terenie, którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki określone w Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662 j.t.), któremu nadano status uzdrowiska.

Lecznictwo uzdrowiskowe – to zorganizowana działalność polegającą na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej, prowadzona w uzdrowisku przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego przy wykorzystaniu warunków naturalnych, takich jak:

- właściwości naturalnych surowców leczniczych,
- właściwości lecznicze klimatu, w tym talassoterapia i subterraneoterapia oraz właściwości lecznicze mikroklimatu – a także towarzyszące temu zabiegi z zakresu fizjoterapii.

Obszar objęty Planem Rozwoju Uzdrowiska/Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej – oznacza obszar objęty strefą A, B i C uzdrowiska, dla którego opracowano i wdrażany będzie dokument strategiczny.

Obiekt turystyczny/rekreacyjny – urządzenia, obiekty lub siedziby instytucji służące świadczeniu usług i zaspokajaniu potrzeb związanych z turystyką, rekreacją i aktywnym wypoczynkiem.

Obiekt noclegowy – hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe oraz inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie polegające na wynajmie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych.

Ogólnodostępna infrastruktura uzdrowiskowa – infrastruktura turystyczna, rekreacyjna, lecznictwa na terenie uzdrowiska, do której dostęp jest oferowany na jednakowych warunkach dla wszystkich zainteresowanych.

Przedsiębiorstwo uzdrowiskowe – przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą na terenie uzdrowiska, będące organem założycielskim dla zakładu lecznictwa uzdrowiskowego.

Definicje dotyczące naturalnych surowców leczniczych:

- naturalny surowiec leczniczy – surowiec pochodzenia naturalnego, ze złóż geologicznych, stosowany w postaci naturalnej do uzdrowiskowych zabiegów leczniczych takich jak: woda lecznicza, gaz leczniczy, peloid,
- woda lecznicza – pierwotnie czysta, nieuzdatniona woda podziemna, której skład chemiczny i właściwości fizyczne warunkują określone działanie lecznicze, potwierdzone wynikami badań farmakodynamicznych i klinicznych,
- gaz leczniczy – gaz pochodzenia naturalnego, ze złóż geologicznych lub towarzyszący wodom podziemnym, którego właściwości lecznicze stwierdzone zostały na podstawie badań lub długotrwałej obserwacji lekarskiej,
- peloid – substancja naturalna pochodząca ze złoża geologicznego o właściwościach leczniczych, potwierdzonych wynikami badań, która w stanie naturalnym lub po zmieszaniu z wodą jest stosowana do uzdrowiskowych zabiegów leczniczych.

III. Podstawowe akty prawne dot. funkcjonowania uzdrowisk

Najważniejsze akty prawne regulujące zasady funkcjonowania uzdrowisk w Polsce (wykaz sporządzony na podstawie informacji ze strony Ministerstwa Zdrowia https://www.gov.pl/web/zdrowie/akty-prawne, dostęp w dniu 30.09.2020 r.):

- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych Dz.U. z 2020 r. poz. 1662 j.t.,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. poz. 14,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinny odpowiadać zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. poz. 452,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest Dz.U. Nr 185, poz. 1920 z późn. zm.,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. Nr 47, poz. 346,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 czerwca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. Nr 130, poz. 760,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie naczelnego lekarza uzdrowiska Dz.U. Nr 161, poz. 976,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości Dz.U. Nr 80, poz. 565,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 września 2006 r. w sprawie trybu przeprowadzania kontroli jednostek uprawnionych do potwierdzania właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu Dz.U. Nr 178, poz. 1321,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 czerwca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu przeprowadzania kontroli jednostek uprawnionych do potwierdzania właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu Dz.U. Nr 130, poz. 761,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinna spełniać jednostka uprawniona do wydawania świadectw potwierdzających właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu Dz.U. Nr 236, poz. 1708,

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. poz. 931,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego Dz.U. poz. 1963,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową Dz.U. Nr 142, poz. 835,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie trybu i terminów ustalenia oraz przekazania dotacji z budżetu państwa gminie uzdrowiskowej Dz.U. Nr 103, poz. 705.

W lipcu 2005 roku Sejm RP uchwalił nową Ustawę o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Na jej podstawie od 1 stycznia 2006 roku (po 15 latach prac nad tą ustawą) udało się wprowadzić rozwiązania, dzięki którym:

- lecznictwo uzdrowiskowe stało się integralną częścią ochrony zdrowia, co oznacza, że kwestie uzdrowisk mają swoje umocowanie konstytucyjne,
- określone zostały zadania gmin uzdrowiskowych,
- stworzono miejscowościom niemającym statusu uzdrowiskowego możliwość uzyskania tego statusu,
- gminy uzdrowiskowe uzyskały prawo pobierania opłaty uzdrowiskowej,
- na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska, poczynając od roku 2006 budżet państwa jest zobowiązany wypłacać gminom dotację w wysokości pobranej opłaty miejscowej.

Pozornie funkcjonowanie gmin uzdrowiskowych nie odbiega zasadniczo od sytuacji większości samorządów w Polsce, a jej działalność można podporządkować rynkowemu prawu popytu i podaży. Można zatem sądzić, iż to właśnie gminy uzdrowiskowe są podmiotami szczególnie uprzywilejowanymi, obdarzonymi przez naturę unikatowymi surowcami leczniczymi, niepowtarzalnym krajobrazem, czystym powietrzem i wysoką lesistością terenów, przy jednoczesnym specjalnym traktowaniu przez Państwo. W praktyce szczególnie ten ostatni element wywołuje szeroką dyskusję wśród przedstawicieli gmin uzdrowiskowych. Gmina uzdrowiskowa, to bowiem gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska, w trybie określonym w Ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym (…) z 28 lipca 2005 roku. Uzdrowisko to obszar, gdzie prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego terenie naturalnych surowców leczniczych, któremu został nadany status uzdrowiska.

Z powyższych definicji wynika, że uzdrowisko jest ograniczonym obszarem terytorium gminy, prowadzącym specyficzną działalność, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe. W celu ochrony dóbr narodowych, jakimi są surowce lecznicze, w gminie uzdrowiskowej wydzielone zostają trzy strefy ochronne. Strefy ochronne to część obszaru uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska, i urządzeń uzdrowiskowych. Tworzą je z reguły obszary biologicznie czynne w postaci lasów ochronnych, parków uzdrowiskowych, parków krajobrazowych, zieleni naturalnej.

Funkcjonowanie gminy uzdrowiskowej reguluje wiele dodatkowych aktów prawnych m.in.:

- Prawo o ochronie przyrody,
- Prawo o ochronie środowiska, gruntów rolnych i leśnych,
- Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- przepisy prawa miejscowego, w tym: akty samorządów lokalnych, wojewody i statut uzdrowiska.

Miejscowość uzdrowiskowa musi zadbać o zapewnienie warunków lecznictwa uzdrowiskowego szczególnie w zakresie ochrony środowiska (zabezpieczenie stref ochronnych, uzdrowiskowych „A", „B", „C"). Zadanie to wynika zarówno z przepisów Ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym z roku 2005, jak też ze statutu uzdrowiska, który zostaje sporządzony przez władze gminy na podstawie tej ustawy. Utworzenie stref ochronnych stanowi także wytyczne do tworzenia prawa miejscowego w postaci planów zagospodarowania przestrzennego. Kierując się zapisami ustawy o uzdrowiskach właściwy miejscowo samorząd w planach zagospodarowania przestrzennego nie może przeznaczyć w strefie „B" i „C" terenów pod budownictwo zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, aby nie osłabić terenów ścisłej kontroli ochrony uzdrowiskowej i nie doprowadzić do zakłócenia lub dyskomfortu leczenia. Wyjątkowe surowce naturalne, nierzadko lecznicze właściwości klimatu, wspaniałe warunki krajobrazowe są szczególnie narażone na zniszczenie i degradację przez niewłaściwe gospodarowanie, postęp techniczny i cywilizacyjny. Gospodarowanie terenami zielonymi (lasami, parkami) w gminie niemającej charakteru uzdrowiskowego zasadniczo różni się od tego, jakie jest właściwe dla gminy uzdrowiskowej. Kładzie się tam większy nacisk na funkcję ochronną lasów (ochrona różnorodności biologicznej, retencja, ochrona zwierząt), ich uzdrowiskowe i turystyczne zagospodarowanie, a mniejszy na realizację funkcji gospodarczych.

Charakterystyka strefy „A":

Strefa „A", zgodnie z przepisami prawnymi, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty (w szczególności: pensjonaty,

restauracje lub kawiarnie), dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%.

W strefie ochronnej „A” zabrania się:
1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 t.j.):

- zakładów przemysłowych,
- budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych,
- garaży wolno stojących,
- obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m^2,
- stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,
- autostrad i dróg ekspresowych,
- parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,
- obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska, w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,
- zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych,

2) uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału,
3) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych,
4) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę,
5) prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106, 568, 1065 i 1106),
6) trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132),
7) organizacji rajdów samochodowych i motorowych,
8) organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2171 z późn. zm.), zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22:00-6:00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych,
9) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze,

10) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych,
11) prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych,
12) prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Charakterystyka strefy „B":
Strefa „B", zgodnie z przepisami prawnymi, obejmuje obszar przyległy do strefy „A" i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 50%.

W strefie ochronnej „B" zabrania się:
1) budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:
- stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy „A" ochrony uzdrowiskowej,
- parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50, z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych,

2) wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu,
3) budowy lub innych czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, d oraz pkt 2, 9, 11 i 12.

Charakterystyka strefy „C":
Strefa „C", zgodnie z przepisami prawnymi, obejmuje obszar przyległy do strefy „B" i stanowiący jej otoczenie, obejmującą obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%.

W strefie „C" ochrony uzdrowiskowej zabrania się budowy lub innych czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 9, 11 i 12 oraz w ust. 2 pkt 2.

IV. Informacja o uzdrowiskach i wytyczonych obszarach ochrony uzdrowiskowej w Polsce

Podział uzdrowisk ze względu na czynniki lecznicze:

- **uzdrowisko klimatyczne** – uzdrowisko, w którym prowadzona jest zorganizowana działalność lecznicza, wykorzystująca głównie walory klimatu, potwierdzone badaniami naukowymi i mające terenowe urządzania do klimatoterapii,
- **zdrojowisko** – uzdrowisko, w którym zabiegi z użyciem wody leczniczej należą do podstawowych w działalności leczniczej,
- **uzdrowisko borowinowe** – uzdrowisko, w którym zabiegi z użyciem borowiny należą do podstawowych w działalności leczniczej,
- **uzdrowisko nadmorskie** – *tallasoterapeutyczne* – uzdrowisko, w którym do prowadzenia działalności leczniczej wykorzystywane są specyficzne właściwości klimatu nadmorskiego oraz stosowana jest woda morska,
- **uzdrowisko lecznictwa podziemnego** – *subterraneoterapeutyczne* – uzdrowisko, w którym do celów leczniczych wykorzystywany jest mikroklimat podziemnych wyrobisk, odznaczających się korzystną jonizacją powietrza i obecnością aerozolu leczniczego oraz brakiem w powietrzu alergenów i mikroorganizmów chorobotwórczych,
- **zdrój** – dopowiedzenie umieszczone pod nazwą własną miejscowości uzdrowiskowej, identyfikujące tę miejscowość jako zdrojowisko.

Podział ze względu na położenie:

- **uzdrowisko nizinne** – uzdrowisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej do 300 m n.p.m.,
- **uzdrowisko podgórskie** – uzdrowisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 300 m do 500 m n.p.m.,
- **uzdrowisko górskie** – uzdrowisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 500 m do 700 m n.p.m.,
- **uzdrowisko wysokogórskie** – uzdrowisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej powyżej 700 m n.p.m.

Najważniejszą i podstawową wartością uzdrowisk są ich walory turystyczne, rekreacyjne i lecznicze, służące zachowaniu równowagi fizycznej i psychicznej zarówno mieszkańców jak i przyjezdnych. Jest to suma składników stworzonych przez człowieka oraz naturę. Zarówno wspólnie jak i każde z osobna stanowią cele ruchu turystycznego i tworzą potencjał danego obszaru.

Zgodnie z informacjami dostępnymi na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia (https://www.gov.pl/web/zdrowie/wykaz-uzdrowisk-wraz-z-kierunkami-leczniczymi, dostęp w dniu 30.09.2020 r.) w chwili obecnej na terenie Polski status uzdrowiska posiada ponad

40 miejscowości (w tym 1 na obszarze województwa warmińsko – mazurskiego – Gołdap), co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1: Wykaz uzdrowisk w Polsce

1. Augustów	16. Kołobrzeg	31. Solec-Zdrój
2. Busko-Zdrój	17. Konstancin-Jeziorna	32. Sopot
3. Ciechocinek	18. Krasnobród	33. Supraśl
4. Cieplice	19. Krynica-Zdrój	34. Swoszowice
5. Czerniawa-Zdrój	20. Kudowa-Zdrój	35. Szczawnica
6. Dąbki	21. Lądek-Zdrój	36. Szczawno-Zdrój
7. Długopole-Zdrój	22. Muszyna-Złockie	37. Świeradów-Zdrój
8. Duszniki-Zdrój	23. Nałęczów	38. Świnoujście
9. Goczałkowice-Zdrój	24. Piwniczna-Zdrój	39. Uniejów
10. Gołdap	25. Polanica-Zdrój	40. Ustka
11. Horyniec-Zdrój	26. Polańczyk	41. Ustroń
12. Inowrocław	27. Połczyn-Zdrój	42. Wapienne
13. Iwonicz-Zdrój	28. Przerzeczyn-Zdrój	43. Wieniec-Zdrój
14. Jedlina-Zdrój	29. Rabka-Zdrój	44. Wysowa-Zdrój
15. Kamień Pomorski	30. Rymanów-Zdrój	45. Żegiestów-Zdrój
Wieliczka – sanatorium uzdrowiskowe w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Miejscowości, które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej (wraz z kierunkami leczniczymi):

- **Frombork** (choroby: ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, naczyń obwodowych i układu nerwowego),
- **Latoszyn** (choroby: ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, neurologiczne),
- **Skierniewice-Maków** (choroby: ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, układu nerwowego, skóry, otyłość),
- **Czarny Dunajec** (choroby: ortopedyczno – urazowe, reumatologiczne, ginekologiczne),
- **Lidzbark Warmiński** (choroby: kardiologiczne i nadciśnienie, ortopedyczno – urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne),
- **Miłomłyn** (choroby: ortopedyczno – urazowe, reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, dolnych dróg oddechowych),
- **Kazimierza Wielka** (choroby: reumatologiczne, osteoporoza, choroby kardiologiczne i nadciśnienie),
- **Górowo Iławeckie** (choroby: ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, górnych i dolnych dróg oddechowych).

Na poniższej mapie zaznaczono ustanowione w województwie warmińsko – mazurskim uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej.

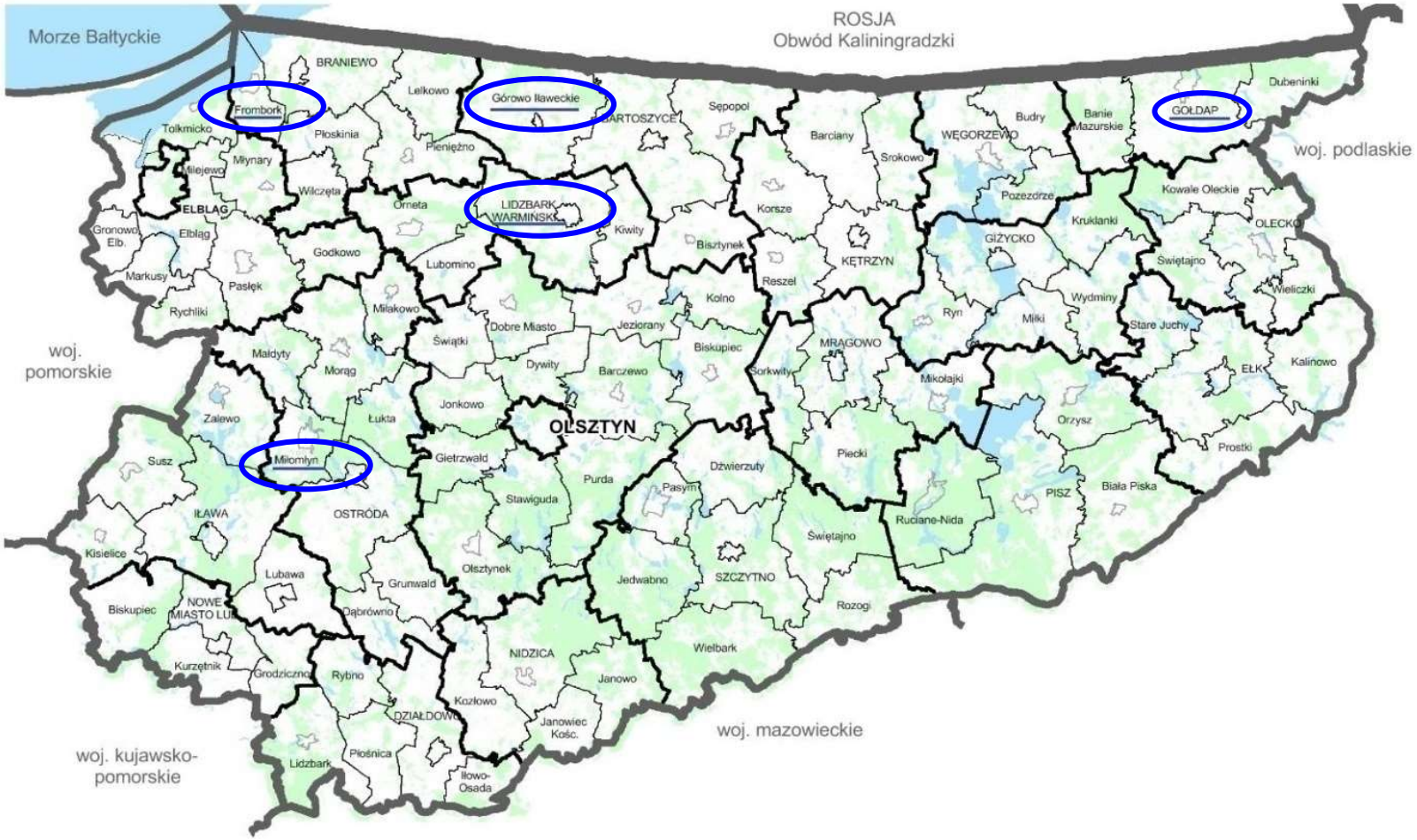

Źródło: Opracowanie własne

Stowarzyszenie Uzdrowisk Warmii i Mazur

Na podstawie Uchwały nr V/30/2019 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 25 stycznia 2019 r. Gmina Miłomłyn przystąpiła do Stowarzyszenia Uzdrowisk Warmii i Mazur.

Stowarzyszenia zostało powołane w następujących celach:

- reprezentowanie, obrona i popieranie wspólnych interesów swoich członków wobec administracji rządowej i samorządowej, organów i instytucji europejskich oraz osób prawnych i fizycznych,
- wszechstronny rozwój uzdrowisk oraz miejscowości o walorach uzdrowiskowych z województwa warmińsko-mazurskiego,
- dążenie do zapewnienia gminom uzdrowiskowym priorytetowych warunków pozyskiwania finansowania na inwestycje służące rozwojowi uzdrowisk,
- utrzymywanie stałego kontaktu z pokrewnymi instytucjami i zrzeszeniami w kraju i za granicą,
- popieranie wszelkich akcji zmierzających do rozwoju uzdrowisk z województwa warmińsko-mazurskiego,
- prowadzenie działalności promocyjnej regionalnych uzdrowisk,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony zdrowia, kultury fizycznej i sportu, rekreacji, ochrony środowiska, profilaktyki zdrowotnej, lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki, turystyki uzdrowiskowej, spa, wellness oraz beauty,
- inicjowanie współpracy pomiędzy społecznością lokalną w miejscowościach uzdrowiskowych.

Stowarzyszenie wymienione powyżej cele będzie realizowało poprzez:

- podejmowanie działań dla zapewnienia właściwego rozwoju psychofizycznego człowieka,
- popularyzowanie lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki, sportu i rekreacji ruchowej jako elementów zdrowego stylu życia,
- wydawanie własnych publikacji,
- współpracę z instytucjami i organizacjami o pokrewnych zadaniach w kraju i za granicą,
- współudział w tworzeniu dokumentów kluczowych dla regionu z zakresu wyznaczonego przez cele stowarzyszenia.

Członkami Stowarzyszenia Uzdrowisk Warmii i Mazur są gminy:

- Frombork,
- Gołdap,
- Górowo Iławeckie,
- Lidzbark Warmiński,
- Miłomłyn.

V. Streszczenie dokumentu

Tytuł
Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 - 2030

Lokalizacja Uzdrowiska
Gmina Miłomłyn
Miejscowości: Miłomłyn, Tarda, Bagieńsko
Obszar położony jest w powiecie ostródzkim województwa warmińsko – mazurskiego.

Obszar objęty planem
Plan obejmuje wszystkie trzy strefy uzdrowiskowe w obszarze ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn. Teren ten zajmuje 4 638,03 ha, na który składa się:

- strefa ochrony uzdrowiskowej „A" o powierzchni 118,31 ha. W jej skład wchodzi miasto Miłomłyn (86,7 ha) oraz sołectwo Tarda (31,6 ha),
- strefa ochrony uzdrowiskowej „B" o powierzchni 1 143,17 ha. Przylega ona i otacza strefę „A". W jej skład wchodzą następujące sołectwa: Tarda, Bagieńsko oraz miasto Miłomłyn,
- strefa ochrony uzdrowiskowej „C" o powierzchni 3 376,55 ha. Przylega ona i otacza strefę „B". Granica zewnętrzna obszaru ochrony uzdrowiskowej „Miłomłyn" przebiega po zewnętrznych granicach sołectwa Tarda, Bagieńsko i miasta Miłomłyn.

Mapy poszczególnych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z opisem przebiegu ich granic zostały opisane w dalszej części dokumentu.

Mapka sytuacyjna / plan obszaru

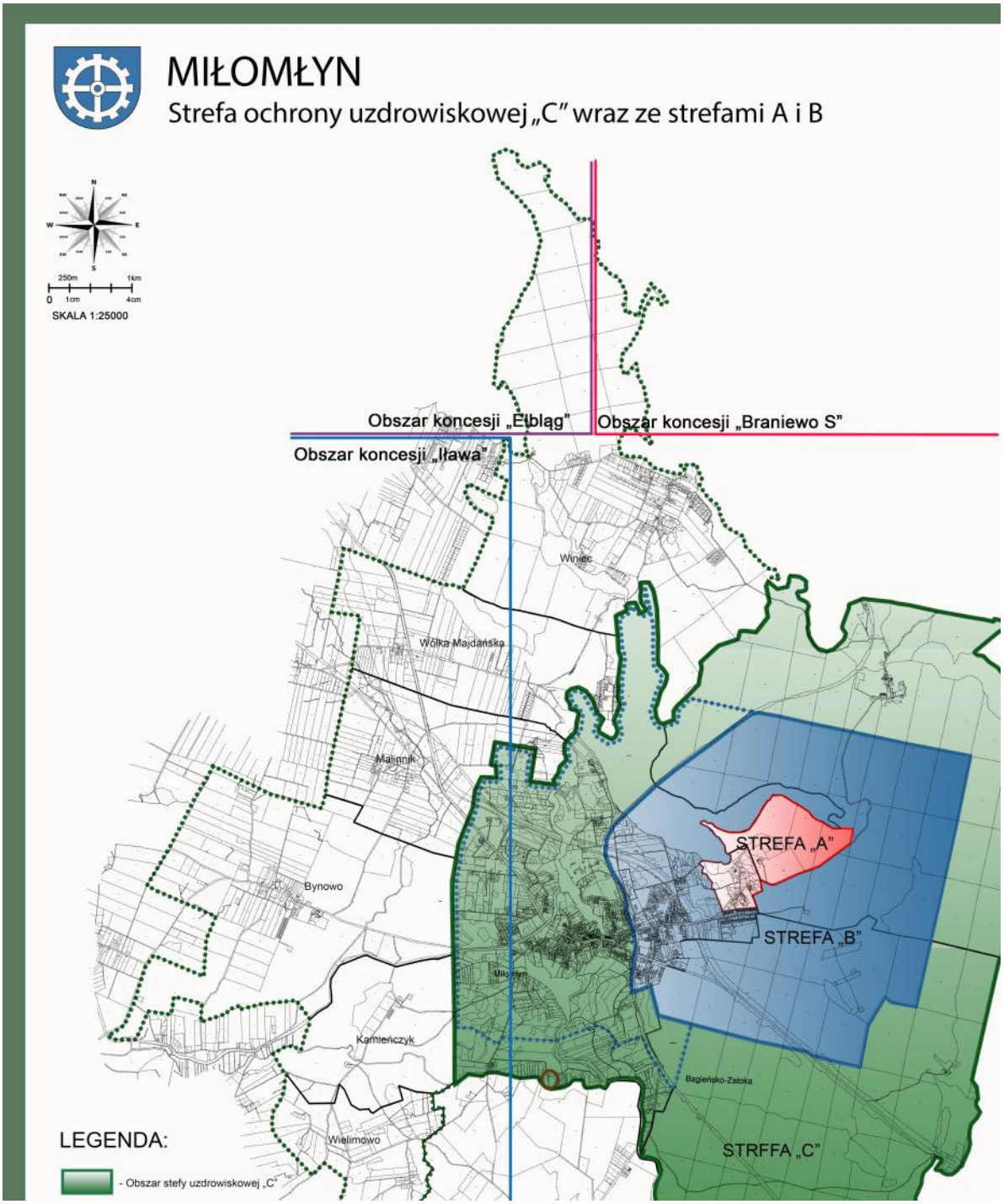

Źródło: Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn

Czas trwania planu

Czas obowiązywania dokumentu określono na: 01.01.2021 r. – 31.12.2030 r. Przyjęty okres realizacji jest spójny z opracowaną Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2021 – 2030. Koniec przyjętego czasu trwania Planu jest zbieżny z okresem obowiązywania najważniejszego dokumentu strategicznego na poziomie województwa warmińsko – mazurskiego – Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego.

Cele planu/Kierunki rozwoju obszaru uzdrowiskowego/ Środki realizacji celów

Strategiczny cel Planu Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030 określony został jako: **Zwiększenie atrakcyjności uzdrowiskowo – turystycznej Miłomłyna w celu uzyskania statusu uzdrowiska oraz wykreowania jego marki.**

Osiągnięcie założonego celu strategicznego wymaga intensywnych działań w poniższych kluczowych obszarach interwencji:

1. Lecznictwo uzdrowiskowe,
2. Turystyka i rekreacja,
3. Czyste środowisko,
4. Promocja uzdrowiska.

W poniższej tabeli wykazano planowane kierunki rozwoju obszaru (cele operacyjne).

Tabela 2: Cele operacyjne Planu

Oznaczenie działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Szacowany koszt działania
Obszar interwencji: LECZNICTWO UZDROWISKOWE			
1.1	Rozwój infrastruktury uzdrowiskowej w Miłomłynie	2021 - 2023	12 mln zł
1.2	Budowa zakładu leczniczo – uzdrowiskowego	2022 - 2024	20 mln zł
1.3	Budowa Domu Zdrojowego – zakładu przyrodoleczniczego	2023 - 2025	27 mln zł
1.4	Budowa urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego	2025 - 2027	28 mln
Obszar interwencji: TURYSTYKA I REKREACJA			
2.1	Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji dla dzieci i dorosłych	2025 - 2027	30 mln zł
2.2	Zaplecze noclegowo – restauracyjne wraz z Centrum Kongresowo – Szkoleniowym	2024 -2026	26 mln zł
2.3	Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej	2021 - 2030	31 mln zł
2.4	Rewitalizacja centrum Miłomłyna oraz obiektów zabytkowych	2021 - 2030	60 mln zł
Obszar interwencji: CZYSTE ŚRODOWISKO			
3.1	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	2021 - 2022	17 mln zł
3.2	Poprawa jakości powietrza	2021 - 2030	8 mln zł
3.3	Poprawa jakości środowiska i klimatu	2021 - 2030	0,5 mln zł

3.4	Budowa sieci gazowej	2021 - 2024	7 mln zł
Obszar interwencji: PROMOCJA UZDROWISKA			
4.1	Promocja turystyczna i gospodarcza	2021 - 2030	1 mln zł
4.2	Budowanie sieci powiązań i współpracy samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi	2021 - 2030	0,5 mln zł
4.3	Współpraca z sąsiednimi samorządami oraz organizacjami zajmującymi się turystyką	2021 - 2030	0,5 mln zł

Źródło: Opracowanie własne

VI. Obszar ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662, t.j.) określa w art. 34 ust. 1 **warunki jakie łącznie musi spełniać obszar aby uzyskał status uzdrowiska. Są to:**

1. posiadanie złóż naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie,
2. posiadanie klimatu o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie,
3. na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
4. spełnianie określonych w przepisach o ochronie środowiska wymaganiach w stosunku do środowiska,
5. posiadanie infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzenie gospodarki odpadami.

Status obszaru ochrony uzdrowiskowej zgodnie z w/w ustawą może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie warunki, o których mowa w ust. 1 pkt: 1, 2, 4 i 5. Warunki te spełnia część obszaru Gminy Miłomłyn, co zostało potwierdzone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 maja 2016 r. w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej miastu Miłomłyn oraz sołectwom Bagieńsko i Tarda położonym na obszarze gminy Miłomłyn (Dz. U. z 2016 poz. 756).

Obecnie w projektowanej strefie „A" ochrony uzdrowiskowej gminy Miłomłyn nie występują zakłady lecznictwa uzdrowiskowego oraz urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. W związku z powyższym gmina Miłomłyn nie może ubiegać się o status uzdrowiska. Działania władz miasta zmierzają do pozyskania inwestorów pod przyszłe przedsięwzięcia związane z funkcjonowaniem lecznictwa uzdrowiskowego w oparciu o właściwości lecznicze klimatu i właściwości lecznicze borowiny, a w przyszłości solanki. Po spełnieniu warunku zawartego

w pkt. 3 tj. uruchomieniu działalności lecznictwa uzdrowiskowego w obiektach znajdujących się na terenie strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, zarejestrowanych jako zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, gmina Miłomłyn może wystąpić do Ministra Zdrowia z wnioskiem o nadanie statusu uzdrowiska.

Na obszarze ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn wydzielone zostały 3 strefy ochronne:

1. strefa „A" – o pow. **118,31 ha**, obejmuje część wschodnią miasta oraz kompleksu leśnego, wyliczony wskaźnik terenów zieleni dla tej strefy wynosi **95,92%**,
2. strefa „B" – o pow. **1 143,17 ha,** mieści się w granicach części miasta i przyległych do miasta sołectw, wyliczony wskaźnik terenów zieleni dla tej strefy wynosi **86,69%,**
3. strefa „C" – o pow. **3 376,55 ha**, mieści się w granicach miasta Miłomłyn oraz sołectw: Tarda i Bagieńsko i przebiega po granicy tych jednostek administracyjnych, wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) dla tej strefy wynosi **99,02%.**

Łączna powierzchnia uzdrowiska wynosi 4 638,03 ha.

6.1. Opis Strefy „A" ochrony uzdrowiskowej

Strefa „A” ma powierzchnię całkowitą 118,31 ha. W jej skład wchodzi miasto Miłomłyn (86,7 ha) oraz sołectwo Tarda (31,6 ha). W strefie A tereny zielone wynoszą 91,2%, natomiast tereny zabudowane wynoszą 8,8%.

Strefa „A” obejmuje obszar, na którym planowane są zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Procentowy udział terenów zieleni nie może wynosić mniej niż 65%. Obszar ten jest zarezerwowany dla urządzeń i obiektów lecznictwa uzdrowiskowego. Głównym celem ochrony obszaru uzdrowiskowego jest takie kształtowanie urbanistyczne, aby warunki naturalne uzdrowiska nie uległy zniszczeniu, ograniczeniu lub zniekształceniu.

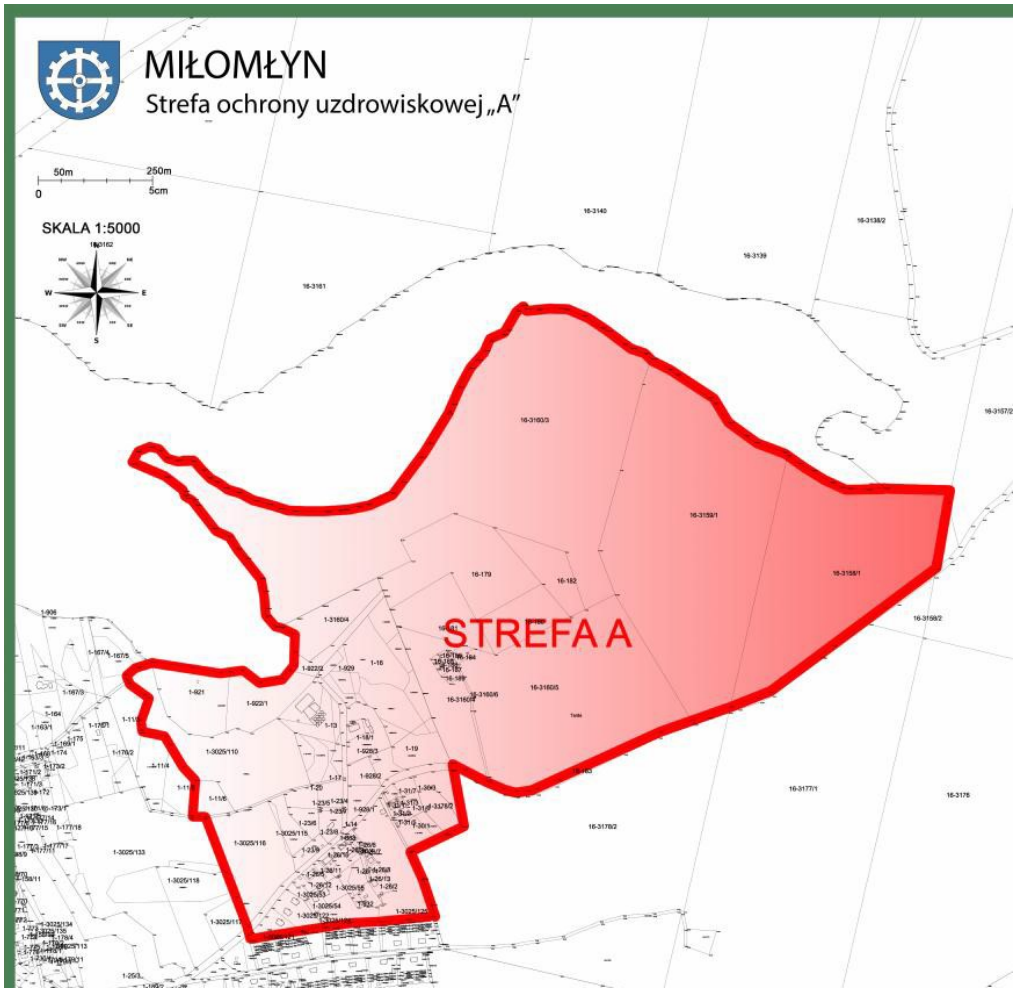

Źródło: Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn

Określając wielkość tej strefy uwzględniono fakt, że jest ona całkowicie pokryta roślinnością i niezurbanizowana. Przewidziano co najmniej 500 m² terenu przypadającego na jednego pacjenta i turystę. Założono, że wielkość bazy łóżkowej będzie się kształtowała na poziomie około 1 000 łóżek. Dodatkowo uwzględniono rezerwę terenów pod ewentualny rozwój bazy uzdrowiskowej.

Dla obszaru strefy „A” ochrony uzdrowiskowej opracowany został schemat funkcjonalno – przestrzenny zagospodarowania, zakładający wyodrębnienie 3 stref.

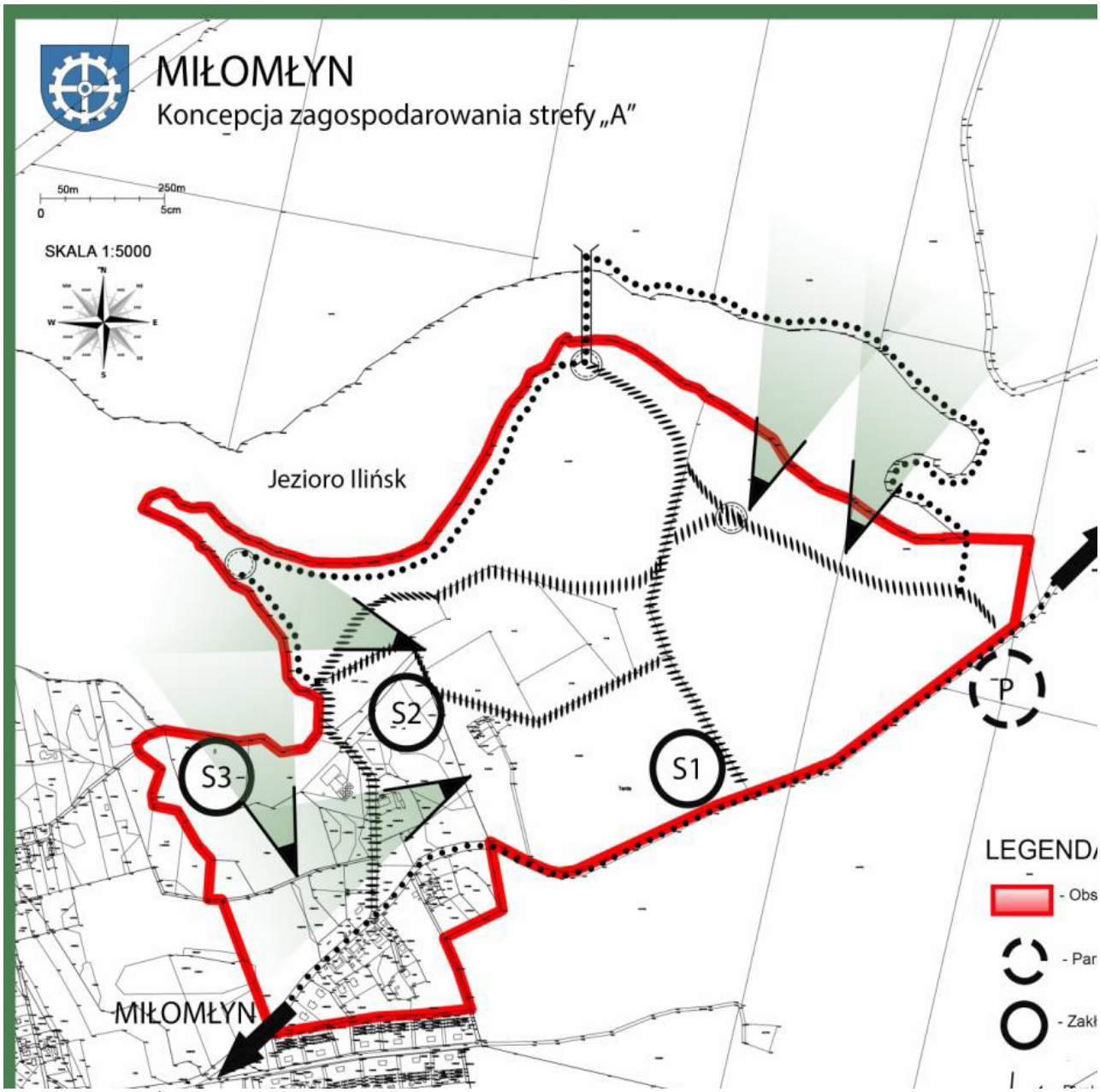

Źródło: Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn

Koncepcję funkcjonalno – przestrzenną uzdrowiska „Miłomłyn” skonstruowano, przyjmując następujące zasady:

1. uzdrowisko powinno powstać na terenie miejscowości wolnym od zabudowy na obszarze strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, ponieważ obszar zurbanizowany gminy Miłomłyn – przestrzeni otaczającej strefę „A” jest zabudowany w sposób przypadkowy i niewystarczający dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania uzdrowiska. Realizacja uzdrowiska na terenie nie zainwestowanym, zapewni wymagane ustawą o uzdrowiskach odpowiedniej wielkości terenów zielonych, która wynosi w strefie „A” – nie mniej niż 65%

powierzchni strefy, a w strefie „B” – nie mniej niż 50% powierzchni strefy. Stąd propozycja ulokowania części stref ochronnych na obszarze leśnym w oddaleniu od istniejącej zabudowy,
2. dla rozwoju uzdrowiska, w tym zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, należy zarezerwować maksymalnie duże tereny, aby nie dopuścić do powstawania na nich zabudowy nie związanej z funkcją uzdrowiskową, a szczególnie zabudowy mającej negatywny wpływ na właściwości lecznicze uzdrowiska. Wynika to również z faktu, iż zasoby wód leczniczych mogą być większe niż wynika to z dotychczasowych badań,
3. tereny zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, powinny być oddzielone strefą przejściową od działalności uciążliwych i szkodliwych dla lecznictwa oraz od ruchu tranzytowego. Sposób zagospodarowania strefy przejściowej zlokalizowanej w strefie „B” ochrony uzdrowiskowej od wschodniej strony strefy „A”, poprzez lokalizację zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
4. wielkość uzdrowiska i wielkość zakładów lecznictwa uzdrowiskowego zależeć będzie głównie od wielkości udokumentowanych zasobów – wód leczniczych. Natomiast wielkość bazy noclegowej powinna uwzględniać również funkcje hotelowe, rekreacyjne oraz bazę dla profilaktyki i opieki społecznej,
5. zabudowa uzdrowiskowa (zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego) powinna powstawać nie tylko wokół terenów leśnych, przekształconych i użytkowanych jako Park Leśny, ale również wewnątrz Leśnego Parku Uzdrowiskowego. Główne zakłady lecznictwa uzdrowiskowego powinny być usytuowane na południowych i wschodnich obrzeżach kompleksu leśnego, z uwagi na korzystne nasłonecznienie.

Założono powstanie niewielkiego uzdrowiska, stwarzającego warunki bezpośredniego kontaktu z przyrodą, w tym wykorzystaniem unikatowych właściwości wód leczniczych. Lokalizacja projektowanego „Uzdrowiska Miłomłyn” posiada znakomite połączenie komunikacyjne nie tylko ze stolicą regionu, ale poprzez węzeł komunikacyjny na drodze S-7, również połączenie z aglomeracją gdańską i warszawską. Wyodrębnienie strefy „A” w niedalekiej odległości od skrzyżowania drogi S-7 z drogą gminną daje szansę łatwego dojazdu do projektowanego zespołu uzdrowiskowego.

W celu poprawnego powiązania uzdrowiska z siecią dróg zewnętrznych oraz zagospodarowania przestrzeni strefy „A”, przeznaczonej do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, projektuje się wyodrębnienie 3 stref funkcjonalno – przestrzennych:

1. **Strefa funkcjonalna wjazdowa** – obejmująca obszar recepcyjny. Planowany nowy wjazd (wariantowy) z drogi S-7, parking wjazdowy oraz zabudowa związana z obsługą zewnętrzną, recepcją ruchu uzdrowiskowego w oparciu o istniejące drogi łączące zespół sanatoryjny z miasteczkiem, organizującą rozwój pierwszej fazy rozwoju uzdrowiska. Główna funkcja zespołu zabudowy: recepcja dla funkcji leczniczych, uzdrowiskowych, w tym hotelowo pensjonatowej oraz turystyczno-wypoczynkowych.

Budowa zespołu parkingów służących obsłudze północnej części uzdrowiska na obrzeżu strefy „A", lecz położonej w strefie „B".

Obszar położony w strefie „recepcyjnej" uzdrowiska Zespół Sanatoryjny nr S 1. Teren o prestiżowej lokalizacji, którego sąsiedztwo stanowią: parking, tereny rekreacyjno-sportowe, tereny usługowe, w tym budowa zespołu obiektów infrastruktury technicznej. Na tym terenie powinna być realizowana budowa drugiego etapu przyszłego uzdrowiska. Zespół zabudowy, początkowo o funkcji domu zdrojowego z zapleczem noclegowym, docelowo powinien być przekształcony w zespół leczniczy o charakterze ambulatoryjnym, z poszerzonym programem medycznym (szpital uzdrowiskowy) oraz rehabilitacyjno-rekreacyjnym.

2. **Strefa lokalizacji zakładów i urządzeń lecznictwa** (Zespół Sanatoryjny nr S1 i S2):

   W strefie funkcjonalnej należy wyodrębnić obszary, charakteryzujące się różnym sposobem zagospodarowania.

   Obszar, na którym zostałby zlokalizowany główny obiekt uzdrowiskowy - byłaby to kluczowa lokalizacja, akcentowana kompozycją ciągu uzdrowiskowego wzdłuż wschodniej ściany kompleksu leśnego. Teren ten preferowany pod lokalizację zespołu sanatoryjnego do zabiegów z użyciem wód leczniczych znajdujących się w niedalekim sąsiedztwie. Zalecane byłoby uzupełnienie kompleksu sanatoryjnego budowlą term solankowych. Lokalizacja obiektu wymaga szczególnej staranności w kształtowaniu formy architektonicznej obiektu.

   Obszary we wschodniej i północnej części strefy „A" oraz graniczącej z nią strefy „B" zostały przeznaczone również pod lokalizację zabudowy pensjonatowej. Pensjonaty stanowić będą bazę noclegową uzupełniającą i urozmaicającą w stosunku do obiektów sanatoryjnych i wypoczynkowych.

3. **Strefa Leśnego Parku Uzdrowiskowego:**

   Teren leśny, do adaptacji na funkcję Parku Zdrojowego. Obszar adaptowany na funkcję Parku Zdrojowego stanowi teren o interesującej, częściowo pofałdowanej budowie. Zróżnicowane ukształtowanie terenu sprzyja budowaniu ciekawych kompozycji ścieżek spacerowych. We wschodniej części przeważa powierzchnia o łagodnym nachyleniu, bardzo korzystnym dla spacerów. Wschodnia część Parku przedzielona może być ciągami spacerowymi przebiegającymi przez obszar leśny, mocno przerośnięty cienkimi drzewami o charakterze samoistnego rozwoju. Jest to teren o ciekawych cechach morfologicznych. Adaptacja tego terenu na funkcje Leśnego Parku Uzdrowiskowego zakłada eliminację samosiejek, co spowoduje „prześwietlenie" terenów zalesionych oraz przy maksymalnym zachowaniu bogatej morfologii terenu, wprowadzenie układu ścieżek spacerowych, rowerowych i dydaktycznych. W celu zachowania morfologii terenu, układ komunikacji spacerowej powinien przebiegać wzdłuż poziomic, lub z zachowaniem łagodnych podejść. System ścieżek należy wyposażyć w miejsca wypoczynku, zarówno zadaszone (w formie altan

parkowych) jak i nie zadaszonych (w formie placów rekreacyjnych). Dzięki temu powierzchnia parku będzie atrakcyjnie zróżnicowana.

Szczegółowe warunki zagospodarowania przestrzennego i kształtowania architektury dla terenów znajdujących się w strefie uzdrowiskowej A zostały określone w uchwale nr XXI/117/2016 Rady Miejskiej w Miłomłynie z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Miłomłyn oraz dla fragmentu obrębu Tarda w Gminie Miłomłyn.

6.2. Opis Strefy „B” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej, przylega i otacza strefę „A”. Jej powierzchnia całkowita wynosi **1 143,17 ha**. Procentowy udział terenów zielonych w strefie B wynosi 70%, natomiast tereny zabudowane to 30%. W jej skład wchodzą następujące sołectwa: Tarda, Bagieńsko oraz miasto Miłomłyn.

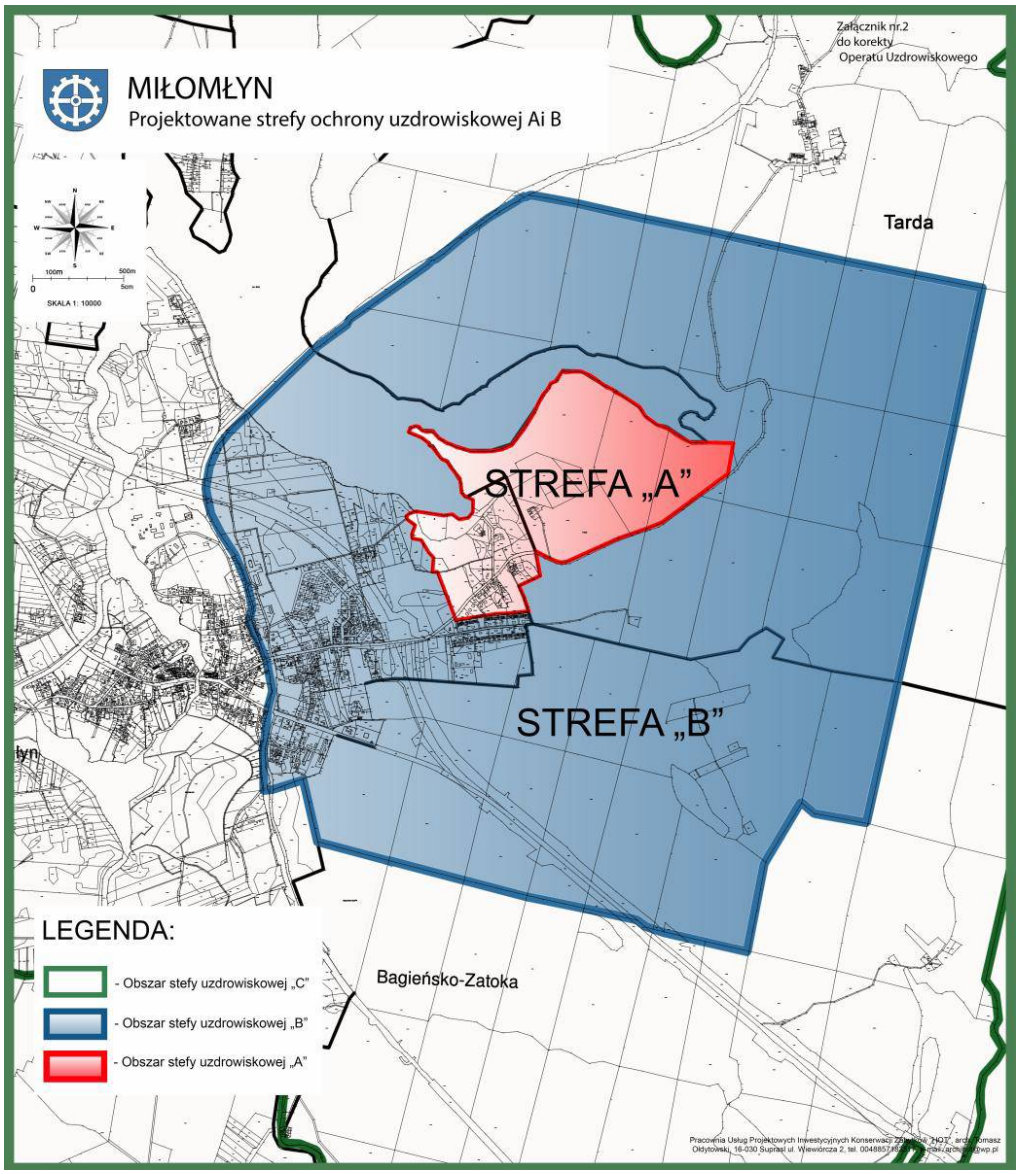

Źródło: Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn

Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie, które jest przeznaczone dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów - obiektów: usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami obszarów chronionych albo jest lasem lub jeziorem. Powierzchnia projektowanej strefy „B” wynosi **1 143,17 ha.**

6.3. Opis Strefy „C ” ochrony uzdrowiskowej

Strefa „C” przylega do strefy „B” i stanowi jej otoczenie, obejmując obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Udział terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45%.

Strefa „C” ochrony uzdrowiskowej, przylega i otacza strefę „B”. Obejmuje swoim zasięgiem większość terenów jednostki pomocniczej miasta – gminy Miłomłyn. Procentowy udział terenów zielonych w strefie C wynosi 85%, natomiast tereny zabudowane to 15%.

W jej skład wchodzą sołectwa: Bagieńsko, Tarda i miasto Miłomłyn. Powierzchnia projektowanej strefy „C” wynosi **3 376,55 ha.**

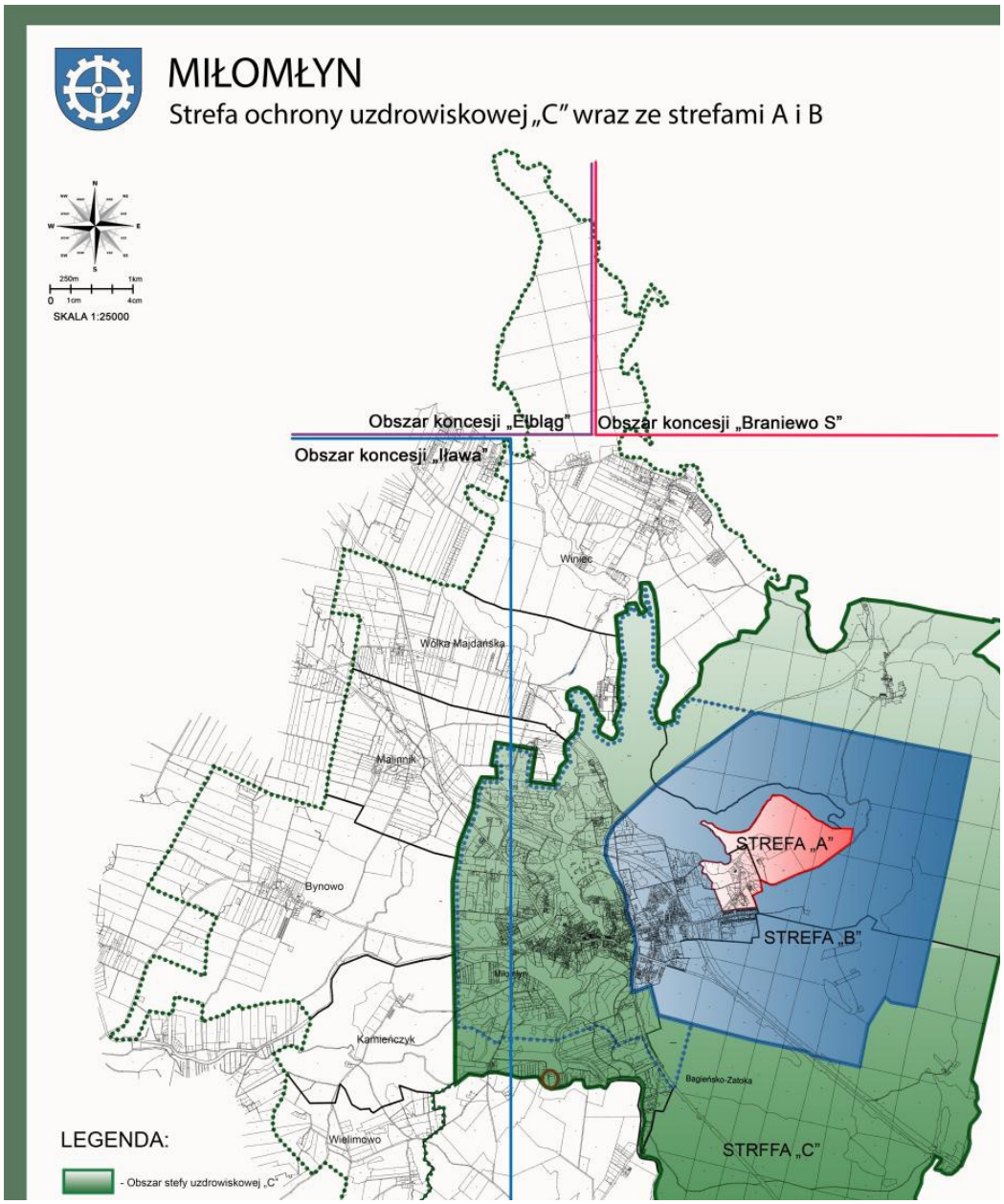

Źródło: Operat uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej Gminy Miłomłyn

VII. Granice wyznaczonych stref ochrony uzdrowiskowej

GRANICA STREFY „A" OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Przebieg granicy Strefy „A" „Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn": granica rozpoczyna swój bieg na północnej granicy działki nr 921 położonej w obrębie miasto Miłomłyn i biegnie zgodnie z ruchem wskazówek zegara, początkowo w kierunku wschodnim brzegiem jeziora llińsk, mijając działki o nr: 921, 922/1, 922/2, 3160/4, gdzie kończy się obręb miasto Miłomłyn i zaczyna obręb Tarda od działki nr: 3160/3, 3159/1, 3158/1, po około 330 m północnej granicy działki nr 3158/1 przecina ją, dochodząc prostopadle do działki nr 3157/2, następnie kieruje się na południe, gdzie dochodzi do północnej granicy drogi o numerze geodezyjnym 157/3, biegnie nią na południowy zachód, przechodząc następnie w drogę o nr geodezyjnym 158/4, dalej nr 159/2 i nr 183, którą dochodzi do granicy obrębu m. Miłomłyn na styku z działką nr 19, następnie skręca w dół na zachodnią granicę działki nr 3178/2 położonej w obrębie Tarda. Biegnąc tą granicą mija działki z obrębu m. Miłomłyn nr: 30/3, 3178/2, 30/1, wschodnią granicę działki nr 931, na wysokości południowo-wschodniego narożnika działki nr 3025/125 skręca na zachód i biegnie południowymi granicami działek nr 3025/125, 3025/124, 3025/122, 3025/121. Następnie kieruje się na zachodnią granicę działki nr 3025/121, po minięciu której przecina drogę o numerze geodezyjnym 868ikontynuuje swój bieg zachodnią granicą działki nr 3025/116 na północ, przecina drogę nr 20 i biegnie południową granicą w kierunku zachodniej granicy działki nr 11/6 i następnie przechodzi w zachodnią granicę działki nr 3025/110, zamykając w ten sposób obszar strefy „A" ochrony uzdrowiskowej.

GRANICA STREFY „B" OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Przebieg granic Strefy „B" „Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn" zgodnie z ruchem wskazówek zegara rozpoczyna swój bieg na północno-wschodnim narożniku działki nr 3135 położonej w obrębie Tarda i biegnie początkowo na południe mijając działki o nr: 3135, 3155, 3174, 3020, następnie wchodzi na jej południową granicę i kontynuuje swój bieg zachodnią granicą działki nr 3042. Następnie kieruje się na zachód, mijając działki nr: 3043/3, 3043/2, 3043/1, 3044/5, 46/6, 3044/3, 3044/4, 3045/4, 3046/6, 3047/10, 3048/7. Omija działkę nr 785 od strony wschodniej i północnej i biegnąc po granicy północnej tej działki wchodzi w obręb miasto Miłomłyn. Z działki nr 785 pod kątem prostym przecina drogę – ul. Iławską, oznaczoną nr ewid. 644/1 wchodzi na południowy narożnik działki nr 645, następnie przecina działkę nr 116/67 pod kątem prostym i kieruje się jej zachodnią granicą w kierunku północnym biegnąc dalej po granicy działki nr 116/66. Docierając do działki nr 116/19 mija ją jej zachodnią granicą i wchodzi na zachodnie granice działek o nr: 116/63, 116/21, 116/22, 116/51 i wchodzi na wschodnie granice działek o nr: 116/35, 116/34, 116/10, 116/26, 116/27, 143/4 i na styku z działką nr 143/2

kończy obręb m. Miłomłyn i wchodzi w obręb Tarda biegnąc dalej jej wschodnią granicą dochodzi do działki nr 3141, wchodzi na jej północną granicę i kieruje się na wschód mijając działki o nr: 3140, 3139, 3138/2, 138/3, 3138/1, 3137, 3136, 3135, po minięciu której kończy swój bieg.

GRANICA STREFY „C" OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Przebieg granic Strefy „C" „Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn" przebiega po zewnętrznych granicach sołectwa Tarda, Bagieńsko i miasta Miłomłyn.

VIII. Charakterystyka ruchu turystycznego województwa warmińsko – mazurskiego

Województwo warmińsko-mazurskie jest jednym z większych w Europie obszarów o dużej atrakcyjności przyrodniczej i niezwykłych walorach krajobrazowych. Wynika to z dużych możliwości wypoczynkowych i sportowo-rekreacyjnych, czystego powietrza, bliskości lasów, dużej liczby jezior, które wraz z kanałami i rzekami tworzą długie i urokliwe szlaki wodne. Warmia i Mazury to oaza spokoju i przyrody, które skłaniają wielu turystów do odwiedzania województwa warmińsko-mazurskiego.

Według danych statystycznych na koniec lipca 2019 r., w porównaniu do tego samego okresu poprzedniego roku, liczba obiektów noclegowych ulegała zwiększeniu. Wzrosła także liczba turystów korzystających z obiektów, jak i udzielonych noclegów, również zainteresowanie ze strony turystów zagranicznych było nieco większe niż w 2018 r. Zwiększyła się także liczba miejsc noclegowych wraz ze stopniem ich wykorzystania. Według danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie w 2019 r. w szczycie sezonu turystycznego (31 lipca) w województwie warmińsko – mazurskim do dyspozycji turystów było 541 obiektów noclegowych (które posiadały 10 lub więcej miejsc noclegowych), zapewniających 43,0 tys. miejsc noclegowych. Ponad połowa (57,4%) stanowiły obiekty całoroczne. Na bazę noclegową składało się:

- 218 obiektów hotelowych (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe),
- 323 pozostałych obiektów noclegowych turystyki (najliczniejszą grupą w tej kategorii były kwatery agroturystyczne, pokoje gościnne, ośrodki wczasowe oraz zespoły domków turystycznych).

Strukturę turystycznych obiektów noclegowych w województwie warmińsko mazurskim przedstawia poniższy wykres (stan na dzień 31.07.2019 r.).

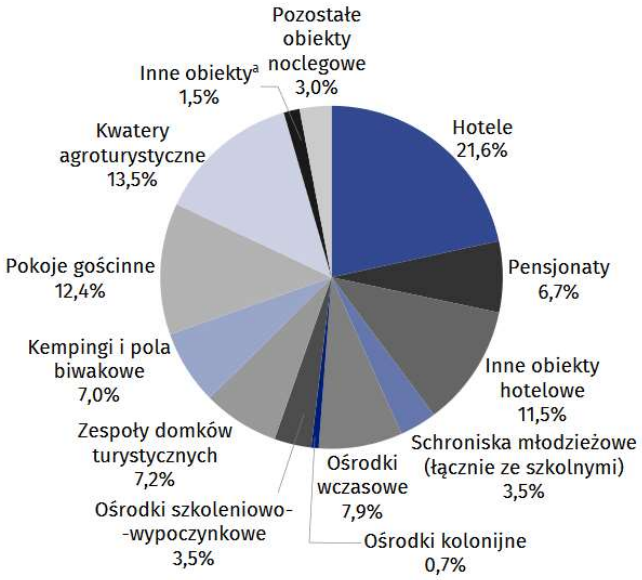

a Motele, domy wycieczkowe, domy pracy twórczej, hostele, zakłady uzdrowiskowe.

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Tabela 3: Dane dot. obiektów noclegowych turystyki w 2019 r. w województwie warmińsko-mazurskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty	Miejsca noclegowe		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Przeciętny czas pobytu w dniach
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
	Stan w dniu 31 VII							
OGÓŁEM	**541**	**42 998**	**24 667**	**1 377 450**	**164 721**	**3 379 520**	**395 351**	**2,5**
w tym:								
Hotele	117	14 212	13 925	963 025	133 430	1 914 421	298 564	2,0
Motele	3	42	42	2 067	-	2 713	-	1,3
Pensjonaty	36	1 340	1 100	36 987	4 342	94 126	14 275	2,5
Inne obiekty hotelowe	62	3 320	2 928	94 097	7 622	244 048	20 405	2,6
Szkolne schroniska młodzieżowe	17	1 723	731	17 415	1 484	56 286	7 762	3,2
Ośrodki wczasowe	43	5 027	1 089	58 688	1 439	251 816	7 217	4,3
Ośrodki kolonijne	4	390	-	2 708	451	20 439	3 796	7,5
Ośrodki szkoleniowo--wypoczynkowe	19	2 599	1 576	60 044	1 622	214 101	8 518	3,6
Zespoły domków turystycznych	39	3 262	102	37 706	2 751	115 840	6 811	3,1
Kempingi	17	1 572	-	14 855	5 475	37 327	10 079	2,5
Pola biwakowe	21	1 735	-	10 975	1 625	37 000	4 541	3,4
Pokoje gościnne	67	1 164	757	17 941	1 104	55 272	3 672	3,1
Kwatery agroturystyczne	73	1 225	609	10 131	967	36 329	3 698	3,6

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Według stanu z końca lipca 2019 r. najwięcej miejsc noclegowych było w hotelach (33,1% ogólnej liczby miejsc w województwie), a także w ośrodkach wczasowych (11,7%), innych obiektach hotelowych (7,7%) oraz w zespołach domków turystycznych (7,6%).

Liczba miejsc noclegowych w porównaniu do tego samego okresu 2018 r. zwiększyła się o 5,4% (utworzono dodatkowych 2 185 miejsc noclegowych). Całorocznych miejsc noclegowych było więcej o 3,8%.

Strukturę miejsc noclegowych w obiektach noclegowych w województwie warmińsko – mazurskim przedstawia poniższy wykres (stan na dzień 31.07.2019 r.).

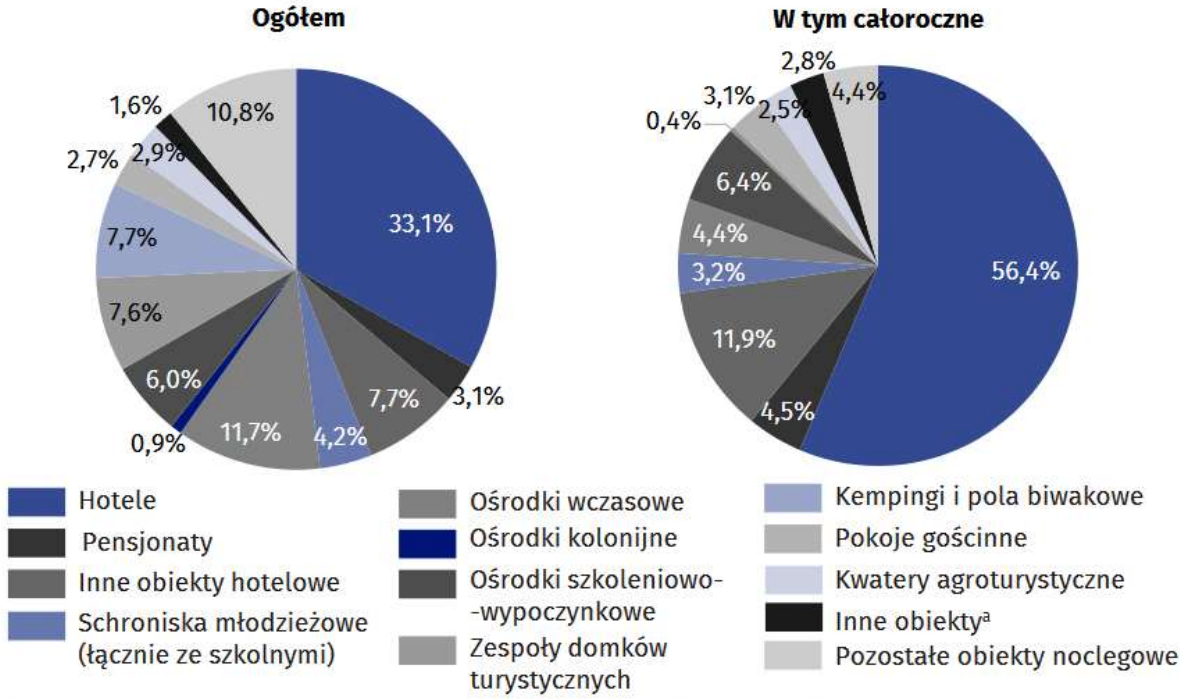

a Motele, domy wycieczkowe, domy pracy twórczej, hostele, zakłady uzdrowiskowe.

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Średnio na jeden obiekt turystyczny przypadało 79 miejsc noclegowych (na obiekt całoroczny 78 miejsc). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wynosił 31,8%, zaś przeciętny pobyt turysty w obiektach noclegowych to blisko 3 noclegi. W końcu lipca w obiektach noclegowych funkcjonowało 488 obiektów gastronomicznych w tym:

- 197 restauracji,
- 140 barów i kawiarni,
- 100 stołówek.

Obiekty noclegowe w 2019 r. przyjęły 1 377,5 tys. turystów, którym udzielono 3 379,5 tys. noclegów. W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 5,3% turystów więcej oraz o 4,4% więcej udzielonych noclegów. Porównywalnie do lat poprzednich, turyści najchętniej korzystali z usług oferowanych przez hotele – zatrzymało się w nich 963,0 tys. osób, którym udzielono 1 914,4 tys. noclegów (co stanowiło 69,9% ogółu korzystających ze wszystkich obiektów w województwie).

Strukturę korzystających i udzielonych noclegów w obiektach noclegowych w województwie warmińsko mazurskim w 2019 r. przedstawia poniższy wykres.

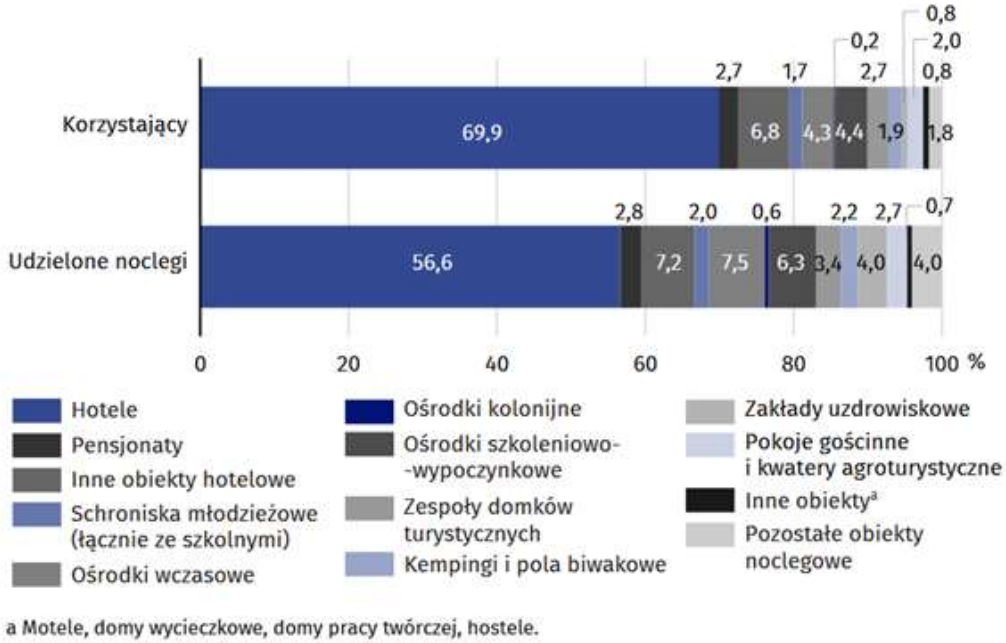

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Najwięcej turystów korzystało z hoteli czterogwiazdkowych (41,9%). Kolejno wybierano hotele trzygwiazdkowe (33,3%), następnie dwugwiazdkowe (13,5%). Z hoteli pięciogwiazdkowych korzystało 8,4% turystów. Wśród pozostałych obiektów największym zainteresowaniem cieszyły się usługi noclegowe świadczone przez ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, ośrodki wczasowe, a także zespoły domków turystycznych. W obiektach tych nocowało 11,4% ogółu korzystających. Liczba udzielonych noclegów w wymienionych obiektach wynosiła 581,8 tys., co stanowiło 17,2% udzielonych noclegów ogółem. W porównaniu do stanu z 2018 r. większą popularnością wśród korzystających cieszyły się m.in. pokoje gościnne, ośrodki wczasowe, domy wycieczkowe, kwatery agroturystyczne, a także domy pracy twórczej.

Na poniższym wykresie przedstawiono zmiany w licznie turystów korzystających oraz udzielonych noclegów w wybranych obiektach noclegowych województwa z terenu województwa warmińsko – mazurskiego w 2019 r. (2018 r. = 100).

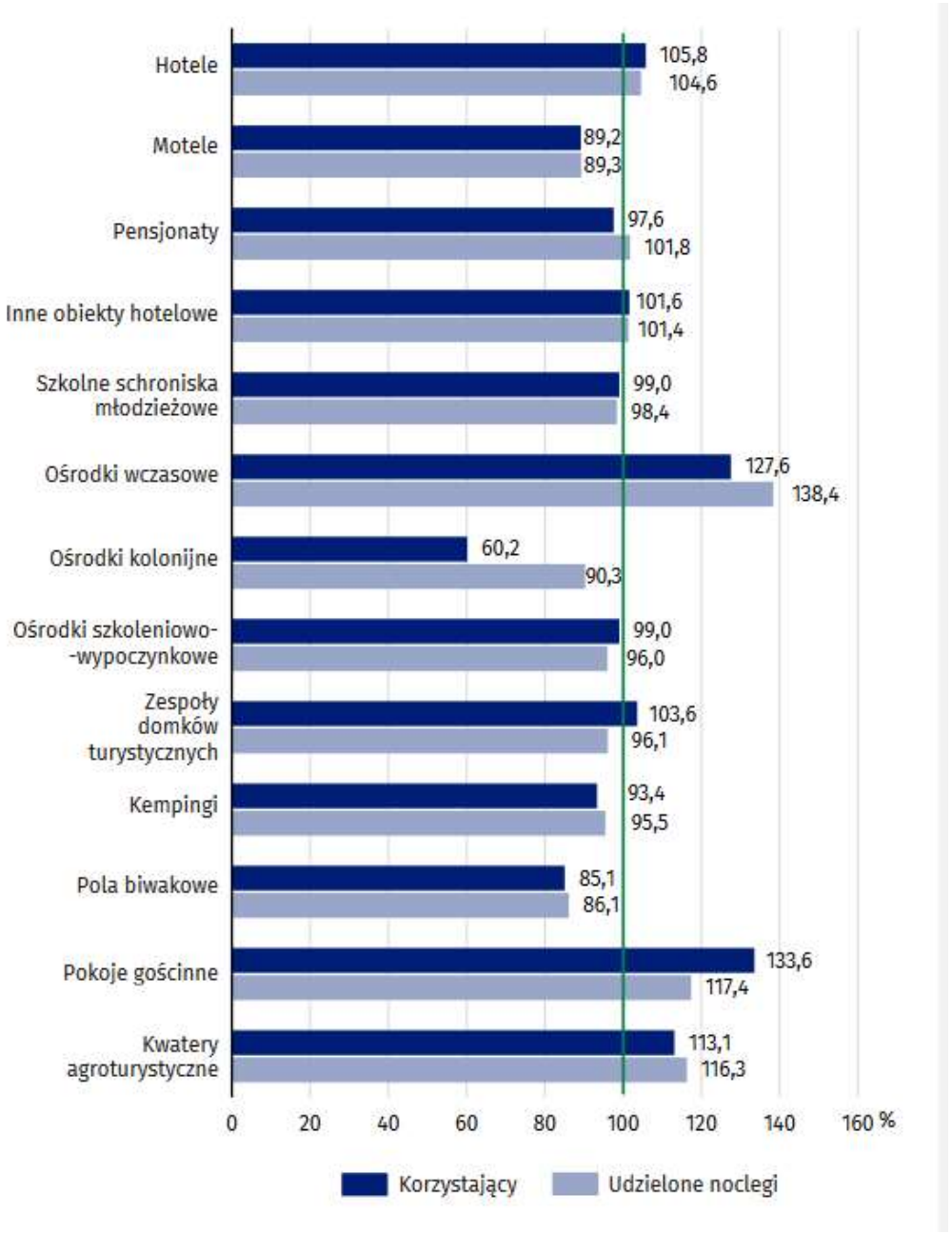

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych zależał zarówno od rodzaju obiektu, jak i od miesiąca w roku. Najwyższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych zanotowano w hotelach (38,6%), ośrodkach kolonijnych (37,6%), schroniskach młodzieżowych (37,2%), ośrodkach wczasowych (30,1%) ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (28,9%), zespołach domków turystycznych (24,9%) i domach pracy twórczej (24,3%).

Największe wykorzystanie miejsc noclegowych zanotowano w miesiącach letnich:

- sierpień (stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 50,4%),
- lipiec (50,3%),
- czerwiec (37,3%).

Tabela 4: Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w wybranych obiektach noclegowych w województwie warmińsko – mazurskim według miesięcy w 2019 r.

WYSZCZEGÓL-NIENIE	Ogó-łem	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w %											
OGÓŁEM	**31,8**	**19,6**	**25,7**	**19,3**	**23,9**	**29,2**	**37,3**	**50,3**	**50,4**	**27,3**	**23,1**	**22,9**	**20,4**
w tym:													
Hotele	38,6	25,0	33,2	23,1	30,3	41,0	52,7	62,1	64,5	42,3	28,5	28,6	26,9
Motele	17,6	4,8	6,0	10,8	16,3	22,4	20,1	30,7	42,3	10,6	19,0	17,6	9,8
Pensjonaty	23,5	12,3	13,2	9,3	13,7	18,5	30,1	53,8	47,8	20,8	16,9	11,7	10,8
Szkolne schroniska młodzieżowe	17,0	4,0	7,4	9,1	8,6	19,1	33,1	31,8	29,0	12,6	9,5	7,3	4,3
Ośrodki wczasowe	30,1	0,4	0,1	0,3	2,9	11,8	26,8	58,6	53,9	21,5	4,4	1,8	1,4
Ośrodki kolonijne	37,6	5,1	11,1	12,8	14,0	7,1	14,2	70,6	73,5	-	-	-	-
Ośrodki szkoleniowo--wypoczynkowe	28,9	9,7	13,7	9,8	20,0	26,5	33,1	61,5	67,4	23,7	21,5	14,9	13,0
Zespoły domków turystycznych	24,9	1,0	-	-	10,7	9,9	25,3	39,9	36,1	12,5	1,0	1,6	-
Kempingi	19,8	-	-	-	-	4,3	8,1	34,3	31,2	4,6	-	-	-
Pola biwakowe	23,8	-	-	-	-	1,8	10,0	34,4	28,3	8,3	-	-	-
Pokoje gościnne	19,2	11,4	10,8	9,4	11,4	12,1	21,4	38,1	33,3	13,6	14,0	13,3	12,0
Kwatery agroturystyczne	13,1	1,8	2,7	3,1	5,0	7,8	13,9	31,1	30,9	10,4	4,1	2,3	3,0

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów była większa niż rok wcześniej, natomiast przeciętny czas pobytu turysty pozostał na zbliżonym poziomie i trwał ponad 2 noclegi.

Turyści zagraniczni przebywający w regionie stanowili 12,0% korzystających z obiektów (wzrost w stosunku do roku ubiegłego). Obcokrajowcy najczęściej korzystali z hoteli (81,0%), w tym głównie z trzy- i czterogwiazdkowych. Przeciętny czas pobytu cudzoziemców w obiektach noclegowych turystyki wyniósł trochę ponad 2 noclegi. Najdłużej turyści zagraniczni przebywali w ośrodkach kolonijnych (ponad 8 noclegów), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych i szkolnych schroniskach młodzieżowych (ponad 5noclegów), ośrodkach wczasowych (5 noclegów), kwaterach agroturystycznych (około 4 noclegi) i w pensjonatach oraz kwaterach prywatnych/pokojach gościnnych (ponad 3 noclegi).

Na poniższym wykresie zaprezentowano dane dot. zagranicznych turystów korzystających z noclegu oraz udzielonych im noclegów w województwie warmińsko – mazurskim według miesięcy w 2019 r.

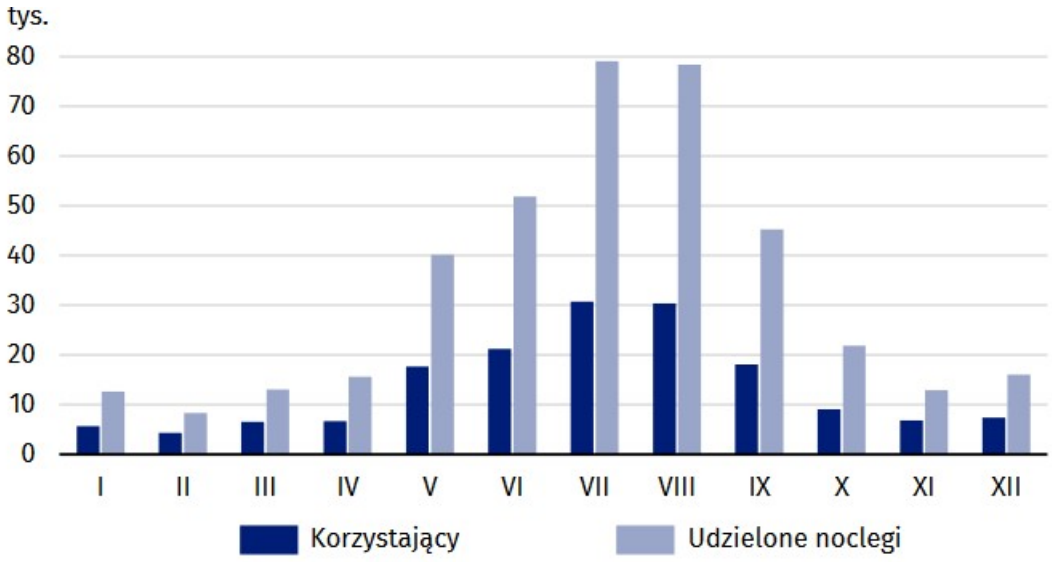

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Najwięcej turystów zagranicznych korzystających z obiektów noclegowych przyjeżdżało do województwa warmińsko-mazurskiego z:

- Niemiec – 76,2 tys. (46,2%),
- Rosji – 28,1 tys. (17,0%),
- Litwy – 8,9 tys.(5,4%).

Informacje o korzystających oraz udzielonych noclegach w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych w województwie warmińsko – mazurskim według miesięcy w 2019 r. przedstawia poniższy wykres.

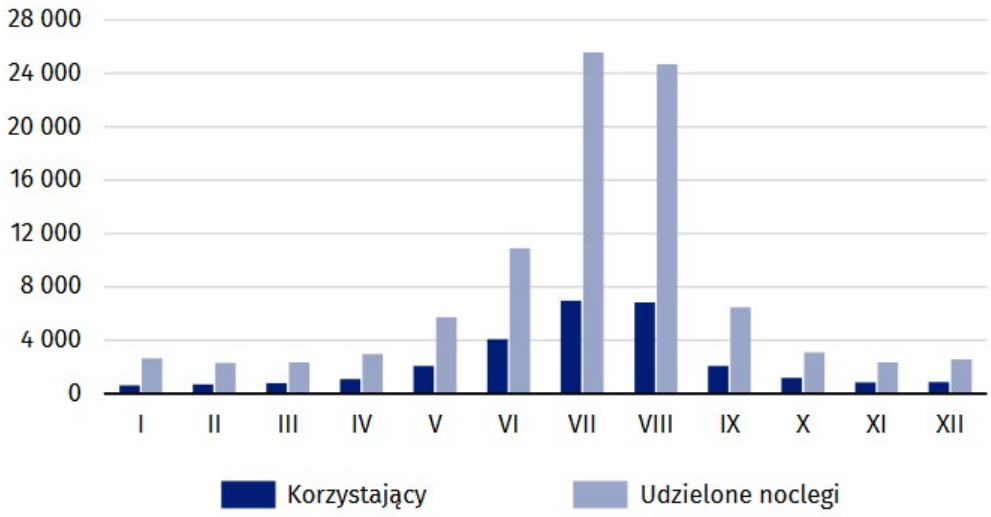

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Przeciętny turysta korzystał z ponad 3 noclegów w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych, czyli przebywał dłużej niż w innych obiektach noclegowych. Najdłużej w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych turyści przebywali w miesiącu styczniu (ponad 4 noclegi), w lipcu i w sierpniu (blisko 4 noclegi) oraz w lutym, wrześniu, marcu i grudniu (średnio po 3 noclegi).

W województwie warmińsko – mazurskim (według stanu na 31 VII) najwięcej obiektów zbiorowego zakwaterowania, jak i miejsc noclegowych, znajdowało się w środkowej części regionu. Pod względem liczby obiektów dominowały powiaty: mrągowski, giżycki, olsztyński oraz piski. Największą liczbę miejsc noclegowych posiadały powiaty: mrągowski, Olsztyn, giżycki, olsztyński i **ostródzki**. W powiecie mrągowskim udzielono aż 786,0 tys. (23,3%) noclegów ogółem. Pod względem udzielonych noclegów wyróżniały się także powiaty: Olsztyn, giżycki, olsztyński i **ostródzki.**

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych i udzielone noclegi według powiatów województwa warmińsko – mazurskiego w 2019 r. przedstawia poniższa mapa.

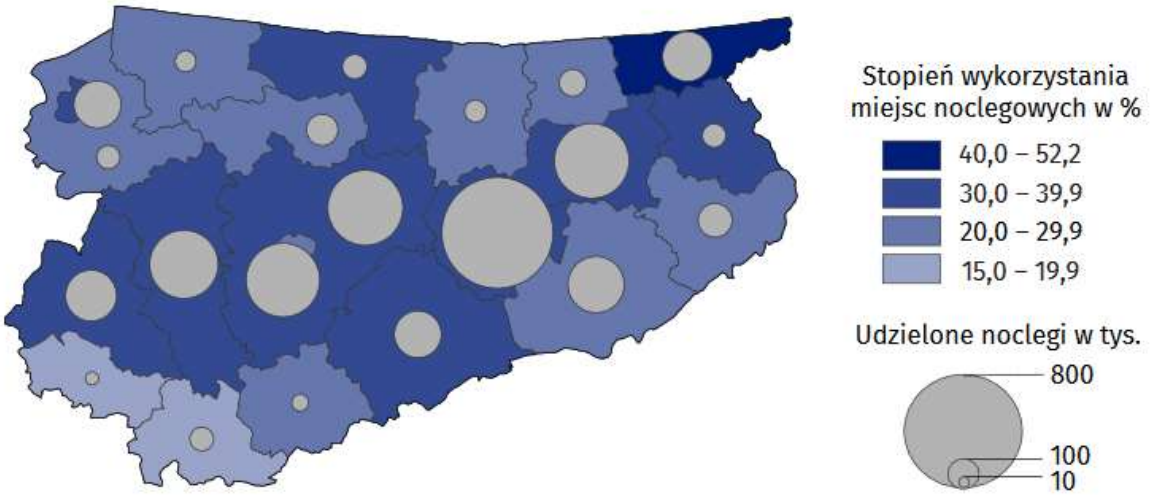

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Ze wszystkich turystów korzystających z bazy noclegowej w województwie najwięcej osób nocowało w powiecie mrągowskim (21,3% ogółu korzystających). Wiele osób wybierało także Olsztyn (13,8%), powiat giżycki (11,4%) i ostródzki (9,7%). W wymienionych powiatach udzielono łącznie 53,4% noclegów w całym województwie warmińsko – mazurskim. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w pięciu powiatach był wyższy od przeciętnego w województwie, dotyczy to powiatów:

- gołdapskiego,
- mrągowskiego,
- oleckiego,
- ostródzkiego,
- Elbląga.

Tabela 5: Dane o obiektach noclegowych turystyki według powiatów województwa warmińsko – mazurskiego w 2019 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty	Miejsca noclegowe		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
	Stan w dniu 31 VII							
OGÓŁEM	**541**	**42 998**	**24 667**	**1 377 450**	**164 721**	**3 379 520**	**395 351**	**31,8**
Powiaty:								
bartoszycki	7	417	417	18661	2676	38264	5816	30,1
braniewski	8	340	280	16 905	4 336	28 456	8 156	24,5
działdowski	15	959	399	10 528	449	35 779	1 325	17,7
elbląski	7	375	331	14 531	1 351	34 923	5 033	26,7
ełcki	15	1 112	855	28 226	3 616	73 333	6 981	28,2
giżycki	66	4 794	2 724	157 001	20 474	359 377	41 046	31,2
gołdapski	13	1 027	745	22 732	1 528	158 526	5 337	52,2
iławski	33	2 256	1 340	65 651	3 551	167 210	11 581	30,5
kętrzyński	9	435	408	19 911	4 573	30 297	7 512	20,2
lidzbarski	13	565	542	32 600	4 938	62 811	11 607	26,6
mrągowski	97	8 146	5 016	293 349	56 182	786 016	146 301	37,6
nidzicki	9	384	176	4 566	31	18 248	137	21,1
nowomiejski	4	360	154	3 333	53	10 979	118	15,0
olecki	10	486	221	15 214	1 326	34 695	4 743	37,4
olsztyński	57	4 776	2 658	124 339	2 987	348 658	8 228	30,2
ostródzki	44	3 353	1 928	133 404	7 454	298 492	24 575	35,4
piski	50	3 178	1 324	81 408	2 657	202 292	6 627	26,1
szczycieński	24	1 736	1 104	50 634	2 187	141 534	5 631	30,6
węgorzewski	18	978	311	14 999	1 974	46 156	7 601	25,3
Miasta na prawach powiatu								
Elbląg	16	1 462	1 140	79 168	17 948	142 614	34 188	35,2
Olsztyn	26	5 859	2 594	190 290	24 430	360 860	52 808	29,2

Źródło: Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. US w Olsztynie

Turystom zagranicznym najwięcej noclegów udzielono w powiecie mrągowskim (37,0% ogółu udzielonych noclegów turystom zagranicznym w województwie), w Olsztynie (13,4%), giżyckim (10,4%) i w Elblągu (8,6%). Największy udział turystów zagranicznych wśród korzystających z obiektów noclegowych zanotowano w powiecie braniewskim (25,6%), kętrzyńskim (23,0%), Elblągu (22,7%), w powiecie mrągowskim (19,2%), lidzbarskim (15,1%), w bartoszyckim(14,3%) oraz w węgorzewskim (13,2%).

IX. Diagnoza

9.1. Ogólny opis gminy Miłomłyn

Gmina Miłomłyn leży w zachodniej części powiatu ostródzkiego i graniczy z sześcioma gminami:

- od północy z gminami: Małdyty i Morąg,
- od wschodu z gminą Łukta,
- od strony południowo-wschodniej z gminą Ostróda,
- od strony południowo-zachodniej z gminą Iława,
- od zachodu z gminą Zalewo.

Miłomłyn położony jest na trasie Kanału Elbląskiego, który ma unikatowy charakter w skali światowej. Jest to duży atut dla Gminy Miłomłyn, pozwalający na promocję i przyciąganie turystów.

Geograficznie przeważająca część Gminy Miłomłyn położona jest we wschodniej części Pojezierza Iławskiego, a pozostała jej część (południowo-wschodnia) na Pojezierzu Chełmińsko-Dobrzyńskim. Obszar administracyjnie należy do podregionu elbląskiego województwa warmińsko – mazurskiego. Gmina Miłomłyn obejmuje miasto Miłomłyn i 13 sołectw, w tym 30 miejscowości wiejskich.

Położenie geograficzno-przestrzenne Gminy Miłomłyn cechuje:

- centralne położenie miasta Miłomłyn względem obszaru Gminy Miłomłyn,
- niedalekie sąsiedztwo z miastem powiatowym Ostróda (12 km),
- bliskość dużych miast: Elbląg (63 km), Olsztyn (54 km), Iława (44 km),
- korzystne powiązanie Gminy z drogą krajową nr S7,
- położenie na trasie Warszawa – Gdańsk (odległość do Gdańska wynosi 123 km, a do Warszawy 220 km).

Mapa: Lokalizacja Gminy Miłomłyn

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2004-2013

Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje w głównej mierze jej położenie w ciągu drogi krajowej nr 7. Dodatkowo na strukturę przestrzenną mają wpływ obszary prawnie chronione (rezerwaty przyrody, obszary chronionego krajobrazu, Natura 2000). Ponadto bardzo ważny element struktury przestrzennej gminy stanowią lasy. Wymienione uwarunkowania z jednej strony stanowią pewnego rodzaju barierę rozwoju przestrzennego, a z drugiej kształtują strukturę przyrodniczą sprzyjającą rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

W przypadku struktury zainwestowania w Gminie Miłomłyn jednoznacznie można stwierdzić, że do najbardziej zainwestowanych terenów należą obszary miasta Miłomłyn. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne dla mieszkańców gminy. Pozostałe tereny zainwestowane to przede wszystkim tereny pozostałych wsi sołeckich, gdzie oprócz zabudowy mieszkaniowej, dostępne są również podstawowe usługi publiczne. Na pozostałych obszarach dominuje intensywnie prowadzona gospodarka rolna.

Tabela 6: Przeznaczenie terenów w Mieście i Gminie Miłomłyn

Przeznaczenie terenów		Pow. [ha]	Udział %
Użytki rolne	Grunty orne	439	65,52
	Sady	4	0,60
	Łąki trwałe	97	14,48
	Pastwiska trwałe	109	16,27
	Grunty rolne zabudowane	17	2,54
	Grunty pod stawami	0	0,00
	Grunty pod rowami	4	0,60
Razem użytki rolne		670	54,16
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia		37	2,99
Grunty zabudowane i zurbanizowane		174	14,07
Grunty pod wodami		302	24,41
Nieużytki		52	4,20
	pow.ewid. Razem	1237	100,00

Przeznaczenie terenów		Pow. [ha]	Udział %
Użytki rolne	Grunty orne	3866	66,51
	Sady	11	0,19
	Łąki trwałe	699	12,02
	Pastwiska trwałe	1055	18,15
	Grunty rolne zabudowane	142	2,44
	Grunty pod stawami	0	0,00
	Grunty pod rowami	40	0,69
Razem użytki rolne		5813	39,08
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia		6760	45,45
Grunty zabudowane i zurbanizowane		345	2,32
Grunty pod wodami		1375	9,24
Nieużytki		497	3,34
	pow.ewid. Razem	14875	99,43

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Miłomłyn

9.2. Demografia

Według danych statystycznych na koniec 2019 r. Miasto i Gminę Miłomłyn zamieszkiwało 4 919 osób, w tym 2 454 mężczyzn i 2 465 kobiet. W porównaniu do 2012 roku spadek liczby ludności wyniósł 3,13%.

Wskaźnik urbanizacji, czyli udział ludności miejskiej w liczbie ludności ogółem, w latach 2012 – 2019 utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Miasto Miłomłyn w 2012 roku liczyło 2 471 mieszkańców, co stanowiło 48,66% ogółu ludności, w roku 2019 liczyło 2 427 mieszkańców, co stanowiło 49,34% ogółu mieszkańców.

Saldo migracji wewnętrznych w roku 2019 wynosiło -15, saldo migracji zagranicznych 4. W poniższej tabeli zawarto wybrane wskaźniki przedstawiające dane dot. ludności w Gminie Miłomłyn w latach 2012 – 2020.

Tabela 7: Dane demograficzne

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik obciążenia demograficznego										
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	55,0	55,8	55,3	55,2	57,4	58,1	59,0	61,0	53,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	79,6	81,7	83,6	87,6	91,5	93,8	96,0	103,8	88,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	24,4	25,1	25,2	25,8	27,4	28,1	28,9	31,1	25,3
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem										
w wieku przedprodukcyjnym	%	19,8	19,7	19,4	19,0	19,0	19,0	18,9	18,6	18,5
w wieku produkcyjnym	%	64,5	64,2	64,4	64,4	63,5	63,2	62,9	62,1	65,0
w poprodukcyjnym	%	15,7	16,1	16,2	16,6	17,4	17,8	18,2	19,3	25,3
Wskaźnik modułu gminnego										
Ludność na 1 km² (gęstość zaludnienia)	osoba	32	32	32	31	31	31	31	31	30
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	100	99	99	99	98	98	98	100	101
Małżeństwa na 1000 ludności	-	6,1	5,7	4,3	5,9	3,4	3,2	4,0	4,0	0,8
Urodzenia żywe na 1000 ludności	-	10,8	10,09	11,03	6,93	9,73	10,93	8,24	6,46	2,84
Zgony na 1000 ludności	-	11,0	11,8	11,43	11,69	11,12	11,72	16,08	11,31	7,11
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-0,2	-0,99	-0,39	-4,75	-1,39	-0,79	-7,84	-4,85	-4,26

Liczba mieszkańców										
Ogółem	osoba	5 078	5 085	5 073	5 042	5 030	4 998	4 975	4 919	4 925
w tym miasto	osoba	2 471	2 431	2 444	2 434	2 445	2 449	2 442	2 427	2 390
w na wsi	osoba	2 607	2 654	2 629	2 608	2 585	2 549	2 533	2 492	2 535
Ogółem kobiety	osoba	2 536	2 535	2 526	2 502	2 493	2 469	2 468	2 465	2 475
Ogółem mężczyźni	osoba	2 542	2 550	2 547	2 540	2 537	2 529	2 507	2 454	2 450
Migracje										
Saldo migracji wewnętrznych	osoba	-4	-1	0	-7	-12	-15	2	-15	bd.
Saldo migracji zagranicznych	osoba	-6	-8	-4	bd.	-3	4	1	4	bd.
Saldo migracji ogółem	osoba	-10	-9	-4	bd.	-15	-11	3	-11	bd.

Źródło: Lata 2012-2019 Bank Danych Lokalnych (stan na 31.XII), rok 2020 Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn (stan na 30.VI)

Poniżej przedstawiono wskaźniki obciążenia demograficznego w ujęciu dla Gminy Miłomłyn, województwa warmińsko – mazurskiego i całego kraju oraz zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców.

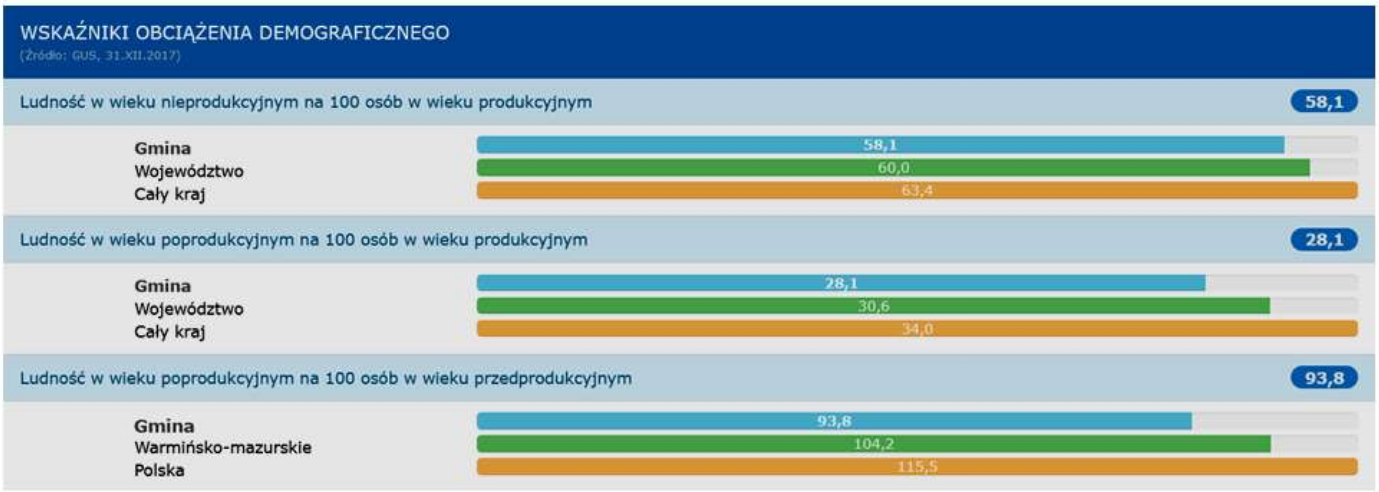

Źródło: GUS

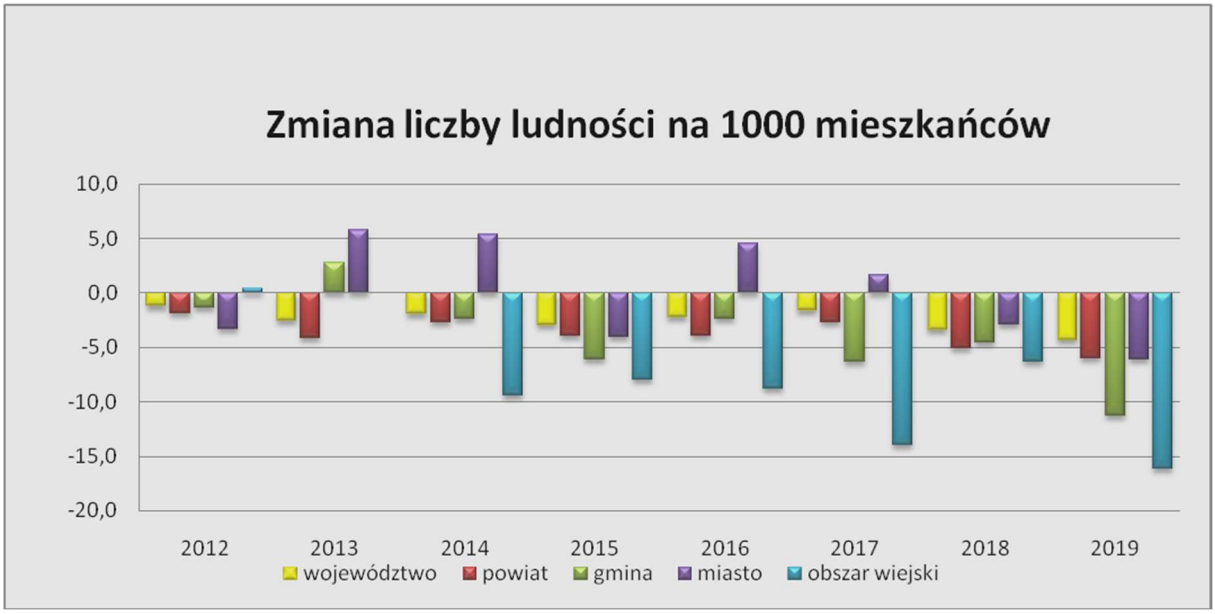

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

9.3. Podmioty gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Miłomłyn na koniec 2019 roku według danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosiła 395. Szczegółowe dane dot. rodzajów działalności oraz rodzajów podmiotów prowadzących działalność przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 8: Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	jedn. gospod.	323	334	344	341	344	359	364	395
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jedn. gospod.	50	52	46	46	39	37	36	35
Przemysł i budownictwo	jedn. gospod.	91	93	97	93	95	113	115	130
Pozostała działalność	jedn. gospod.	182	189	201	202	210	209	213	230

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 9: Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jedn. gospod.	637	657	678	676	684	781	732	803
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jedn. gospod.	65	65	81	69	75	77	66	91
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jedn. gospod.	63	46	61	61	77	42	52	32
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jedn. gospod.	7,95	8,31	8,45	8,43	8,45	8,98	9,40	10,41
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jedn. gospod.	32	31	30	34	42	42	46	51

Źródło: Bank Danych Lokalnych

9.4. Turystyka

Turystyka jest niezwykle ważną gałęzią gospodarki dla całego obszaru województwa warmińsko – mazurskiego. Znaczącą rolę w tym aspekcie odgrywa baza noclegowa. W Gminie Miłomłyn aktualnie funkcjonuje kilka obiektów turystycznych, w tym 2 hotele, gospodarstwa agroturystyczne oraz pola namiotowe. Na terenie Gminy dostępnych jest 325 całorocznych miejsc noclegowych.

Tabela 10: Hotele, motele i pensjonaty wg kategorii w lipcu

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
obiekty ogółem, hotele, kategorii ***	ob.	2	3	3	3	3	3	3	2
pokoje ogółem, hotele, kategorii ***	szt.	112	130	130	130	134	134	132	76
miejsca noclegowe ogółem, hotele, kategorii ***	msc.	244	286	286	285	286	286	283	170

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Obiekty turystyczno-noclegowe na terenie Gminy Miłomłyn:

- Hotel - Zamek Karnity,
- Ośrodek Szkoleniowy Tarda,
- Zajazd Przystanek Piławki,
- Centrum Pałacowo-Konferencyjne „Osada Danków” (Wielimowo).

Na przestrzeni ostatnich lat w widocznym stopniu rozwinęła się baza obiektów agroturystycznych na terenie Gminy Miłomłyn.

Agroturystyka i pokoje gościnne na terenie Gminy Miłomłyn:

- C. P. Żurawscy (Liwa, ul. Zielona 5),
- Sławomir Szabelski (Glimy 1A),
- „U BARBARY" Barbara Rębacz (Miłomłyn, ul. Iławska 4),
- Agroturystyka „U Anety” (Liksajny 47A),
- „Jasiowy Zakątek” Janusz Mikołajski (Miłomłyn, ul. Ilińska 16),
- Budynek nr 2 DEPENDANCE (Karnity 10),
- „Mazurskie Chatki” Marcin Szymański (Skarpa 1/2),
- Wanda Jakowszczenko „U Wandy” (Miłomłyn, ul. Pasłęcka 7),
- Dominika Smoleńska Siedlisko „Sowia Stópka” (Miłomłyn, ul. Miła 6),
- Krzysztof Duda „Rybaczówka” (Gil Wielki 2),
- CDC Artur Szymecki „Lawendowy Winiec” (Winiec 36),
- AGRO-FINEZJA Jarosław Michalczyk (Karnity 5A),
- Piotr Pisz „Villa Mazura” (Liwa, ul. Długa 69),

- Marcin Stankiewicz Photo & Travel „Winiec Family Houses” (Winiec, ul. Słoneczna Polana 8),
- Tomasz Marciniak Domek letniskowy całoroczny (Miłomłyn, ul. Kościelna 2),
- Agroturystyka Balbina Stelmach (Miłomłyn, ul. Jeziorna 10),
- „Cichosza” Magdalena Siwkowska-Sotnik (Miłomłyn, ul. Lawendowa),
- „Ilonka” Dariusz Paszkowski (Miłomłyn, ul. Cicha 1),
- Domki letniskowe „Szpacze Gniazdo” Paweł Szpakowski (Winiec, dz. Nr 82/53),
- Miłomłyn z haczykiem Dariusz Kazimierczyk (Miłomłyn, ul. Potockiego 15A).

Tabela 11: Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obiekty ogółem	ob.	3	4	4	5	5	4	4	4
Obiekty całoroczne	ob.	3	4	4	4	4	4	4	3
Miejsca noclegowe ogółem	msc.	275	336	336	495	496	336	333	360
Miejsca noclegowe całoroczne	msc.	275	336	336	335	336	336	333	325
Udzielone noclegi – turyści zagraniczni	osoba	1 145	857	1 139	687	2 066	2 957	1 018	1 313

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W poniższej tabeli zaprezentowano dynamikę liczby miejsc noclegowych całorocznych w Gminie Miłomłyn.

Tabela 12: Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych

WSKAŹNIK	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)	0,00	122,2	100,0	99,7	100,3	100,0	99,1	97,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według udzielonych noclegów turyści z zagranicy, którzy odwiedzili Gminę Miłomłyn pochodzą z:

- Niemiec (1 078),
- Rosji (101),
- Wielkiej Brytanii (60),
- Szwajcarii (32),
- inne kraje (42).

Do zasobów sprzyjających rozwojowi turystyki zaliczyć należy m.in.:

- trasy rowerowe o charakterze lokalnym przebiegające przez tereny atrakcyjne turystycznie,
- zabytki, w tym:

- historyczny układ urbanistyczny miasta Miłomłyn wraz z zabytkami architektury i kulturowymi nawarstwieniami starego miasta,
- zespół pałacowo – parkowy w Karnitach,
- zabytkowe cmentarze i stanowiska archeologiczne,
- kościół św. Bartłomieja Apostoła zbudowany w latach 1898-1901 z zachowaniem północnej ściany kościoła z XIV wieku,
- Kanał Elbląski – dzieło sztuki inżynierskiej oddane do użytku w 1862 roku. Kanał z używanymi do dziś zabytkowymi urządzeniami hydrotechnicznymi na 5–ciu jego pochylniach, dzięki którym statki przesuwają się po szynach, są niespotykanym rozwiązaniem technicznym na skalę światową. Z kolei na odcinku Miłomłyn – Ostróda statki pokonują różnice poziomów przy pomocy śluz. Urządzenia te oraz piękny, urozmaicony krajobraz na trasie stanowią jedyną tego typu w Europie atrakcję turystyczną. Kanał ten jest najdłuższym kanałowym szlakiem żeglugowym w Polsce,

- dziedzictwo przyrodnicze (łącznie różnymi formami ochrony przyrody na terenie Gminy objęta jest powierzchnia wynosząca 13.240,5 ha, co stanowi 82% powierzchni ogólnej).

9.5. Kultura i sport w gminie Miłomłyn

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany na terenie miasta przy ul. Nadleśnej 1a, podporządkowany władzom samorządowym. Oferta kulturalna skierowana jest głównie dla dzieci i młodzieży, pomagając im rozwijać zdolności taneczne, muzyczne i plastyczne.

Biblioteki publiczne odgrywają ważną role w upowszechnianiu literatury. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna.

W mieście funkcjonuje drużyna piłki nożnej - LKS Tęcza Miłomłyn oraz działa także UKS „Lider”. W Miłomłynie urządzone są dwa otwarte obiekty sportowe – boisko przy ul. Pasłęckiej (wykorzystywane przez LKS Tęcza) oraz boisko Orlik (obiekt powstał nieopodal Publicznej Szkoły Podstawowej im. Żołnierzy I DP im. Tadeusza Kościuszki w Miłomłynie). Ponadto w Bynowie funkcjonuje GKS Kormoran Bynowo z sekcją piłki nożnej.

9.6. Przyroda

Flora

Gmina Miłomłyn należy do działu pomorskiego jednostki geobotanicznej. Szata roślinna gminy podobnie jak szata roślinna województwa należy do najbardziej interesującej na terenach nizinnych. Wpływ na to może mieć między innymi urozmaicona rzeźba terenu, oddziaływanie północnego klimatu, różnorodność gleb, bogactwo wód i torfowisk oraz stosunkowo niewielkie przekształcenia ekosystemów. Gmina położona jest na obszarze występowania zbiorowisk roślinnych o subatlantyckim zasięgu. Występują tu także gatunki borealne czyli północne, ale nieco w mniejszej ilości niż na obszarze północno-wschodniej części województwa. Widoczny jest też wpływ roślinności typowej dla zachodniej części Europy Środkowej. Do najbardziej charakterystycznych składników szaty roślinnej należą zbiorowiska leśne, torfowiskowe i wodne. Na terenie gminy podstawowym skupiskiem roślinnym są lasy stanowiące naturalną formację roślinną zajmującą 40,5% powierzchni gminy. Głównym gatunkiem drzewostanu jest sosna, z jej specyficzną odmianą – sosną taborską, kolejnym obszarowo gatunkiem jest buk. Z cennych gatunków występuje modrzew, a z drzew liściastych dąb, brzoza, olcha, grab i osika. W lasach gminy występują też rośliny niskie, dziko rosnące: m. in. konwalia majowa, malina kamionka, orlica pospolita, jarzębiec pospolity. Ponadto w lasach gminy znajdują się porosty, mchy oraz roślinność naczyniowa. Występowanie porostów świadczy o niewielkim stopniu degradacji środowiska naturalnego. Przyjęto bowiem, że intensywność występowania na określonym terenie, ich gatunkowa frekwencja, są pewnym wskaźnikiem stopnia zanieczyszczenia powietrza. Roślinność naczyniowa terenu gminy poza roślinami pospolitymi reprezentowana jest przez rośliny chronione, z których można wymienić: malinę moroszkę, wawrzynek wilczełyko, pokrzyk wilczą jagodę, turówkę wonną i konwalię majową.

Gmina Miłomłyn wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski”. Teren gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zasobów środowiska przyrodniczego o zachowanych naturalnych krajobrazach. Niekwestionowanym atutem środowiska przyrodniczego w Gminie jest jego ogromne zróżnicowanie i bogactwo zasobów naturalnych. Dlatego też spora część obszaru Gminy objęta jest ochroną w postaci obszarów chronionego krajobrazu, utworzonych na mocy ustawy o ochronie przyrody. Oprócz tego znajdują się dwa rezerwaty przyrody – faunistyczny i wodny. Na obszarze Gminy Miłomłyn występuje także dużo chronionych elementów przyrodniczych w postaci pomników przyrody. Jest ich aż szesnaście.

Fauna

Bogaty świat roślinny gminy stwarza doskonałe warunki do bytowania na tym terenie licznych gatunków zwierząt. Na terenie gminy występuje bogata fauna, bytują tutaj między innymi: jelenie, sarny, dziki, lisy, zające oraz borsuki, tchórze, kuny, jeże, wiewiórki a także myszy, krety, ryjówki, nornice. Z licznych gatunków ptaków występują tu: orły bieliki, orliki, sikory, dzięcioły, pełzacze, kowaliki, sowy, puchacze, wilgi i inne. Ponadto na terenie gminy

zamieszkują płazy i gady. Płazy są drapieżnikami, wiele z nich odgrywa pożyteczną rolę, np. oczyszczanie szkółek i upraw leśnych, pól i ogrodów. Płazy ze względu na posiadanie nagiej skóry są bardzo wrażliwe na występowanie zanieczyszczeń powietrza i wody. Ich obfite występowanie na terenie gminy jest wskaźnikiem niewielkiego zanieczyszczenia środowiska. Na terenie gminy z płazów żyją m. in.: rzekotka drzewna, ropucha szara i zielona, żaba wodna, jeziorkowa, trawna i moczarkowa, z gadów: jaszczurka żyworodna, zwinka i zielona, padalec zwyczajny, żółw błotny, żmija zygzakowata i zaskroniec zwyczajny. Liczna jest populacja ichtiofauny. Duża powierzchnia wód powierzchniowych powoduje występowanie ryb uznawanych za pospolite, takie jak: sieja, sielawa, szczupak, okoń, leszcz, sandacz, jazgarz, krąp, karp, karaś, węgorz, kleń, jaź, miętus, płoć, ukleja, ciernik itp., ale także szczególnie cenne gatunki wędrowne, czyli ryby łososiowate (troć, pstrąg potokowy, łosoś). Wpływ na to ma występowanie relatywnie czystych wód w rzekach oraz szybki ich nurt.

Gleby

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy kształtuje się następująco: grunty rolne 41,8%, lasy i grunty leśne 40,5%, grunty pozostałe 17,7%. Wskaźnik rolniczej przydatności gleb dla gminy Miłomłyn wynosi 50,9 pkt. Przy średniej województwa 50,1 pkt. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej (uwzględniającej wartość i współdziałanie gleby, agroklimatu, rzeźby terenu i stosunków wodnych) dla gminy mieści się w przedziale 65,1-70,0 punktów przy średnim wskaźniku dla kraju i województwa ok. 65 punktów. Ogólnie rzecz ujmując jakość gleb pod względem przydatności dla rolnictwa należy ocenić jako dobrą nieco powyżej średniej województwa.

Gmina Miłomłyn położona jest w strefie średniej zagrożenia erozją. Jednakże na terenach zagrożonych występują lasy ograniczające możliwość działań erozyjnych. Grunty rolne skupiają się w zachodniej części gminy – na wysoczyźnie morenowej. Na obszarze gminy przeważa typ gleb brunatnych. Natomiast występuje dość duża różnorodność kompleksów glebowo-rolniczych. Największe powierzchnie zajmują gleby zwięzłe kompleksu pszennego dobrego. Ich udział powierzchniowy wśród gruntów ornych przekracza 1/3. Są to na terenie gminy gleby najbardziej urodzajne, na ogół III i IVa klasy bonitacyjnej. W składzie mechanicznym tych gleb dominują gliny lekkie lub piaski gliniaste mocne zalegające na glinach lekkich. Lokalnie zalegają gleby kompleksu pszenno-żytniego – nieco lżejsze, gdzie glina lekka zalega nieco głębiej pod piaskiem gliniastym mocnym. Stanowią one nieco ponad 7% powierzchni gruntów ornych w gminie. Gleby te charakteryzują się dobrze wykształconym poziomem orno-próchnicznym i na ogół właściwymi stosunkami wodnymi. Przestrzennie dominują one szczególnie w północno – zachodniej części gminy, a w części południowo – zachodniej – głównie w rejonie Zalewa. Większe skupiska gleb klasy III występują w rejonie Liksajn, Majdan Wielkich, Zalewa i Wińca. Gleby klasy III zajmują nieco ponad 1/5 powierzchni gruntów ornych. Wśród gleb zwięzłych występuje też w mniejszości kompleks pszenny wadliwy (niecałe 8% powierzchni gruntów ornych). Ma on taki sam skład gatunkowy jak kompleks pszenny dobry, lecz występuje na terenach o znacznie

zróżnicowanej rzeźbie, obejmując zbocza i szczyty wzniesień. W okresie wegetacyjnym gleby tego kompleksu wykazują niedobory wilgoci i podatne są na erozję. Większe jego skupienie występuje na zachód od Miłomłyna, w rejonie Bynowa. Gleby kompleksu żytniego dobrego zajmują prawie 15% powierzchni gruntów ornych w gminie. Występują w większych skupiskach w rejonie Wólki Majdańskiej, Liwy i Boguszewa. Są to gleby wykształcone z piasków gliniastych lekkich, zwykle dość głęboko podścielonych gliną lekką. Są one mniej zasobne w składniki pokarmowe i wrażliwe na suszę głównie klasy IVb. Gleby kompleksu żytniego słabego i żytnio-łubinowego przeważają przestrzennie w rejonie Miłomłyna i na południe od niego, w pasie przyległym od wschodu do kompleksów leśnych. Ich udział w powierzchni gruntów ornych gminy jest dość znaczny – przekracza 1/4. Są to gleby lekkie o nazbyt przepuszczalnym podłożu, wytworzone głównie z piasków słabogliniastych zalegających na piaskach luźnych. Gleby te są mało zasobne w składniki pokarmowe i zwykle zbyt suche, głównie V i VI klasy bonitacyjnej. Lokalnie w rejonie Majdan Wielkich występują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego, zwięzłe, nadmiernie uwilgotnione. Ogółem stanowią one około 5% powierzchni rolnej gminy. Trwałe użytki zielone koncentrują się w dolinach rzek, głównie Korbajny i w obniżeniach pojeziornych.

Łąki stanowią około 17% rolniczej powierzchni produkcyjnej gminy. Przeważają gleby kompleksu – 2z zaliczane do średnich, głównie IV klasy bonitacyjnej. Użytki zielone wykształcone są generalnie na glebach pochodzenia organicznego z dominacją gleb torfowych.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Teren gminy charakteryzuje się lesistością dużo powyżej poziomu średniej wojewódzkiej. Lasy zajmują 6 523 ha, co wynosi około 40,5% powierzchni gminy, przy średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego – 30%. Procentowa ilość lasów dla powiatu ostródzkiego jest zbliżona do średniej dla województwa. Zasadnicza część lasów stanowi własność Lasów Państwowych. Rozmieszczenie terenów leśnych gminy jest nierównomierne - skupione są głównie we wschodniej jej części, a w mniejszym stopniu w części południowo-zachodniej. Pozostały teren jest praktycznie bezleśny, z ewentualnymi małymi obszarami lasu. Wśród typów siedliskowych przeważają siedliska borowe, przy czym największą powierzchnię zajmuje bór świeży. Struktura drzewostanu jest typowa dla województwa, dominuje sosna osiągając przy tym bardzo dobre parametry techniczne. Teren gminy znajduje się w zasięgu Taborskiego matecznego mikroregionu nasiennego sosny pospolitej. Lasy terenu gminy wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna oraz zachowania bazy genetycznej ekotypów sosny. Przestrzennie przeważają lasy gospodarcze, ale dość znaczny jest udział lasów uznanych za ochronne. Są to głównie lasy wodochronne, a także ostoje zwierzyny i lasy nasienne w zasięgu Taborskiego matecznego makroregionu nasiennego sosny pospolitej. Lasy będące w zasobach Lasów Państwowych na terenie gminy są zarządzane przez Nadleśnictwa: Miłomłyn (zasadnicza część lasów), Iława i Dobrocin.

Na terenie gminy występuje ok. 28% gleb o niskiej klasie bonitacyjnej (V i VI) mogących w części stanowić miejsca pod przyszłe zalesienia (w tym na gruntach rolnych). Blisko 80% obszaru Puszczy Taborskiej (o powierzchni całkowitej 26 tys. ha) znajduje się pod zarządem Nadleśnictwa Miłomłyn wchodzącego w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Lesistość tego terenu wynosi średnio 27,3% i jest bardzo zróżnicowana. Najbardziej zalesione są tereny południowe i południowo - wschodnie. Nadleśnictwo składa się z 139 kompleksów leśnych. Główny kompleks tworzą lasy o powierzchni 15 753,71 ha, co stanowi 83% całkowitej powierzchni.

Lasy ochronne

Na obszarze gminy przeważają lasy gospodarcze, aczkolwiek lasy ochronne stanowią stosunkowo duży odsetek powierzchni leśnej. Decyzjami Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych w „Planach urządzenia gospodarstw leśnych" większość lasów na terenie gminy podlega w różnym stopniu zagrożeniu pożarowym. Zagrożenie to wzrasta w okresie od 1 kwietnia do 30 września, w okresie zwiększonego ruchu turystyczno-rekreacyjnego.

Zagrożenia naturalne

Na terenie gminy nie występują obszary wybitnie narażone na zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia. Zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi stanowić może ewentualnie wystąpienie klęsk żywiołowych w postaci pożarów, porywistych wiatrów oraz lokalnych podtopień. Wrażliwość wód powierzchniowych na zanieczyszczenia wynika z położenia całej gminy Miłomłyn w zlewni jezior, które z natury mają niewielką zdolność do samooczyszczania – w porównaniu do wód płynących. Szczególnie zły stan środowiska przyrodniczego dotyczy jezior leżących w ciągu Kanału Elbląskiego (Ruda Woda i Illińsk), oraz jeziora Bartężek. Położenie w zlewni pojeziernej powoduje konieczność wysokiego stopnia oczyszczania ścieków. Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogennych i organicznych z pól. Realizować to można poprzez tworzenie wzdłuż brzegów wód (szczególnie jezior) stref ochronnych z trwałej zieleni, a także budowę buforowych zbiorników wodnych na dopływach jezior.

9.7. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną z tytułu przepisów o ochronie przyrody:

Rezerwaty Przyrody

Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca" jest najdłuższym rezerwatem ichtiologicznym w Polsce, którego powierzchnia wynosi 444,38 ha. Obejmuje całą długość rzeki Drwęca, powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r. (Monitor Polski nr 71, poz. 302). Został utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i bytujących w nim ryb, a w szczególności dla ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Występują tam również boleń, głowacz białopłetwy, koza, łosoś atlantycki, minóg rzeczny, piskorz, różanka, świnka, lipień, miętus. Ekosystem rzeki stwarza dogodne warunki do występowania licznych gatunków ptactwa wodnobłotnego. Występują tu również populacje następujących płazów i gadów: kumak nizinny, traszka grzebieniasta, ropucha szara, grzebiuszka ziemna, ropucha paskówka, ropucha zielona, traszka zwyczajna, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba wodna.

Rezerwat przyrody „Jezioro Iłgi" utworzony został zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 23.01.1957 roku (Mon. Pol. Nr 14 z 1957 r.) i obejmuje jezioro z przyległymi terenami bagiennymi. Jego powierzchnia wynosi 74,7 ha. Rezerwat utworzono w celu ochrony miejsc lęgowych ptactwa wodnego i błotnego oraz zachowania zespołów roślinności torfowiskowej. Położony jest on wśród kompleksu leśnego.

Na obszarze istniejących rezerwatów przyrody: „Rzeka Drwęca" i „Jezioro Iłgi" obowiązują przepisy ustawy o ochronie przyrody.

Obszary Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Miłomłyn zlokalizowane są następujące obszary chronionego krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego i Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich. Na obszarach tych obowiązują przepisy ustawy o ochronie przyrody wraz z rozporządzeniami wykonawczymi. Gmina Miłomłyn położona jest częściowo w obrębie chronionego krajobrazu Kanału Elbląskiego oraz w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich. Obszary te powołane zostały: Rozporządzeniem Nr 150 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich oraz Uchwałą Nr VII/127/11 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego.

Natura 2000

Na terenie gminy Miłomłyn (w południowej części gminy) znajduję się Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk – Dolina Drwęcy, kod: PLH280001. Ostoja obejmuje całą rzekę Drwęce,

wraz z dopływami Grabiczek i Dylewka, oraz z przyujściowymi fragmentami rzek Dylewki, Pobórskiej Strugi, Gizeli, Bałcynki, Iławki, Elżki i Wel.

Zasady ochrony na tym terenie regulowane są przepisami ustawy o ochronie przyrody, a w szczególności ukierunkowane powinny być na działania mające na celu zapobieganie:

- pogorszeniu stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- negatywnemu oddziaływaniu na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszeniu integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wprowadzenie obszarów Natura 2000 nakłada obowiązek skutecznej ich ochrony oraz stałego monitoringu. Wiąże się to z wprowadzeniem alternatywnego kierunku rozwoju gospodarczego na bardziej proekologiczne funkcje gospodarcze. Ochrona głównie polegać powinna na porządkowaniu gospodarki ściekowej w zlewniach oraz zmniejszaniu zanieczyszczeń obszarowych pochodzących z rolnictwa i ograniczaniu osadnictwa w sąsiedztwie.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Miłomłyn znajduje się obecnie szesnaście pomników przyrody, w tym dwie aleje drzew. Sposób ich ochrony określają przepisy o ochronie przyrody. W ramach ochrony pomników przyrody powinno wyznaczać się strefy ochrony wokół nich, a także chronić je, aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu, jeżeli nie stanowią zagrożenia dla ludzi lub mienia. Szczegółowe zasady ochrony pomników przyrody określone zostaną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

9.8. Budowa geologiczna

Obszar gminy Miłomłyn leży w strefie zasięgu lądolodu zlodowacenia północnopolskiego- jego fazy pomorskiej. Znajduje to odzwierciedlenie w zróżnicowaniu i świeżości form rzeźby terenu. Teren gminy charakteryzuje się krajobrazem młodoglacjalnym, pojeziernym – z licznymi jeziorami, zlokalizowany jest na dwóch jednostkach morfogenetycznych: wysoczyźnie morenowej w części zachodniej i zandrze w części wschodniej. Wysoczyzna moreny dennej o rzeźbie falistej zbudowana jest z glin zwałowych i –podrzędnie – z piasków lodowcowych.

W obrębie tej jednostki formy terenowe są zwykle drobno-powierzchniowe. Na jej obszarze znajduje się większość terenów rolniczych gminy. Drugą jednostką morfogenetyczną, niewiele mniejszą pod względem rozprzestrzenienia jest falisty, a miejscami prawie równinny piaszczysty zandr, obejmujący wschodnią część gminy. Tereny zandru prawie w całości pokryte są lasami.

Kolejnym istotnym elementem krajobrazu, wpływającym zasadniczo na jego charakter są rynny subglacjalne, o przebiegu na ogół zbliżonym do południkowego, zwykle dość głęboko wcięte w teren (do kilkunastu metrów). W większości wypełniają je wody jezior, w mniejszym stopniu utwory mineralne lub organiczne. Największe z nich to:

- rynna z jeziorami Ruda Woda, Iliński, północne ploso jez. Drwęckiego,
- rynna jezior Bartężek i Tarda,
- rynna z jeziorami: Jaśkowskim, Karnickim i Kocioł,
- rynna jeziora Gil Wielki,
- równoleżnikowo wydłużona rynna jeziora Iłgi i południowego plosa jez. Drwęckiego.

Na południowym skraju gminy rozciąga się równoleżnikowo szeroka, równinna dolina, wypełniona holoceńskimi osadami rzecznymi i organicznymi, głównie piaskami i torfami. W jej osi znajduje się rynna jeziora Iłgi i południowego plosa jez. Drwęckiego. Istotnym elementem krajobrazu jest dolina rzeki Korbajny. Jest ona dość szeroka z rozgałęzieniami i dość głęboko wcięta w wysoczyznę. Wypełniają ją głównie holoceńskie utwory jeziorne i organiczne (gytie i torfy). Dzieli ona tereny wysoczyzny morenowej w gminie na część północną i południową. Charakterystyczną formą o dość znacznych rozmiarach jest oz w rejonie Liksajn. Jest to wypukła forma w kształcie wału o wysokości kilku do kilkunastu metrów. Rozciąga się on między jeziorkami Jelonek Mały i Korolewskim na odcinku o długości około 4 km. Szerokość jego wynosi około 200 – 300 m. Jego jądro zbudowane jest z osadów piaszczysto – żwirowych. Kruszywo jest przedmiotem eksploatacji do celów budowlanych i drogowych. Ponadto na terenie gminy występuje dość znaczna ilość obniżeń powierzchni morenowej, a także drobnych form wytopiskowych, które w większości wypełnione są osadami jeziornymi i organicznymi, częściowo wodami jezior.

Geologicznie obszar gminy leży w Syneklizie Perybałtyckiej, części Platformy Wschodnioeuropejskiej. Krystaliczne podłoże prekambru znajduje się na głębokości ok. 3 km. Platforma prekambryjska nadbudowana jest kompleksem skał osadowych wśród których można wyróżnić utwory paleozoiczne, pokrywę permo-mezozoiczną oraz osady kenozoiczne. Wśród tych ostatnich utwory przypowierzchniowe tworzą osady czwartorzędowe, głównie polodowcowe. Na terenie gminy nie zostały one przewiercone. Z map geologicznych wynika, że miąższość osadów czwartorzędowych wynosi około 200 – 250 m.

9.9. Surowce lecznicze

Podstawowym surowcem leczniczym zlokalizowanym na terenie gminy Miłomłyn jest torf o właściwościach leczniczych. Dokumentację złoża torfu leczniczego w gminie Miłomłyn wykonano w Krajowej Izbie Gospodarczej „Przemysł Rozlewniczy" w Warszawie.

Złoże torfu leczniczego znajduje się na działce 683/1, której odległość od centrum miasta Miłomłyn wynosi około 1,5 km. Samo złoże położone jest w widłach Kanału Elbląskiego i rzeki Korbajny. Teren jest płaski i częściowo podmokły, poprzecinany gęstą siecią kanałów melioracyjnych doliny rzecznej. Wysokość bezwzględna terenu wynosi około 95 m n.p.m. Teren, na którym znajduje się udokumentowane złoże torfu leczniczego nie jest uzbrojony. W jego obrębie nie występuje infrastruktura mogąca stanowić przeszkodę dla przyszłej eksploatacji.

Obszar złoża na działce nr 683/1 w Miłomłynie jest położony w obrębie Parku Krajobrazowego Kanału Elbląskiego. W bezpośrednim sąsiedztwie złoża brak obszarów ochronnych sieci Natura 2000, stref ochronnych ujęć wód podziemnych i głównych zbiorników wód podziemnych oraz obszarów ustanowionych dla złóż kopalin.

Pod względem budowy geologicznej złoże torfu położone jest w obrębie utworów czwartorzędowych związanych z ostatnim zlodowaceniem. Na utworach plejstoceńskich występują utwory holoceńskie reprezentowane przez torfy, namuły oraz piaski rzeczne i jeziorne.

W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego wyróżnia się tu dwa użytkowe poziomy wodonośne. Pierwszy poziom występuje na głębokości około 10 – 40 m, a drugi na głębokości 30 – 70 m. Pierwszy poziom stanowi podstawę zaopatrzenia w wodę. Oprócz tych głównych poziomów na obszarach torfowych występuje płytki poziom wód gruntowych.

Na obszarze złoża torfu wykonano 10 otworów wiertniczych do głębokości 3,5 m, z których pobrano próby do badań fizykochemicznych i bakteriologicznych. Badania fizykochemiczne torfu wykonano w Zakładzie Tworzyw Uzdrowiskowych PZH w Poznaniu, a próby bakteriologiczne w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Poznaniu. Na tej podstawie Zakład Tworzyw Uzdrowiskowych wydał Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze torfu ze złoża Miłomłyn.

Dokumentowane złoże należy do złóż torfu leczniczego typu niskiego i ma postać tak zwanej łąki torfowej. Jest to torf turzycowiskowy barwy czarno – brunatnej o strukturze włóknistej i o zapachu naturalnym ziemistym. Średnia miąższość torfu wynosi 1,64 m. W podłożu torfu występuje gytia. Poziom wód na złożu występuje na głębokości 0,1 – 03 m.

Badana kopalina jest torfem leczniczym, stosunkowo nisko rozłożonym charakteryzującym się stopniem humifikacji wynoszącym 20 – 30%. Zawartość substancji organicznych wynosi od 87,1 do 95,9%. Składniki mineralne występują w nieznacznej ilości 4,1 – 5,9%, wyjątkowo (w jednej próbie) 12,9%. Naturalna wilgotność wynosi 86,6 – 89,3%.

Badany torf leczniczy odznacza się dużą zdolnością chłonięcia wody, zwierającą się w granicach od 13,1 do 15,97 gH2O/1g s.m., a objętość sedymentacyjna wynosi 31,44 – 37,85 cm^3/ 1g s.m.

Analiza uzyskanych wyników pozwala stwierdzić, iż torf leczniczy wykazuje znaczny stopień humifikacji, spełniając wymagania określone dla torfu leczniczego typu niskiego przydatnej do celów leczniczych. Parametry fizyko – chemiczne torfu leczniczego są korzystne dla przygotowania masy umożliwiającej stosowanie zabiegów głównie w postaci zawijań, fasonów, okładów i kąpieli. Wymienione zabiegi mogą oddziaływać korzystnie na organizm w leczeniu chorób reumatycznych, ortopedycznych i neurologicznych.

Zasoby torfu obliczono na obszarze złoża o powierzchni 1,7 ha. Wynoszą one dla torfu leczniczego 28 241,69 m^3. Po uwzględnieniu objętości ochronnej pozostawionej w spągu złoża wynoszącej 5 152, 2 m^3, przyjmuje się zasoby kopaliny w ilości 23 089 m^3.

Przed eksploatacja złoża torfu leczniczego Zarząd Uzdrowiska powinien uzyskać koncesję.

9.10. Obszary i tereny górnicze

Udokumentowane złoża kopalin

Na obszarze gminy występują udokumentowane złoża kopalin pospolitych. Jest to kopalina wykorzystywana w budownictwie i drogownictwie: kruszywo naturalne, udokumentowane w dwóch niewielkich złożach. Ponadto zostało udokumentowane jedno złoże kredy jeziornej – kopaliny używanej w rolnictwie jako nawóz wapniowy odkwaszający glebę. Wstępnie ich zasoby oszacowano na około 12 mln ton. Największe z nich zalegają między miejscowościami Karnity, Dębinka a Kamieńczyk. Znaczna ich część występuje w obrębie zwartych kompleksów leśnych i nad jeziorami.

W nakładzie tego złoża udokumentowano torf – jako kopalinę towarzyszącą. Na terenie gminy Miłomłyn występuje około 40 torfowisk, w obrębie, których można spodziewać się udokumentowania złóż torfu. Łączne zasoby szacunkowe torfu wynoszą 8 mln m³, w tym zasobów uznawanych za bilansowe jest około 6 mln m³. Złoża torfu zostały wstępnie rozpoznane dokumentacjami torfowiskowymi w latach 50-tych, 60-tych i 70-tych. Największe torfowiska występują na południe i zachód od Miłomłyna i są związane z doliną rzeki Korbajny.

Tabela 13: Wykaz surowców mineralnych gminy Miłomłyn

Lp.	Nazwa złoża /Miejscowość	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Decyzja zatwierdzająca dokumentacje		Zasoby bilansowe złoża [tyś ton]	Powierzchnia złoża [ha]
				znak	data		
1	Karnity	kreda jeziorna	Prezes Centralnego Urzędu Geologii	KZK/012/K/3205/75/34 71/76	26.11.1976 r.	601	12,72
2	Liksajny I	kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-61/10	27.10.2010 r.	526	4,25
3	Liksajny II	kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7427.3.2011	01.02.2011 r.	1910	11,48
4	Liksajny III	kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.45.2013	12.08.2013 r.	853	5,82
5	Liwa	kruszywa naturalne	Wojewoda Warmińsko-Mazurski	OŚR/O.II.7414/16-38/01	27.12.2001 r.	3116	16,81
6	Miłomłyn	torf leczniczy	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.13.2012	04.01.2013 r.	23	1,72
7	Miłomłyn I	kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.50.2013	09.09.2013 r.	1786	9,64
8	Przejazd	kruszywa naturalne	Wojewoda Olsztyński	OS.II-8513/12-10S/85	25.05.1985 r.	233	2,02

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Miłomłyn

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze: na terenie gminy nie występują obszary górnicze.

W wyniku przeprowadzenia postępowania administracyjnego dot. złoża borowin leczniczych zakończonego uzyskaniem koncesji na wydobywanie borowin zostanie ustanowiony obszar i teren górniczy.

9.11. Charakterystyka kopaliny leczniczej

Zgodnie z art. 34 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662 t.j.) gmina, która występuje o nadanie obszarowi statusu uzdrowiska, winna posiadać złoża naturalnych surowców leczniczych oraz klimat o właściwościach leczniczych, potwierdzonych na zasadach określonych w art. 35 i art. 36 tej Ustawy. Gmina Miłomłyn spełnia powyższe wymogi ustawowe.

Pośród zasobów naturalnych o właściwościach leczniczych jakie występują na terenie gminy Miłomłyn wymienić należy: peloid (borowinę) oraz klimat.

Złoża peloidu – borowiny

Na podstawie wyników badań fizyko-chemicznych i chemicznych oraz mikrobiologicznych borowiny pochodzącej ze złoża na działce 683/1 w Miłomłynie stwierdza się, że spełnia ona wymagania określone dla borowiny o właściwościach leczniczych. Borowina ta może być stosowana w formie okładów, zawijań i kąpieli całkowitych i częściowych wg wskazań lekarskich.

Wszystkie próby borowiny badanej charakteryzują się właściwościami zgodnymi z wymaganiami dla torfu typu niskiego – przeznaczonego do stosowania w celach leczniczych, w tym:

- naturalną wilgotnością (87,5-89,3),
- znaczną zawartością związków organicznych (87,1-95,9),
- znaczną zdolnością chłonięcia wody (13,1-14,1 g H2O/1 g suchej masy) i zdolnością pęcznienia substancji koloidalnych – humusowych (31,44-37,85 cm^3/1 g suchej masy),
- znikomym udziałem piasku (krzemionki) w większości badanych prób.

Stosunkowo niski stopień rozkładu masy roślinnej – torfotwórczej, wskazuje przydatność tego materiału do zabiegów tradycyjnych w grubej warstwie oraz zawijań i okładów – działających głównie termicznie.

Gmina Miłomłyn w 2012 r. uzyskała świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze peloidu (borowiny) nr HU-42/BL-1/2012 wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Zakład Tworzyw Uzdrowiskowych w Poznaniu.

9.12. Charakterystyka klimatu leczniczego

Miłomłyn charakteryzuje się warunkami bioklimatycznymi spełniającymi prawie wszystkie normy klimatyczne, dobrym klimatem akustycznym oraz śladowym natężeniem pól elektromagnetycznych oraz parametrami sanitarnymi powietrza, które warunkowo można uznać za zgodne z obowiązującymi normami.

Klimat Miłomłyna ma właściwości lecznicze w odniesieniu do:

- chorób układu oddechowego (w tym astmy),
- chorób narządów ruchu i stanów pourazowych,
- nadciśnienia tętniczego,
- chorób neurologicznych,
- poprzez zróżnicowane bodźce klimatyczne może także wspomagać leczenie zaburzeń układu termoregulacyjnego,
- przeciwwskazania dotyczą osób z niedociśnieniem tętniczym.

Gmina Miłomłyn w 2009 roku uzyskało świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu nr DI-070-5/09 wydane przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

9.13. Stan czystości powietrza i natężenia hałasu

Zgodnie z art. 34 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662 t.j.) gmina, która występuje o nadanie obszarowi statusu uzdrowiska winna spełniać określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska. Gmina Miłomłyn spełnia wymienione wymogi środowiskowe.

Stan czystości powietrza

Do uzyskania przez gminę Miłomłyn świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu, niezbędne jest określenie zanieczyszczenia jej powietrza poprzez ocenę poziomów stężeń składników szkodliwych, z uwzględnieniem dopuszczalnych poziomów tych składników w powietrzu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.).

Stan czystości powietrza w Miłomłynie został oceniony na podstawie wyników pomiarów na stacji monitoringu w Ostródzie, metod modelowania matematycznego oraz innych obiektywnych metod szacowania czy analogii do innych obszarów przy wykorzystaniu informacji o emisji zanieczyszczenia powietrza i ich rozprzestrzenianiu się w atmosferze. Stwierdzono ogólną dobrą jakość powietrza w odniesieniu do podstawowych zanieczyszczeń monitorowanych w uzdrowiskach. Należy jednak rozpocząć stały monitoring zanieczyszczeń powietrza, który pozwoli na potwierdzenie dobrego stanu warunków aerosanitarnych.

Obecnie w centrum Miłomłyna zainstalowano stację pomiaru jakości powietrza, automatycznie badającą poziom pyłu zawieszonego PM 2.5 oraz pyłu zawieszonego PM 10, a także dodatkowo określającą temperaturę i wilgotność powietrza oraz ciśnienie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. (poz. 1032) dopuszczalny poziom pyłu zawieszonego PM10 to średniodobowe stężenie 50µg/m³. Dopuszcza się 35 dni w roku gdzie poziom ten może być przekroczony. Dla pyłu PM2,5 dopuszczalny średnioroczny poziom to 25µg/m³. Dotychczasowe pomiary wskazują, że najczęściej poziom pyłu PM10 nie przekracza 30µg/m³, a poziom pyłu PM2,5 jest poniżej 20µg/m³.

Natężenie hałasu

Do uzyskania przez gminę Miłomłyn świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze jej klimatu niezbędne było określenie poziomu hałasu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z póz. zm.).

W wyniku przeprowadzonych badań można stwierdzić, że warunki akustyczne obszaru gminy Miłomłyn są poniżej dopuszczalnego poziomu na większości obszaru, poza pasem wzdłuż

drogi krajowej nr 7. W sierpniu 2020 r. dokonano całodobowych pomiarów emisji hałasu pochodzącego od drogi ekspresowej S7 w trzech punktach pomiarowych (II tury pomiarowe) zlokalizowanych w miejscowości Miłomłyn. Dla 12 oznaczeń punktu pomiarowego (6 w ciągu dnia i 6 w ciągu nocy) w ocenie zgodności z poziomami dopuszczalnymi hałasu tylko 1 wynik być niezgodny z wymaganiami.

9.14. Warunki hydrologiczne

Wody powierzchniowe:
Obszar gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Drwęcy. Osią sieci hydrograficznej obszaru gminy jest Kanał Elbląski dopływający do jeziora Drwęckiego, a największym jego dopływem jest rzeka Korbajna. Dopływem Korbajny jest rzeka Rybna. Południowo-zachodnia część gminy z jeziorem Gil Wielki odwadniana jest do jeziora Drwęckiego poprzez strugę Iłgę.

Na terenie gminy znajduje się 19 jezior o łącznej powierzchni 1 226 hektarów. Z tego 6 jezior jest o powierzchni do 5 ha, 10 jezior w przedziale 5-60 ha. Największe jeziora to:

- Gil Wielki – 558,32 ha,
- Ilińsk – 241,56 ha,
- Karnickie – 156,65 ha.

Wody podziemne:
Warunki zaopatrzenia w wodę podziemną na terenie gminy są dość korzystne.
Południowo – zachodnie tereny gminy włączone zostały do obszaru głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP - 210) „IŁAWSKI". Wydajności potencjalne pojedynczych studni na tym obszarze powinny przekraczać 70 m^3/godz. Na pozostałym obszarze są one na ogół rzędu 30 – 70 m^3/godz. Nieco mniejsze wydajności rzędu 10 –30 m^3/godz. zdarzają się w części północno – zachodniej gminy.

Studnie głębinowe ujmują czwartorzędowy poziom wodonośny. Ujmowane warstwy wodonośne zalegają przeważnie na głębokości 5 – 30 m. W północno – zachodniej części gminy występują one nieco głębiej – zwykle na głębokości 30 – 60 m. Na ujęciu w Miłomłynie ujmowana jest też warstwa wodonośna zalegająca na głębokości 100 – 170 m. Z regionalnych opracowań hydrogeologicznych wynika, że wschodnia część gminy leży w zasięgu drwęcko – taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji. Na tym terenie wody podziemne pierwszej użytkowej warstwy wodonośnej generalnie nie mają naturalnej osłony przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Są one w związku z tym podatne na zanieczyszczenie. Zachodnia część obszaru gminy wyróżnia się stosunkowo dobrym rozpoznaniem warunków hydrogeologicznych. W 1996 roku przez Przedsiębiorstwo Hydrologiczne w Gdańsku została wykonana „Dokumentacja hydrogeologiczna głównych zbiorników wód podziemnych nr 209 – Karnicki, nr 210 –Iławski, nr 211 – Samborowski." Zasięg jej rozpoznania obejmuje zachodnią część gminy. Dokumentacja została zatwierdzona decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa 25.06.1998 roku. Decyzją zatwierdzono powierzchnię i granice zbiornika i jego strefy ochronnej. Wyznaczone w Dokumentacji granice zbiornika obejmują południowo – zachodnią część terenów gminy Miłomłyn. Wodonoścem jest pierwszy międzymorenowy poziom wodonośny zlodowacenia bałtyckiego, stadiału pomorsko – leszczyńskiego. Są to wody infiltracyjne, których wiek

– wg badań izotopowych – nie przekracza 36 lat. Średni wiek określono na 15 lat. Na obszarze GZWP i gminy dominują wody klasy IC. Cechuje je głównie ponadnormatywna zawartość żelaza i manganu, a także znaczna mętność. Wady te dają się usuwać poprzez uzdatnianie. Natomiast wody ujmowane we wschodniej części gminy są z reguły dobrej jakości, niewymagające uzdatnienia. W Dokumentacji określono stopień odporności wód zbiornika na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni. Ustalono 4-stopniową skalę stopnia zagrożenia:

- IA – wysoki (bardzo wysoki), o czasie pionowego przesiąkania od kilku dób do kilku miesięcy. Jego występowanie zanotowano w rejonie jeziora Drwęckiego – poza GZWP,
- IB – wysoki, o czasie pionowego przesiąkania od roku do 25 lat. Obejmuje on głównie rejon rynien subglacjalnych i doliny Korbajny,
- II – średni, który obejmuje obszary w zasadzie całkowicie izolowane utworami nieprzepuszczalnymi o czasie przesiąkania przekraczającym 25 lat (do 100 lat). Obejmuje on pozostałą część GZWP, tj. głównie tereny wysoczyzny morenowej,
- III – niski, wyznaczany o ciągłą pokrywę utworów izolujących o miąższości powyżej 40 m.

W Dokumentacji ustalono też obszary ochronne Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) z podziałem na obszar ochronny i obszar o zaostrzonych rygorach. Obszar ochronny obejmuje całą powierzchnię GZWP na terenie gminy i jej obrzeża. Obszar ochronny o zaostrzonych rygorach występuje w rejonie doliny Korbajny i rynien jezior w leżących w zachodniej części gminy. Wody mineralne na terenie województwa zostały odkryte w rejonie północnozachodnim (Frombork, Braniewo, Pasłęk). Północne rejony województwa posiadają lepsze warunki ewentualnego pozyskiwania takich wód (płytsze pokłady).

Na terenie gminy Miłomłyn na głębokościach 1,1 – 1,5 km można się spodziewać występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym, należących do grupy wód pospolitych. Są to najprawdopodobniej wody chlorkowo-sodowe, nadające się wyłącznie do kąpieli wymagające podgrzania lub rozcieńczania. Ewentualne ich pozyskiwanie wymagałoby przeprowadzenia badań.

Wody mineralne

Na terenie gminy Miłomłyn występują wody chlorkowo-sodowe. Południowo-zachodnia część województwa, w której leży gmina Miłomłyn określana jest jako stosunkowo perspektywiczna w występowanie wód mineralnych o znaczeniu leczniczym. Zalegania solanek (wód chlorkowo-sodowych z dodatkiem bromu i być może jodu) o znaczeniu leczniczym i mineralizacji ogólnej rzędu 30-50 g/l można się spodziewać w piaskowcach dolnej jury na głębokościach około 1100-1500 m. Zgodnie z opinią hydrogeologiczną z 2018 r. Gmina Miłomłyn jest położona w jednym z najmniej korzystnych obszarów Polski

pod względem wód geotermalnych przydatnych w ciepłownictwie, w związku z tym stwierdzono, że na terenie gminy nie występują wody geotermalne spełniające właściwe warunki, w tym dotyczące gęstości strumienia cieplnego, wydajności otworu i temperatury wody.

9.15. Szlaki rowerowe, piesze, spacerowe, wodne

Szlaki rowerowe

Szlak rowerowy Gminy Miłomłyn czerwony
Przebieg: Miłomłyn - Winiec - Tarda - Faltyjanki - Bagieńsko - Miłomłyn (24,3 km)
Szlak ten przeznaczony jest na rodzinne wycieczki rowerowe, przebiega on głównie w terenie leśnym, ocienionym, zatem jest doskonałą propozycją na aktywny wypoczynek podczas słonecznego lata. Prowadzi w większości drogami gruntowymi, choć ma spore odcinki asfaltowe, jednakże wyłącznie po mało uczęszczanych drogach lokalnych. Szlak dwukrotnie krzyżuje się z Kanałem Elbląskim – pierwszy raz na skraju Miłomłyna, gdzie pod drogą są jedne z czterech wrót awaryjnych, drugi raz – tuż za mostem nad Kanałem Elbląskim niedaleko Liksajn, gdzie po prawej jest ogromny dąb ustanowiony pomnikiem przyrody. Obok dębu zaś od strony kanału stoi pomnik upamiętniający flisaków i marynarzy z tych terenów, którzy polegli podczas I wojny światowej. Do tego miejsca dochodzi też czarny szlak rowerowy z Liwy. Po drodze można zatrzymać się w okolicy mało znanego jeziorka Korolewskiego, choć nie ma tam niestety możliwości podejścia blisko wody. W Wińcu można skorzystać z wiejskiego kąpieliska, a przed Tardą zobaczyć dawne torowisko nieczynnej linii kolejowej. W Tardzie też można zmienić trasę na czarny szlak prowadzący do Starych Jabłonek albo na drugim końcu wsi skorzystać z niebieskiego szlaku, by dojechać aż do Morąga. Ostatni odcinek prowadzi obok wilczej pułapki z dawnych czasów oraz przez dwie niewielkie wioski – Faltyjanki i Bagieńsko.

Szlak rowerowy Gminy Miłomłyn czarny
Przebieg: Liwa - Wielimowo - Dębinka - Karnity - Bynowo - Majdany Wielkie - Liksajny (19 km)
Szlak ten zaczyna się w Liwie, ale z Miłomłyna można do niego dojechać niebieskim szlakiem prowadzącym z Zalewa do Iławy, a przechodzącym przez Gminę Miłomłyn. Przez Liwę przechodzi również zielony szlak zwany „Wielką Pętlą Ostródzką". Z Liwy szlak prowadzi blisko Osady Danków w Wielimowie i dalej polnymi drogami niedaleko rzeki Korbajny i Kanału Iławskiego do Karnit, gdzie ponownie spotyka niebieski szlak - można nim pojechać w kierunku karnickiego Zamku lub, trzymając się wciąż szlaku czarnego, przez Bynowo i Majdany Wielkie dojechać do Liksajn. Szlak doprowadzi za most nad Kanałem Elbląskim, gdzie się kończy. Tam jednak przebiega również czerwony szlak, którym można bezpośrednio wrócić do Miłomłyna lub przedłużyć sobie wycieczkę, jadąc w kierunku Wińca. Z Miłomłyna, używając kolejno niebieskiego, czarnego i czerwonego szlaku, można zrobić wycieczkę o długości 36,5 km. Szlak ten jest bardziej widokowy i tylko fragmentami przebiega przez lasy. W połowie prowadzi on drogami gruntowymi, a w połowie asfaltowymi. Na odcinkach asfaltowych trzeba zachować ostrożność, ponieważ w sezonie jest tam więcej samochodów.

Szlak rowerowy Kanału Elbląskiego

Przebieg: Elbląg - Jelonki - pochylnie Jelenie, Oleśnica, Kąty, Buczyniec - Małdyty - Miłomłyn - Ostróda (84,6 km)

Jest to główny szlak rowerowy Krainy Kanału Elbląskiego. Łączy Elbląg z Ostródą, prowadząc jak najbliżej samego Kanału i jego urządzeń. Wkrótce po wyjeździe z Elbląga szlak prowadzi nad brzeg jeziora Druzno, gdzie ze względu na licznie występujące ptactwo wodne utworzono rezerwat. Jezioro jest płytkie i tylko tor wodny został pogłębiony. Na południe od Druzna, szlak w wielu miejscach przebiega drogami technicznymi przy samym kanale. Daje możliwość odwiedzenia czterech pochylni: Jelenie, Oleśnica, Kąty i Buczyniec. Następnie, przez Karczemkę (w początkach budowy był tu pierwszy punkt przeładunkowy przy Kanale Elbląskim), dociera do Małdyt. Na południe od Małdyt szlak prowadzi przez tereny leśne między jeziorami Ruda Woda i Bartężek i przecina Kanał Ducki łączący oba akweny. Na południowym krańcu Rudej Wody szlak dociera do mostu nad Kanałem Elbląskim, gdzie spotyka szlaki czerwony i czarny. Od węzła szlaków aż do Miłomłyna szlak Kanału Elbląskiego i szlak czerwony Gminy Miłomłyn biegną tą samą trasą. Ostatni etap szlaku wyprowadza z Miłomłyna ulicą Iławską, a następnie prowadzi dawnym torowiskiem nieczynnej linii kolejowej Ostróda-Elbląg. Koniec szlaku zlokalizowany jest w Ostródzie przy przystani Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej. Szlakiem Kanału Elbląskiego z Miłomłyna do Elbląga jest prawie 70 km, a do Ostródy 12,6 km.

Szlak rowerowy Prusów niebieski

Przebieg: Zalewo - Boreczno - Karnity - Miłomłyn - Liwa - Gil Mały - Wiewiórka - Iława (68 km)

Szlak rowerowy Prusów, zarządzany przez Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski, spina zachodnią część systemu dróg wodnych Kanału Elbląskiego i łączy Zalewo, Miłomłyn i Iławę. Z Zalewa szlak prowadzi szosą w kierunku Miłomłyna, a w Borecznie, gdzie mijamy zabytkowy kościół, skręca na Iławę. Po ok. 3 kilometrach szlak dociera do mostu nad kanałem łączącym Zatokę Kraga (Jeziorak) z jeziorem Dauba. Jest to końcowy odcinek Kanału Iławskiego, łączącego Miłomłyn z Jeziorakiem. Następnie znaki sprowadzają z szosy w kierunku Mozgowa, gdzie pokonujemy dwa mosty nad Kanałem Iławskim i podążamy do Karnit. Dalej na długich odcinkach szlak biegnie wzdłuż Kanału Iławskiego, przez Dębinkę, aż do Śluzy Miłomłyn. Na Jeziorze Karnickim Kanał Iławski poprowadzono w poprzek jeziora w usypanej grobli. Można tam dojechać, skręcając w kierunku Lig. Biegnie tu czarny szlak Gminy Miłomłyn. Z Miłomłyna szlak prowadzi początkowo drogą serwisową przy trasie S7, a następnie skręca w kierunku jeziora Srebrnego. Na tym odcinku zalecana jest uważna jazda, ponieważ biegną tu szlaki spacerowe i piesze. Przez Glimy i Lubień, gdzie znajduje się Śluza Zielona, szlak dociera do Liwy. Tu znajduje się węzeł szlaków. Jest to początek szlaku czarnego Gminy Miłomłyn oraz przebiega tędy zielony szlak zwany „Wielką Pętlą Ostródzką”. Szlak niebieski prowadzi dalej w kierunku jezior Gil Mały i Gil Wielki, a także Iłgi, gdzie utworzono rezerwat. Ostatnie odcinki prowadzą najpierw lasami na południe do Wiewiórki,

a następnie przez Frednowy i Tynwałd do brzegów Jezioraka, skąd już blisko do Iławy. Szlakiem niebieskim z Miłomłyna do Zalewa jest 26 km, a do Iławy 42 km.

Szlak rowerowy Gminy Ostróda zielony
„Wielka Pętla Ostródzka" (68,4 km)

Przez teren Gminy Miłomłyn przebiega zachodnia część zielonego szlaku Gminy Ostróda czyli tzw. „Wielkiej Pętli Ostródzkiej". W Liwie znajduje się węzeł szlaków, gdzie bierze początek czarny szlak Gminy Miłomłyn oraz przebiega niebieski szlak Prusów. Szlak zielony rozpoczyna się i kończy w centrum Ostródy. Wybierając kierunek zachodni, jedziemy początkowo torowiskiem nieczynnej linii kolejowej Ostróda-Elbląg razem ze Szlakiem Kanału Elbląskiego. Szlak skręca z torowiska w pobliżu rezerwatu Jezioro Czarne i prowadzi dalej równolegle do niego, by wkrótce skręcić w kierunku Liwy, mijając po drodze most na Kanale Elbląskim. Tu można odwiedzić Śluzę Zieloną, korzystając ze szlaku niebieskiego. Z Liwy szlak zielony prowadzi w kierunku Samborowa, ale boczną drogą przez Rogowo wyprowadza z powrotem na szosę już za Boguszewem. Przed Samborowem szlak prowadzi przez jaz na Drwęcy, obok zabytkowych bunkrów z I wojny światowej broniących mostu kolejowego. Aby ominąć ruchliwą drogę krajową nr 16, szlak prowadzi drogami polnymi do Nastajek. Stamtąd, rzadziej uczęszczaną szosą można dojechać aż do Szyldaka. Dalej szlak prowadzi przez dolinę Drwęcy (tu jest skomunikowany z czarnym szlakiem Gminy Olsztynek), okolicę Ostrowina do Starych Jabłonek, skąd przez Lubajny wraca do Ostródy. Z Liwy krótszą drogą do Ostródy jest 11 km, a przez Samborowo i Szyldak 58 km.

Szlak rowerowy Gminy Ostróda czarny
Przebieg: Stare Jabłonki - Buńki - kolonia Idzbark - Zwierzewo - Międzylesie - Mała Ruś - Tarda (26,2 km)

Szlak ten łączy szlaki okolic Ostródy ze szlakami Gminy Miłomłyn i Morąg. Umożliwia on zaplanowanie wycieczki w formie pętli dookoła Małego i Wielkiego Szeląga. Można też przejechać na szlaki Gminy Miłomłyn i wrócić przez Ostródę do Starych Jabłonek. Początek szlaku jest blisko stacji kolejowej w Starych Jabłonkach. Prowadzi najpierw przez Buńki i okrąża jezioro Szeląg Mały od południa. Następnie szosą kieruje się w stronę Ostródy. Przed Lubajnami szlak skręca w drogi polne i przez Zwierzewo i Międzylesie doprowadza do śluzy Mała Ruś na Kanale Ostródzkim. Do szosy Ostróda-Morąg szlak biegnie wspólnie z zielonym szlakiem pieszym. Ostatni odcinek to spokojna droga leśna prowadząca do Tardy. Tutaj łączy się najpierw ze szlakiem czerwonym Gminy Miłomłyn, a na końcu wsi ze szlakiem niebieskim Gminy Morąg.

Szlak rowerowy Gminy Morąg (Stowarzyszenia „Kraina Drwęcy i Pasłęki") niebieski (36,5 km)

Przebieg: Morąg - Raj - Lubin - Bożęcin - Ruś - Prośno - Tarda - Bartężek - Słonecznik - Wenecja - Kudypy - Jędrychówko - Morąg. Szlak umożliwia zaplanowanie wycieczki z Tardy

(gdzie przebiega szlak czerwony) do Morąga. Do wyboru jest kierunek przez Prośno, Ruś, Bożęcin i Lubin (18 km) lub przez Bartężek, Słonecznik i Wenecję (19 km).

Szlak rowerowy Gminy Małdyty czerwony
Przebieg: Małdyty - Szymonowo - Dziśnity - Zajezierze - Jarnołtowo - Sambród - Małdyty (49 km)
Pętla Gminy Małdyty skomunikowana jest ze szlakami Gminy Miłomłyn poprzez Szlak Kanału Elbląskiego. Można też do niej dotrzeć z Liksajn niespełna 2-kilometrowym odcinkiem szosy dojazdowej Miłomłyn - Małdyty.

Szlaki piesze

Szlak pieszy Gminy Miłomłyn żółty - długość: 13,2 km
Przebieg: Miłomłyn – Faltyjanki – Piławki – Miłomłyn
Szlak przeznaczony do dłuższych wędrówek rodzinnych lub indywidualnych. Zaczyna się w centrum Miłomłyna przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i tam się kończy. Po pokonaniu odcinka przez miasto praktycznie cały czas prowadzi okolicznymi lasami ze zmieniającym się krajobrazem różnych środowisk leśnych. Za Faltyjankami szlak przebiega wspólnie z końcówką zielonego szlaku pieszego prowadzącego z Ostródy do Piławek. Za Piławkami zaś wspólnie z niebieskim szlakiem pieszym również prowadzącym do Ostródy, lecz inną drogą. Po rozstaniu z niebieskim szlakiem można podziwiać Jezioro Srebrne, z którym związana jest legenda. Za jeziorkiem spotykamy sieć szlaków spacerowych, z pomocą których można nieco wydłużyć wycieczkę. Do Miłomłyna wchodzimy starą szosą od strony Ostródy, by zakończyć wycieczkę tam, gdzie ją rozpoczęliśmy.

Szlak spacerowy Gminy Miłomłyn niebieski - długość: 7,3 km
Przebieg: Miłomłyn – jezioro Srebrne – Miłomłyn
Szlak przeznaczony do spacerów, biegów i treningów nordic walking. Prowadzi leśnymi drogami, z których część wiedzie nad mokradłami i sprawia wrażenie zupełnej dziczy. W połowie szlaku można odpocząć nad Jeziorem Srebrnym, w tym celu dobrze jest pójść kilkaset metrów żółtym szlakiem pieszym, by dotrzeć do najciekawszych miejsc. Szlak można skrócić za pomocą dwóch szlaków łącznikowych. Skracając niebieską pętlę zielonym skrótem, spacer wynosi zaledwie 2,6 km. Skracając następnym czarnym szlakiem łącznikowym, spacer wyniesie 6,4 km, licząc od początku szlaku.

Szlak spacerowy Gminy Miłomłyn zielony - długość: 0,8 km
Szlak służy jako skrót niebieskiej pętli, pozwalający skrócić ją do długości 2,6 km.

Szlak spacerowy Gminy Miłomłyn czarny - długość: 1,1 km
Szlak służy jako skrót niebieskiej pętli, pozwalający skrócić ją do długości 6,4 km.

Szlak spacerowy Gminy Miłomłyn żółty - długość: 3,3 km (szlak w okolicy Osady Danków)
Szlak krótki, prowadzący polnymi drogami, może służyć krótkim spacerom w przerwach pomiędzy zajęciami szkoleniowymi w pensjonacie lub do spacerów z dziećmi zapoznającymi z okoliczną przyrodą.

Szlak spacerowy Osady Danków zielony - długość szlaku: 4,6 km (szlak w okolicy Wielimowa)
Szlak krótki prowadzący częściowo lasem bez przetartej wyraźnie drogi. W pozostałej zaś części drogami polnymi. Może służyć krótkim spacerom w przerwach pomiędzy zajęciami szkoleniowymi w pensjonacie lub do spacerów z dziećmi zapoznającymi z okoliczną przyrodą.

Trasa lecznictwa spacerowego
Trasa do terenoterapii powstała na dawnym nasypie kolejowym na Jeziorze Ilińskim. Dotrzeć można do niej kierując się ulicą Jeziorną, a następnie w prawo, w stronę parkingu przy jeziorze i mostu. Na trasie ustawiono oświetlenie solarne, ławki oraz małe pomosty. Tworzy ona wąski przesmyk pomiędzy częściami jeziora zwanymi Ilińsk i Jelonek. Wędrówkę można kontynuować, kierując się w prawo po zejściu z nasypu wzdłuż brzegów jeziora. Grobla została usypana na potrzeby nieistniejącej już linii kolejowej Elbląg – Ostróda i przecina jezioro w poprzek. Linię kolejową oddano do użytku w 1893 roku. Połączenie z Morągiem miasto uzyskało w 1909 roku. Linię do Elbląga zlikwidowali Sowieci tuż po II wojnie światowej. Kolej łącząca Miłomłyn z Morągiem i Ostródą przestała działać w połowie lat 90. XX w. Urządzenie trasy leczenia spacerowego stanowiło budowę infrastruktury uzdrowiskowej w ramach projektu wspartego ze środków Unii Europejskiej.

Drogi wodne śródlądowe
Przez obszar gminy Miłomłyn przebiega Kanał Elbląski. Jest on krajową drogą śródlądową obejmującą cały system Kanału Elbląskiego, jezior Pojezierza Iławskiego i jeziora Druzno, o długości 151,7 km obejmujący:

- jeziora: Piniewo, Sambród, Ruda Woda, Bartężek, Ilińsk, Drwęckie, Puzy, Szeląg Wielki, Dauby, Jeziorak, Ewingi,
- Kanał Elbląski od jeziora Druzno do jeziora Jeziorak i jeziora Szeląg Wielki,
- Kanał Bartnicki od jeziora Ruda Woda do jeziora Bartężek,
- szlak żeglowny jeziora Druzno.

9.16. Opis projektów z zakresu rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej dotychczas zrealizowanych i będących w trakcie realizacji przez Gminę Miłomłyn

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 Samorząd Województwa zabezpieczył środki na rozwój uzdrowisk w ramach Osi priorytetowej Kultura i dziedzictwo (Działania nr 6.2 Dziedzictwo naturalne, Poddziałania nr 6.2.1 Infrastruktura uzdrowiskowa). Gmina Miłomłyn skutecznie wykorzystuje możliwości pozyskania środków finansowych przeznaczonych na rozwój uzdrowisk. Zrealizowane zostały dwa projekty z tego zakresu, a kolejny jest w fazie realizacji. Poniżej zamieszczono krótki opis tych projektów.

I. Urządzenie odcinka plaży oraz trasy leczenia spacerowego nad jeziorem Ilińsk w Miłomłynie

Celem projektu było zwiększenie atrakcyjności turystycznej zasobów dziedzictwa naturalnego gminy Miłomłyn poprzez rozwój publicznej infrastruktury uzdrowiskowej nad jeziorem Ilińsk.

Wartość projektu: 1 073 355,81 zł, w tym wkład UE: 816 628,12 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

W ramach projektu utworzono w poprzek jeziora na nasypie dawnych torów kolejowych trasę leczenia spacerowego do terenoterapii o nawierzchni żwirowo mineralnej wraz z parkingiem, ławkami, oświetleniem i 6 pomostami. Urządzony został odcinek plaży nad jeziorem Ilińsk wraz z urządzeniami do lecznictwa uzdrowiskowego, w tym siłownią plenerową, boiskiem do gry w siatkówkę plażową oraz placem zabaw dla najmłodszych kuracjuszy uzdrowiska. Plaża ponadto została ogrodzona, wyposażona w oświetlenie solarne, parking, przebieralnię, miejsce na ognisko, altanę, stojaki na rowery, kosze, ławki.

Okres realizacji projektu: 2018-08-01 –2019-06-30.

Źródło: UMiG Miłomłyn

II. Leśny Park Uzdrowiskowy w Miłomłynie

Celem projektu było zwiększenie dostępności i atrakcyjności terenów uzdrowiskowych w gminie Miłomłyn oraz wzrost liczby odwiedzających te tereny.

Wartość projektu: 829 857,42 zł, w tym wkład UE: 468 659,94 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Projekt zrealizowany został w mieście Miłomłyn i w sołectwie Tarda. Dotyczył budowy oraz wyposażenia publicznie dostępnej infrastruktury uzdrowiskowej obejmującej urządzanie terenów zielonych i wyposażenie ich w urządzenia umożliwiające pełnienie funkcji rekreacyjnych/leczniczych. W ramach robót wybudowano zespół urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego i małej architektury, w celu dostosowania kompleksu leśnego do funkcji leśnego parku uzdrowiskowego – LPU (lasu ochronnego uzdrowiskowego) poprzez budowę urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego i małej architektury w Obszarze Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn - strefa „A”. Obiekty służą celom publicznym (związanym z funkcją zdrowotną) i edukacyjnym na terenie projektowanego Leśnego Parku Uzdrowiskowego,

w skład którego to wchodzą ciągi piesze, pieszo-rowerowe oraz zespoły terapeutyczne. Park został wyposażony w następujące urządzenia małej architektury: ogrodzenie, drogowskazy „turystyczne”, mapy informacyjne sytuowane w miejscach krzyżowania się szlaków turystycznych, „markery miejsca” - witacze, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice informacyjne, zadaszenie od deszczu, stół z ławkami, miejsce grillowania (miejsce organizacji ogniska bez zadaszenia), szalety, kładki do ruchu pieszego, bramy wjazdowe do zespołu parkowego, parking, siłownie – stacje terapeutyczne oraz wiaty inhalacyjne.

Okres realizacji projektu: 2019-04-01 –2019-12-31

Źródło: UMiG Miłomłyn

III. Budowa tężni solankowej w Miłomłynie wraz z małą architekturą i infrastrukturą techniczną

Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej zasobów dziedzictwa naturalnego Miasta i Gminy Miłomłyn poprzez rozwój w gminie odpowiedniej i ogólnodostępnej infrastruktury uzdrowiskowej.

Wartość projektu: 4 277297,81 zł, w tym wkład UE: 3 631425,84 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Projekt zlokalizowany jest w Miłomłynie i zakłada budowę tężni solankowej składającej się z centralnej bryły w kształcie walca (o szerokości 9,93 m i wysokości 10,8 m), która zawierać będzie funkcje techniczne (zbiornik na solankę i system sterowania pompami oraz główne zasilanie energetyczne z rozdzielnią), a także klatkę schodową prowadzącą na platformę widokową. Centralna wieża otoczona będzie konstrukcjami drewnianymi na rzucie pierścienia, które to stanowią główny element tężni wytwarzający aerozol zawiesiny solanki. Teren wewnętrznego dziedzińca zostanie rozdzielony na dwie części. Jedna zbliżona do ścian tężni przeznaczona będzie do kąpieli inhalacyjnych. Druga część, nieco oddalona od ścian „produkujących aerozol", przeznaczona będzie do odpoczynku i rekreacji. Obok tężni powstanie trasa leczenia spacerowego prowadząca od drogi publicznej do wiaty inhalacyjnej w pobliżu Jeziora Ilińskiego. Teren zostanie oświetlony. W ramach projektu planuje się również m.in.: zakup działki, urządzenie strefy dostępu do bezpłatnego internetu dla użytkowników.

Okres realizacji projektu: 2020-09-01 – 2021-08-31.

Źródło: UMiG Miłomłyn

9.17. Kierunki lecznicze i przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego

W oparciu o wydane świadectwa dla borowiny oraz klimatu, a także w odniesieniu do kierunków leczniczych określonych dla uzdrowisk borowinowych które posiadają borowiny lecznicze o bardzo podobnych parametrach jak Miłomłyn, proponuje się następujące kierunki lecznicze dla projektowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn:

- choroby ortopedyczno – urazowe,
- choroby reumatologiczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- otyłość.

Przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. Nr 2012, poz. 14).

SZCZEGÓŁOWE WSKAZANIA I PRZECIWWSKAZANIA DO LECZENIA UZDROWISKOWEGO W POSZCZEGÓLNYCH RODZAJACH ZAKŁADÓW LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO NA OBSZARZE OCHRONY UZDROWISKOWEJ MIŁOMŁYN:

I. Choroby ortopedyczno-urazowe (ortopedia)

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

a) S32, T92, T93 - stany po urazach kończyn, kręgosłupa lub miednicy ze znacznym ograniczeniem sprawności lub znacznymi zanikami mięśniowymi, po zakończeniu leczenia szpitalnego, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,

b) T02 - stany po licznych złamaniach kości z ograniczeniem sprawności, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,

c) T08, T09 - stany po urazach kręgosłupa z powikłaniami neurologicznymi,

d) T94 - następstwa urazów obejmujących mnogie okolice ciała, leczonych zachowawczo lub operacyjnie,

e) T95 - stany po oparzeniach termicznych lub chemicznych albo odmrożeniach z towarzyszącymi przykurczami i ograniczeniem ruchów, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu,

f) Z89 - stany po amputacjach kończyn po tymczasowym zaprotezowaniu albo w okresie do 12 miesięcy od ostatecznego zaprotezowania,

g) Z96, Z98 - wczesne stany po operacjach alloplastycznych stawów biodrowych lub stawów kolanowych oraz po operacjach dysku, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji,

h) Z98 - stany po operacjach kości lub stawów ze znacznym ograniczeniem zakresu ruchów,

i) Z98 - stany po operacjach wad wrodzonych, najlepiej po wczesnej rehabilitacji,

j) Q65-Q68, Q74, Q76-Q79 - wrodzone wady rozwojowe ze zniekształceniami układu mięśniowo-szkieletowego i ograniczeniem sprawności,
k) M40 - M42 - wady postawy ograniczające sprawność w stopniu znacznym,
2) sanatorium:
a) M23, M24, S33, T92, T93 - następstwa urazów lub chorób stawów lub aparatu więzadłowego z ograniczeniem sprawności lub z ograniczeniem zakresu ruchów w stawach,
b) Z89 - stany po amputacjach kończyn po ostatecznym zaprotezowaniu,
c) M40-M42 - nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
d) Q74, Q76 - wrodzone wady rozwojowe z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
e) rekonwalescencja w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego z powodu chorób ortopedyczno-urazowych,
3) przychodnia uzdrowiskowa:
a) S13, S23, S33, S39, S43, S46, S53, S56, S63, S66, S73, S76, S83, S86, S93, S96, S99 - stany po urazach tkanek miękkich mięśni, więzadeł lub torebek stawowych z nieznacznym ograniczeniem ruchów lub z utrzymującym się zespołem bólowym,
b) M40 - M42 - nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
c) M93 - pourazowa martwica kości w okresie zdrowienia,
d) T91 - T93 - odległe następstwa urazów kończyn lub kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
e) rekonwalescencja po leczeniu szpitalnym z powodu chorób ortopedyczno-urazowych.

Szczegółowe przeciwwskazania:
1) C40, C41 - nowotwory złośliwe kości lub chrząstki stawowej w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii,
2) M84, T10, T12 - stany po złamaniach kości kończyn z opóźnionym zrostem, stawem rzekomym lub powikłane zapaleniem kości lub szpiku kostnego,
3) M86 - zapalenie kości lub szpiku kostnego z odczynem ogólnym lub czynnymi przetokami,
4) M99 - stany po zabiegach operacyjnych ortopedycznych z niezdolnością do samoobsługi,
5) T09 - stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi.

II. Choroby reumatologiczne (reumatologia)

Szczegółowe wskazania:
1) szpital:
a) M05, M06 - reumatoidalne zapalenie stawów - okres I, II, III albo IV, w szczególności bezpośrednio po incydencie zaostrzenia procesu chorobowego,
b) M06 - reumatoidalne zapalenie stawów - okres I, II, III albo IV, po zabiegach operacyjnych, najlepiej bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji,

c) M07 - artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit w okresie podostrym albo w okresie remisji,
d) M08 - młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów, postać wielostawowa albo skąpostawowa,
e) M15 - M17, M19 - choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
f) M32 - M35 - układowe choroby tkanki łącznej w okresie remisji, z zachowaną zdolnością do samoobsługi,
g) M45, M46 - zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa, zespół Reitera ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, przy zachowanej zdolności do samoobsługi,
h) M47 - choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej lub z towarzyszącymi powikłaniami neurologicznymi,
i) stany po operacji z przyczyn reumatycznych, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji, a w przypadku występowania powikłań neurologicznych lub zaników mięśniowych - także po upływie tego okresu,
2) sanatorium:
a) M05, M06 - reumatoidalne zapalenie stawów - okres I, II albo III, w okresie remisji,
b) M07 - artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
c) M10, M11 - choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,
d) M13 - zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
e) M15 - M17, M19 - choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych, z częściowym ograniczeniem sprawności ruchowej,
f) M45, M46, M49 - zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa lub inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
g) M47 - choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
h) M62 - polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
i) M70 - M79 - fibromialgia lub inne choroby tkanek miękkich z częściowym ograniczeniem sprawności lub o przebiegu nawracającym,
j) stany po zabiegach operacyjnych z przyczyn reumatycznych,
3) przychodnia uzdrowiskowa:
a) M05, M06 - reumatoidalne zapalenie stawów - okres I albo II, w okresie remisji,
b) M07 - artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
c) M10, M11 - choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,
d) M13 - zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
e) M15 - M19 - choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych z nieznacznym lub średnim ograniczeniem sprawności ruchowej,

f) M45, M46, M49 - zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa oraz inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
g) M47 - choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
h) M62 - polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
i) M70 - M79 - inne choroby tkanek miękkich.

Szczegółowe przeciwwskazania:
1) M05, M06 - reumatoidalne zapalenie stawów w IV stopniu sprawności czynnościowej (unieruchomienie w łóżku),
2) M05, M06 - zaostrzenie stanu zapalnego w reumatoidalnym zapaleniu stawów z odczynem ogólnym (stany gorączkowe, świeże wysięki, duże obrzęki stawowe),
3) M05, M06, M14, M45 - ograniczenie funkcji ruchowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, zesztywniającego zapalenia stawów kręgosłupa i innych artropatii, z całkowitą niepełnosprawnością,
4) M05, M06, M14 - zaawansowane zmiany narządowe w przebiegu schorzeń reumatoidalnych,
5) M30 - M36 - układowe choroby tkanki łącznej w fazie ostrej,
6) M13, M89 - infekcyjne zapalenie kości lub stawów w fazie ostrej,
7) M96 - stany w przebiegu chorób reumatycznych wymagające pilnej interwencji chirurgicznej lub ortopedycznej.

III. Choroby kardiologiczne i nadciśnienie (kardiologia)

Szczegółowe wskazania:
1) szpital:
a) I10 – I13 – nadciśnienie tętnicze, stopień II albo III bez dodatkowych czynników ryzyka,
b) I21, I24 – stany po przebytym zawale serca, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca,
c) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS - II okres,
d) I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca II według NYHA, w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
e) I30, I33, I40 – następstwa zapalenia mięśnia sercowego, wsierdzia lub osierdzia, w okresie do 6 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego, w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
f) I42, I43 – kardiomiopatie, w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
g) I45 – stan w okresie do 6 miesięcy od wszczepienia układu stymulującego serca,
2) sanatorium:

a) I10, I11 – nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka,
b) I21, I24 – stany po przebytym zawale serca bez powikłań, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca, w stanach po upływie 40 dni od przebycia zawału serca i utrzymującym się upośledzeniu frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
c) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS – I albo II okres,
d) I41-I43 – zmiany zwyrodnieniowe i pozapalne mięśnia sercowego w klasie niewydolności serca II według NYHA, w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD).

Szczegółowe przeciwwskazania:
1) I11 – nadciśnienie tętnicze III stopnia nieunormowane farmakologicznie z chwiejnym przebiegiem oraz z co najmniej dwoma czynnikami ryzyka powikłań sercowo-naczyniowych,
2) I11 – nadciśnienie tętnicze złośliwe,
3) I21 – ostry zawał serca, w tym stany po upływie 40 dni od przebycia zawału serca z upośledzoną frakcją wyrzutową lewej komory (LVEF) < 35%, bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
4) I24 – niestabilna choroba wieńcowa,
5) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS – III albo IV okres,
6) I27 – nadciśnienie płucne dużego stopnia,
7) I38, I30 – ostre zapalenie wsierdzia lub osierdzia,
8) I42 – kardiomiopatia przerostowa albo roztrzeniowa w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA,
9) I44 – zespół chorego węzła zatokowego, blok przedsionkowo-komorowy III stopnia, blok trójwiązkowy, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia typu Mobitz, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia 2:1 – w przypadku braku usuwalnej przyczyny bloku i bez zabezpieczenia układem stymulującym serca,
10) I47 – częstoskurcze utrwalone lub częste napady częstoskurczu w wywiadzie,
11) I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków z towarzyszącym zespołem WPW lub obecnością dodatkowej drogi przewodzącej (przy braku skutecznego leczenia ablacją),
12) I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków (u chorych bez dodatkowej drogi przewodzenia) z nawrotami arytmii w ciągu ostatnich 6 miesięcy,
13) I49 – złośliwe, komorowe zaburzenia rytmu serca w wywiadzie, przy braku usuwalnej ich przyczyny (zaburzenia elektrolitowe, tyreotoksykoza i inne), bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),
14) I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA,
15) I71 – tętniak rozwarstwiający aorty,
16) I72 – tętniak serca,
17) I82 – ostre powikłania zatorowo-zakrzepowe,

18) Q24 – wady serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA lub ze złośliwymi zaburzeniami rytmu serca.

IV. Otyłość

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

a) E66, I15, I25 – otyłość (BMI > 30) z nadciśnieniem tętniczym lub przewlekłą chorobą niedokrwienną serca w I albo II okresie według CCS,

b) E66, I50 – otyłość (BMI > 30) z niewydolnością serca w klasie niewydolności serca I albo II według NYHA,

c) E66, M15 – otyłość (BMI > 30) z zaawansowaną chorobą zwyrodnieniową dużych stawów, przy zachowanej zdolności do samoobsługi,

d) E66, M16, M17 – otyłość (BMI > 30) z chorobą zwyrodnieniową z ustalonymi wskazaniami do zabiegu operacyjnego stawów biodrowych lub kolanowych,

e) E66 – otyłość olbrzymia po operacji zmniejszenia żołądka,

2) sanatorium:

a) E68 – otyłość brzuszna (trzewna) z innymi metabolicznymi czynnikami ryzyka miażdżycy,

b) E66, E67, E88 – otyłość z zaburzeniami tolerancji węglowodanowej,

c) E66, R73 – otyłość z nieprawidłową glikemią na czczo,

d) E66, E73 – otyłość z cukrzycą postprandialną,

e) E66, I15 – otyłość z nadciśnieniem tętniczym I albo II stopnia,

f) E66, M15 – otyłość z chorobą zwyrodnieniową stawów,

g) E66, E00 – E03 – otyłość z endokrynopatiami (niedoczynność tarczycy),

3) przychodnia uzdrowiskowa:

a) E68 – otyłość brzuszna (trzewna małego i średniego stopnia),

b) E66, E68 – otyłość z zaburzeniami tolerancji węglowodanowej,

c) E66, R73 – otyłość z nieprawidłową glikemią na czczo,

d) E66, E73 – otyłość z cukrzycą postprandialną,

e) E66, I15 – otyłość z nadciśnieniem I stopnia,

f) E66, E00 – E03 – otyłość z endokrynopatiami (niedoczynność tarczycy).

Szczegółowe przeciwwskazania:

1) E66, I73 – otyłość z cukrzycą powikłaną zmianami naczyniowymi,

2) I98, E66 – otyłość z pełnoobjawową niewydolnością krążenia,

3) E66, F72, F73 – otyłość u osób ze znacznym ograniczeniem umysłowym.

9.18. Zabytki

Dziedzictwo historyczne, w tym zachowane obiekty zabytkowe stanowią jeden z ważnych atutów Miasta i Gminy Miłomłyn. W Rejestrze Zabytków ujęte są 32 obiekty pod opieką konserwatorską (23 w Miłomłynie i 9 na obszarach wiejskich) oraz 4 stanowiska archeologiczne. Natomiast w Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 45 obiektów z terenu Miasta i 177 obiektów z terenów wiejskich oraz 156 stanowisk archeologicznych.

Do najważniejszych obiektów zabytkowych zalicza się:

Kanał Elbląski

W Miłomłynie znajduje się punkt węzłowy Kanału Elbląskiego, którego nadal funkcjonujące zabytkowe rozwiązania hydrotechniczne z XIX w. stanowią unikat na skalę światową, w tym:

- **Śluza i jaz „Zielona"**

Umożliwia żeglugę na odcinku Miłomłyn-Ostróda. Reguluje 1,4-metrową różnicę poziomu wód. Znajduje się w odległości 4,6 km od śluzy w Miłomłynie i 10,5 km od Ostródy. Obiekt został wybudowany w latach 1872-1876 i poddany generalnej przebudowie w latach 1920-26. Jaz został poddany remontowi kapitalnemu w 1996 r.

- **Śluza Miłomłyn**

Punkt ten stanowi ważny węzeł Kanału Elbląskiego. Tutaj rozpoczyna się kilometraż trasy w kierunku jeziora Druzno, w kierunku jeziora Szeląg oraz w kierunku jeziora Jeziorak. Reguluje 2,8-metrową różnicę poziomu wód. Obiekt został wybudowany w latach 1872-1876 i poddany generalnej przebudowie przed rokiem 1926.

- **Wrota bezpieczeństwa**

Urządzenie przeciwpowodziowe usytuowane 450 m za śluzą Miłomłyn na odcinku do Elbląga. Wrota awaryjne (bezpieczeństwa) zapewniają bezpieczeństwo obiektów położonych poniżej stopnia Miłomłyn, zamykając dopływ wód z systemu jezior Rudej Wody w razie awarii śluzy bądź jazu Miłomłyn. Wrota są zamykane wyłącznie w razie awarii (bądź remontu).

- **Jaz w Miłomłynie**

Jeden z kluczowych obiektów z punktu widzenia gospodarki wodnej w systemie jezior warmińskich. W dwóch przęsłach po lewej stronie jazu zbudowana jest węgornia.

- **Akwedukt karnicki**

Atrakcja na szlaku wodnym na odcinku Miłomłyn-Iława. Kanał przecina jezioro Karnickie o powierzchni 152 ha i biegnie w poprzek jeziora 2 metry nad poziomem wody w jeziorze w sztucznie usypanym nasypie o długości 484 m. Na tym odcinku usytuowano 2 bramy bezpieczeństwa na 6,5 i 8,91 km. Szerokość kanału wynosi 39 m.

Neogotycki Kościół pw. św. Bartłomieja w Miłomłynie
Zabytek sztuki sakralnej zbudowany w latach 1898-1901 przy wykorzystaniu oryginalnej północnej ściany z XIV w. Wewnątrz kościoła znajdują się: 3 rzeźby (Ostatnia Wieczerza, Zmartwychwstanie, Złożenie do grobu) umieszczone w późnobarokowym ołtarzu głównym, rzeźbiona ambona z początków XVIII w., gotycka chrzcielnica z przełomu XIV i XV w., witraże z początku XX w.

Wieża dzwonnicza z krużgankami przy kościele w Miłomłynie
Obiekt z XIV w. pełniący kiedyś funkcje obronne (okienka strzelnicze).

Fragmenty muru obronnego w Miłomłynie
Fragment dawnych fortyfikacji miejskich z XIV w. wzniesionych z kamienia polnego i czerwonej cegły. Znajduje się w pobliżu kościoła w Miłomłynie.

Historyczny układ urbanistyczny Miłomłyna
Historyczny układ urbanistyczny miasta Miłomłyn wraz z zabytkami architektury i kulturowymi nawarstwieniami starego miasta

Zespół pałacowo-parkowy z XIX w. w Karnitach
Zabytkowy obiekt nad jeziorem Kocioł oferujący pełen pakiet usług turystycznych. Znajduje się ok. 10 km na zachód od Miłomłyna.

Wszystkie obiekty znajdujące się pod ochroną konserwatorską na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i ujęte w wojewódzkim rejestrze zabytków obowiązuje trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej, utrzymanie (lub rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego, zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi. Podczas inwestycji podejmowanych przy obiektach zabytkowych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, a wymagającym prac ziemnych, wskazane jest prowadzenie badań archeologicznych, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę. Wszelkie prace prowadzone przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego.

Poniższa tabela zawiera wykaz obiektów z terenu Gminy Miłomłyn ujętych w wojewódzkim rejestrze zabytków.

Tabela 14: Zestawienie obiektów z terenu Gminy Miłomłyn ujętych w rejestrze zabytków województwa warmińsko – mazurskiego

Lp	Miejscowość	Ulica	Nr	Obiekt	Nr rejestru
1	Boguszewo			dzwonnica (nie istnieje?)	A-766 z 21.02.1968
2	Karnitki			założenie pałacowo-parkowe (pałac, ujeżdżalnia, dom ogrodnika z oranżerią, kuźnia, park, cmentarz rodowy)	A-3813 z 28.03.1995 i 02.06.1995
3	Karnitki			pałac	940 z 31.07.1968
4	Karnitki			park we wsi	A-1249 z 18.09.1978
5	Liwa			pomnik- obelisk	A-4355 z 27.12.2006
6	Miłomłyn	Kościelna	2	dom	A-517 z 1.07.1959; 1228 z 12.06.1968
7	Miłomłyn	Kościelna	3	dom	A-2315 z 9.11.1987
8	Miłomłyn	Kościelna	4	dom (nie istnieje)	A-517 z 1.07.1959; 1228 z 12.06.1968
9	Miłomłyn	Kościelna	6	dom	A-517 z 1.07.1959; 1228 z 12.06.1968
10	Miłomłyn	Kościelna	19	dom	A-2318 z 9.11.1987
11	Miłomłyn	Kościelna	25	kamieniczka	A-2308 z 9.11.1987
12	Miłomłyn	Nadleśna	1	dom	A-2319 z 9.11.1987
13	Miłomłyn	Ostródzka	12	dom	A-2320 z 9.11.1987
14	Miłomłyn	Rynkowa	12	dom	A-2314 z 9.11.1987
15	Miłomłyn	Rynkowa	18	dom	A-2303 z 9.11.1987
16	Miłomłyn	Rynkowa	20	dom	A-2296 z 9.11.1987
17	Miłomłyn	Rynkowa	26	dom	A-2297 z 9.11.1987
18	Miłomłyn	Twarda	3	dom	A-2306 z 9.11.1987
19	Miłomłyn	Twarda	12	dom	A-2298 z 9.11.1987
20	Miłomłyn	Zaułek Nadleśny	1	dom	A-2299 z 9.11.1987
21	Miłomłyn			mury obronne	A-971 z 12.06.1968
22	Miłomłyn			układ urbanistyczny	A-517 z 1.07.1959; 1228 z 12.06.1968
23	Miłomłyn			kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła wraz z cmentarzem	A-969 z 12.06.1968
24	Miłomłyn			dzwonnica gotycka/ wieża obronna	485(M/60) z 1.07.1959; A-967 z 12.06.1968
25	Miłomłyn			kaplica ewangelicka	A-2310 z 9.11.1987
26	Miłomłyn			kaplica cmentarna	A-2316 z 9.11.1987
27	Miłomłyn			brama cmentarna	A-2307 z 9.11.1987
28	Miłomłyn			cmentarz komunalny	A-1904 z 2.03.1987
29	Boguszewo			cmentarz	A-1896 z 2.03.1987 i A-4351 z 22.12.2006
30	Gil Mały			cmentarz	A-1900 z 2.03.1987 i A-4352 z 22.12.2006
31	Zalewo			cmentarz (dz. nr 31)	A-4354 z 27.12.2006
32	Zalewo			cmentarz (dz. nr 47) – wg ewidencji WUOZ jest to cmentarz w Liwie dz. nr 352	A-4353 z 22.12.2006

Źródło: Gminny Program opieki nad zabytkami Gminy Miłomłyn na lata 2017-2020

Pomniki historii

Na obszarze gminy Miłomłyn za pomnik historii uznany został na mocy przepisów Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 stycznia 2011 r. Kanał Elbląski. Ochrona tego obszaru podlegać będzie przepisom ustawy o ochronie zabytków. Celem ochrony pomnika, jest zachowanie, ze względu na wartości kulturowe, krajobrazowe, techniczne, materialne i niematerialne oraz autentyczność i funkcjonalną integralność Kanału Elbląskiego będącego świadectwem najwyższego poziomu dziewiętnastowiecznej kultury technicznej oraz jedynym na świecie nieprzerwanie działającym kanałem wykorzystującym system zabytkowych pochylni typu suchy grzbiet. Obszar pomnika historii „Kanał Elbląski" obejmuje układ drogi wodnej Kanału Elbląskiego.

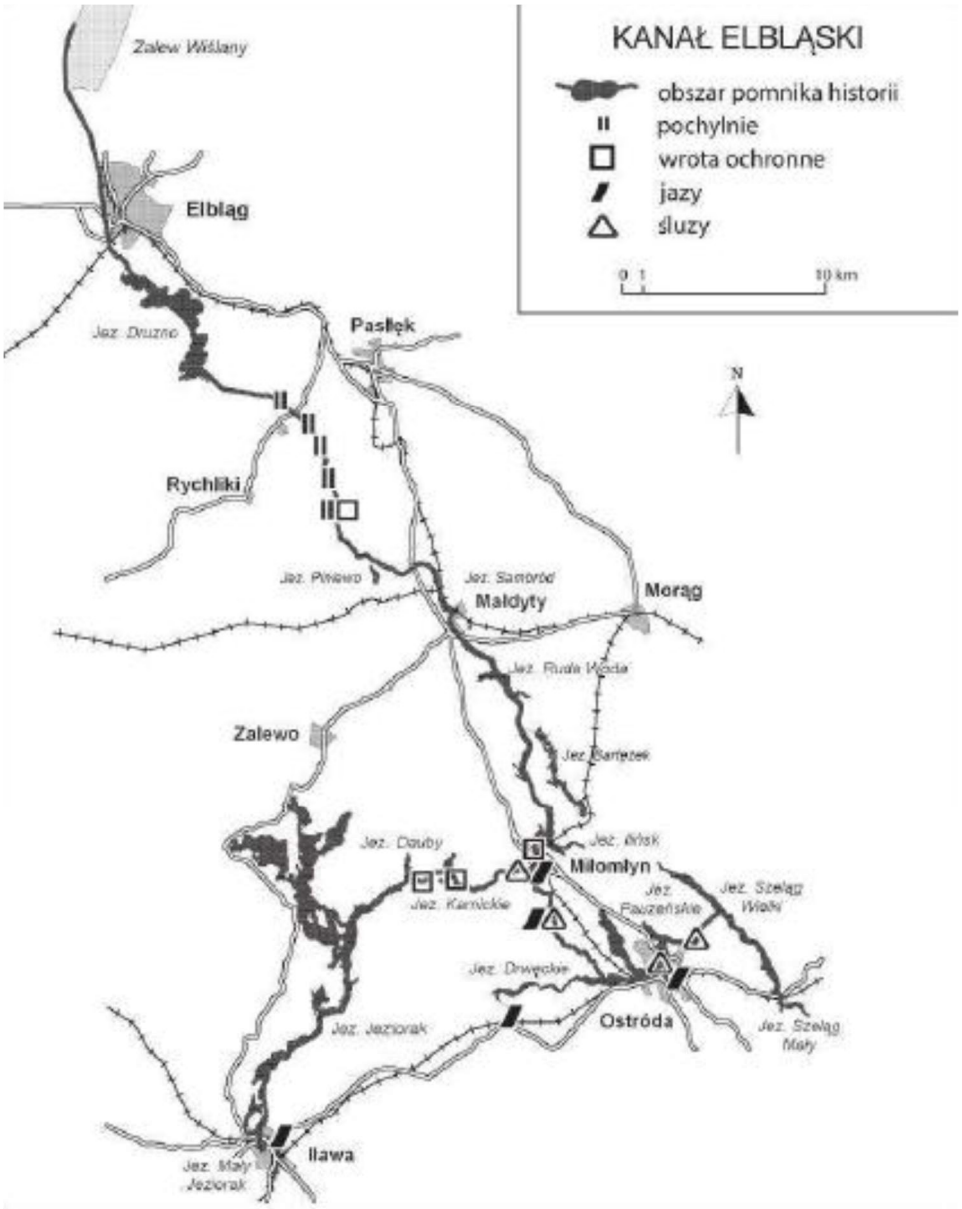

Źródło: Gminny Program opieki nad zabytkami Gminy Miłomłyn na lata 2017-2020

Stanowiska archeologiczne

Stanowiska archeologiczne miasta i gminy Miłomłyn wpisane do Rejestru Zabytków archeologicznych Województwa Warmińsko – Mazurskiego:

- Miłomłyn:
    - Nawarstwienia kulturowe Zamku Krzyżackiego wraz z zachowanym układem przestrzennym i starodrzewem (data wpisu 22 grudnia 2006 r.),
    - Nawarstwienia kulturowe starego miasta (data wpisu 15 lutego 1993 r.),
- Gil Wielki:
    - Osada nawodna, starożytna (data wpisu 28 grudnia 1995 r.),
- Ligi:
    - Osada obronna (data wpisu 18 października 1989 r.).

Na terenie stanowisk wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych, z wyłączeniem obszaru starego miasta w Miłomłynie, gdzie dopuszcza się wprowadzenie zabudowy po przeprowadzeniu ratowniczych przedinwestycyjnych badań archeologicznych.

9.19. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

System transportowy Gminy Miłomłyn oparty jest o drogę krajową S7, drogi powiatowe oraz gminne, a także drogi wodne.

Przebiegająca przez teren Gminy Miłomłyn droga krajowa (odcinek o długości 9,875 km) sprawia, że Gmina posiada bardzo dobre połączenie z podstawowym układem transportowym kraju. Jest to droga ekspresowa krajowa S7 Gdańsk-Olsztynek-Warszawa – granica państwa (Chyżne). Miłomłyn posiada obwodnicę oraz powiązanie poprzez węzeł dwupoziomowy z drogą powiatową nr 1192 N (Miłomłyn-Ruś).

Na obszarze Gminy Miłomłyn znajduje się 41,482 km dróg powiatowych. Drogi te pełnią funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na terenie Gminy, a także wiążą Gminę z województwem. Z uwagi na wzrost wskaźnika motoryzacji, zwiększające się natężenie ruchu drogowego i niewystarczające środki finansowe na modernizację i remonty – stan techniczny dróg nie jest zadawalający.

Do podstawowych dróg zapewniających powiązanie Gminy z województwem należą:

- droga nr 1219N – Miłomłyn-Samborowo,
- droga nr 1307 N – Miłomłyn-Zalewo,
- droga nr 1188 N – Wólka Majdańska-Kupin,
- droga nr 1192 N – Miłomłyn-Ruś.

Część ulic na terenie miasta Miłomłyn stanowią drogi powiatowe, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15: Miasto Miłomłyn – ulice powiatowe

Nazwa ulicy	Nr ulicy	Długość w metrach
ul. Iławska	P1219N	2 267
ul. Kościelna	P1194N	358
ul. Ostródzka	P1194N	142
ul. Ostródzka	P1219N	355
ul. Pasłęcka	P1194N	410
ul. Przejazdowa	P1194N	841
ul. Tartaczna	P1194N	266
ul. Twarda	P1219N	2 039
Razem		**6 678**

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Ostródzie

Drogi gminne tworzą natomiast układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący sieć osadniczą rozproszoną, ośrodki turystyczne oraz zapewniają dojazd do pól i lasów.

Tabela 16: Drogi gminne

Rodzaj	Długość w km	Stan nawierzchni w %		
		dobry	dostateczny	zły
Gminne	38	18	69	13
Ulice miejskie	27	41	35	24
Drogi wewnętrzne i zakładowe	12	66	30	4

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn

Znaczna część wyżej wymienionych dróg wymaga poprawy stanu technicznego poprzez budowę nowych nawierzchni na odcinkach szczególnie ważnych dla funkcjonowania Gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.

Drogi gminne obsługujące Gminę Miłomłyn o łącznej długości 38 km posiadają w większości nawierzchnię ulepszoną (pokryte destruktem asfaltowym, masą bitumiczną i pospółką żwirową).

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Na terenie Gminy istnieje 5 wodociągów grupowych zasilających następujące miejscowości: Miłomłyn, Kamieńczyk, Liksajny, Malinnik, Wólka Majdańska, Majdany Wielkie, Winiec, Liwa, Zalewo, Boguszewo, Rogowo, Karnity, Ligi, Bynowo, Dębinka, Skarpa, Majdany Małe, Zatoka Leśna, Gil Mały. Łączna długość sieci wodociągowej według danych PGK Sp. z o.o w 2019 r. wynosi 56,2 km.

Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pitną z 5 ujęć podziemnych ze stacjami uzdatniania wody znajdującymi się w: Miłomłynie, Liwie, Bynowie, Majdanach Wielkich i Karnitach. Z uwagi na możliwość ujmowania wód użytkowych zaopatrzenie w wodę nie stanowi problemu rozwojowego. Pozostałe, bardzo małe miejscowości posiadają własne lokalne ujęcia i przyłącza wodociągowe. Łącznie z instalacji wodociągowych korzysta 93,9% mieszkańców Gminy Miłomłyn.

Tabela 17: Sieć wodociągowa

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej	km	52,8	52,8	57,0	54,9	55,2	55,2	55,7	55,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	965	965	1167	1190	1210	1189	1128	1151

Woda dostarczana gospodarstwom domowym	dam³	148,0	138,0	133,7	149,5	162,2	159,5	155,2	158,3
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2253	2266	2396	2387	2399	2402	2391	*2412
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4589	4602	4763	4739	4735	4703	4671	*4510

Źródło: Bank Danych Lokalnych, *PGK sp. z o. o.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 50,3 km. Według danych PGK Sp. z o. o. do kanalizacji z odprowadzeniem do sieci podłączonych w 2019 r. było 608 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie z kanalizacji ok. 67,7% ogółu mieszkańców Gminy. Gospodarka ściekowa wymaga dalszego sukcesywnego inwestowania, rozbudowy i uporządkowania, co w sytuacji wysokiego stopnia zwodociągowania zapobiegnie degradacji środowiska i wyeliminuje zagrożenie dla podziemnych warstw wodonośnych stanowiących źródło wody pitnej.

Tabela 18: Sieć kanalizacyjna

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	45,5	45,5	51,6	47,0	50,2	50,2	50,2	50,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	653	653	653	645	671	647	609	617
Ścieki odprowadzone	dam³	76	81	85	86	94	92	88	*87
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1891	1902	2067	2056	2067	2056	2025	*2182
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3275	3286	3438	3411	3453	3414	3368	*3075

Źródło: Bank Danych Lokalnych, *PGK sp. z o. o.

Tabela 19: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OGÓŁEM									
Wodociąg	%	90,5	90,5	93,9	94,0	94,1	94,1	93,9	*91,7
Kanalizacja	%	64,6	64,6	67,8	67,7	68,6	68,3	67,7	*62,5
Gaz	%	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	*0,0
W MIASTACH									
Wodociąg	%	93,2	93,2	98,0	98,1	98,1	98,1	97,9	*99,4
Kanalizacja	%	78,2	78,2	84,6	84,4	84,5	84,0	82,9	*89,9
Gaz	%	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	*0,0
NA WSI									
Wodociąg	%	88,0	88,0	90,0	90,2	90,4	90,3	90,0	*84,1
Kanalizacja	%	52,1	52,1	52,1	52,0	53,6	53,3	53,0	*35,8
Gaz	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*0,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, *UMiG Miłomłyn

Utylizację ścieków realizuje od 2005 roku 1 biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków. W 2017 r. przeprowadzono I etap rozbudowy oczyszczalni. Obiekt obecnie pracuje w układzie przepływowym z sekwencyjnym, naprzemiennym oczyszczaniem porcji ścieków. Główne procesy technologiczne odbywają w reaktorze biologicznym, który stanowi jedna komora osadu czynnego wyposażona w osadniki wtórne, piaskownik i selektor. Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu wynosi 600 m³/ dobę. Istniejąca oczyszczalnia ścieków wymaga rozbudowy celem osiągnięcia parametrów oczyszczonych ścieków zgodnych z wymogami Dyrektywy 91/271/EWG oraz zmiany przepustowości (zwiększenia wydajności) oczyszczalni dla odbioru większej ilości ścieków, które pojawią się wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej, w tym związanej z obsługą obiektów uzdrowiskowych.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób korzystających z oczyszczalni.

Tabela 20: Ludność korzystająca z oczyszczalni

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	osoba	3150	3458	2855	3151	3290	3215	3224	3075*
w miastach	osoba	2200	2408	1940	2160	2160	2168	2174	2182*
na wsi	osoba	950	1050	915	991	1130	1047	1050	893*

Źródło: Bank Danych Lokalnych, PGK sp. z o. o.

W przedstawionym okresie wzrosła liczba korzystających z oczyszczalni na terenach wiejskich Gminy Miłomłyn. Problemem jest niewystarczający poziom korzystających z oczyszczalni w ogólnej liczbie mieszkańców. Znaczna część mieszkańców Gminy nie korzysta z oczyszczalni ścieków. Na terenie Gminy w 2019 r. funkcjonowały 572 zbiorniki bezodpływowe i 29 oczyszczalni przydomowych.

Tabela 21: Gromadzenie i wywóz nieczystości płynnych

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	508	423	430	445	451	459	572	bd.
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	9	12	19	23	27	29	29	bd.
Stacje zlewne	szt.	1	1	1	1	1	1	1	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Miłomłyn nie ma składowiska odpadów. Zostało ono zamknięte w 1999 roku i zrekultywowane w 2003 roku. Odpady komunalne i komunalnopodobne składowane są na wysypisku w Rudnie. Gmina Miłomłyn jest członkiem Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko". W poniższej tabeli przedstawiono wybrane dane o odpadach komunalnych w Gminie.

Tabela 22: Odpady komunalne

WSKAŹNIK	JEDN. MIARY	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku									
Ogółem	t	576,74	511,34	517,11	936,29	999,89	1026,53	1015,03	bd.
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	t	473,85	404,13	407,17	787,43	831,15	872,84	843,98	bd.
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	93,4	80,0	80,2	156,0	165,1	173,4	169,6	bd.
Jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	4	3	2	2	2	1	2	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Od 1 czerwca 2020 r. w całej Polsce zmieniły się przepisy dotyczące odpadów i ich segregacja stała się obowiązkowa. Każdy z mieszkańców płaci taką samą opłatę za śmieci segregowane. Niestosowanie się do zasad segregacji odpadów może oznaczać większe wydatki. Według nowych stawek przyjętych na całym terenie Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko", za niesegregowane odpady trzeba będzie zapłacić dwa razy więcej niż za śmieci segregowane.

Infrastruktura energetyczna

Na terenie Gminy Miłomłyn zapotrzebowanie na energię elektryczną i infrastrukturę energetyczną jest wystarczające. W przyszłości, w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na moc może istnieć potrzeba inwestycji w infrastrukturę energetyczną.

Właścicielem i operatorem sieci dystrybucyjnej SN 15kV, stacji transformatorowych 15 kV/0,4 kV oraz sieci 0,4 kV jest ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Olsztynie (za wyjątkiem pojedynczych stacji pozostających na majątku odbiorców zasilanych na poziomie napięcia 15 kV oraz instalacji odbiorczych zalicznikowych 0,4 kV). Ponadto ENERGA-OPERATOR SA jest właścicielem także PZ Miłomłyn, sieci SN 15 kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV. Stan istniejący sieci dystrybucyjnej SN 15 kV określa się jako dobry. Zapewnia ona w sposób zadowalający realizację potrzeb odbiorców energii elektrycznej. Dostawca energii odpowiada za sprawność dostaw energii oraz rozwój i modernizacje sieci energetycznej.

Na obszarze Gminy Miłomłyn nie ma zlokalizowanej stacji 110/15 kV. Linie 15 kV zasilające obszar gminy zasilane są z GPZ Ostróda oraz GPZ Morąg, które znajdują się w sąsiednich gminach. W GPZ Ostróda zainstalowane są 2 transformatory 110/15 kV o mocy 40 MVA każdy, natomiast w GPZ Morąg zainstalowane są 2 transformatory 110/15 kV o mocy 25 MVA.

Podstawowym zadaniem stacji GPZ (Główny Punkt Zasilania) jest przetworzenie energii elektrycznej i „wprowadzenie" jej w lokalną sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV zasilającą odbiorców przemysłowych i komunalnych. Stąd lokalizacja stacji, a także moc znamieniowa transformatorów, jest ściśle związana z zapotrzebowaniem na energię elektryczną na danym obszarze.

Na terenie Gminy Miłomłyn funkcjonuje obecnie 93,7 km napowietrznych linii energetycznych o napięciu 15 kV oraz 5,5 km linii kablowych o tym samym napięciu. Ponadto na opisywanym areale funkcjonuje 100 km linii energetycznych napowietrznych o napięciu 0,4 kV, oraz 33,5 km linii energetycznych kablowych.

Na terenie działania ENERGA – OPERATOR, Oddział w Olsztynie stan sieci elektroenergetycznej oceniany jest jako dobry. Energa Operator S.A. Oddział w Olsztynie zgodnie z zapisami właściwych przepisów prawa oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej planuje i realizuje modernizacje / remonty oraz bieżące zabiegi eksploatacyjne w sieci wysokiego napięcia, średniego napięcia oraz niskiego napięcia, których celem jest zapewnienie dobrego stanu technicznego infrastruktury sieciowej, a przez to poprawa jakości usług (m. in. ograniczenia czasu ograniczeń awaryjnych oraz ilości wyłączanych odbiorców) oraz spełnienie wymagań wynikających ze wzrostu zapotrzebowania na moc.

Na terenie Miasta i Gminy Miłomłyn funkcjonuje oświetlenie uliczne, obejmujące łącznie 440 opraw. Stan techniczny istniejącego oświetlenia oceniany jest jako dobry.

Ciepłownictwo

Centralny system ogrzewania funkcjonuje głównie w mieście. Gospodarka cieplna w gminie opiera się na lokalnych kotłowniach zlokalizowanych w obiektach użyteczności publicznej, blokach mieszkalnych i domach. Taka sytuacja jest charakterystyczna dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Kotłownie miejskie zasilane są głównie węglem i miałem węglowym, olejem opałowym oraz gazem propan-butan, zaś piece na olej napędowy pełnią funkcję rezerwową. W pozostałych obiektach i na obszarach wiejskich najczęściej wykorzystywane są: węgiel, miał, drewno, rzadziej olej i gaz.

Na terenie Gminy Miłomłyn energia cieplna wykorzystywana jest:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym,
- do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych,
- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

Budynki przeznaczone na pobyt ludzi ogrzewane są z indywidualnych źródeł ciepła, jednym z poniższych sposobów: instalacja centralnego ogrzewania z kotłowni indywidualnych, piece węglowe, piecyki gazowe i olejowe oraz piecyki elektryczne.

Gazownictwo

Obecnie na terenie gminy Miłomłyn nie występuje sieć gazowa niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia.

W związku z faktem, że obecnie Gmina nie jest zgazyfikowana, mieszkańcy korzystają z węgla, oleju opałowego, gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach. Ponadto należy zauważyć, że dość nieduża liczba ze zinwentaryzowanych kotłowni jest zasilana gazem płynnym zbiornikowym propan-butan czy też propan techniczny. Analogiczna sytuacja występuje w zakresie ogrzewania domów jednorodzinnych i gospodarstw rolnych. Zupełnie inna sytuacja ma natomiast miejsce w zakresie zaopatrzenia odbiorców gazu propan-butan dla potrzeb bytowych związanych z energią potrzebną dla celów przygotowywania posiłków. W tym przypadku, głównie z uwagi na brak na terenie Gminy sieci gazowej występuje w zamian dystrybucja gazu propan-butan w butlach 11 kg, realizowana przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

W projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Miasta i Gminy Miłomłyn w latach 2020 – 2021 planuje się podłączyć budynki

użyteczności publicznej należące do gminy (urząd, szkoły, m-gok, biblioteka) do sieci gazowej. Gaz płynny jest paliwem ekologicznym i dlatego jest godny polecenia jako alternatywa w stosunku do węgla czy oleju opałowego. Również likwidacja węglowych trzonów kuchennych i zastąpienie ich kuchniami gazowymi zasilanymi gazem płynnym ma duży wpływ na ochronę środowiska naturalnego. W związku z powyższym działania Gminy Miłomłyn powinny sprzyjać dalszemu rozwojowi dystrybucji płynnych paliw gazowych na terenie Gminy.

W dniu 18 maja 2017 r. Burmistrz Miasta i Gminy Miłomłyn Stanisław Siwkowski oraz Prezes EI Invest sp. z o.o. Piotr Umański podpisali list intencyjny w sprawie możliwości gazyfikacji Miasta i Gminy Miłomłyn. W związku z planowanym przez spółkę EI Invest rozwojem sieci gazowej, podjęto negocjacje dotyczące ustalenia możliwości powstania dystrybucyjnej sieci gazowej oraz zasad jej finansowania. List intencyjny stanowił podstawę rozpoczęcia prac analitycznych oraz projektowych, które miały na celu realizację inwestycji. Została opracowana analiza techniczno-ekonomiczna przedsięwzięcia, jakim jest gazyfikacja Gminy i Miasta Miłomłyn. W konsekwencji podjęto decyzję o przystąpieniu do realizacji inwestycji. Dotychczas wykonano prace projektowe związane z gazyfikacją miasta i gminy Miłomłyn. Jesienią 2019 r. ruszyły pierwsze prace budowlane. Poza Miłomłynem obejmie swoim zasięgiem kilka miejscowości w gminie, które zostaną włączone do istniejącego gazociągu w miejscowości Samborowo. Projekt przewiduje wykonanie odcinków sieci dystrybucyjnych wraz z przyłączami pomiędzy oraz w miejscowościach: Rogowo, Boguszewo, Liwa, Wielimowo i Miłomłyn. Sieć gazowa liczyć będzie ponad 19 kilometrów.

X. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest kompleksową metodą służącą do badania otoczenia gminy lub danego obszaru oraz ich analizy. Jest ona oparta na prostym schemacie klasyfikacji – wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję gminy dzieli się na:

- zewnętrzne w stosunku do gminy i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na jednostkę i mające wpływ pozytywny.

Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami obszaru pozwala na określenie jego pozycji strategicznej, a także może być podstawą do wyznaczania jego celów rozwoju.

Przedstawione poniżej wskazania oznaczają:

- **S** (*Strengths*) – **mocne strony** (wszystko co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru),
- **W** (*Weaknesses*) – **słabe strony** (wszystko co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru),
- **O** (*Opportunities*) – **szanse** (wszystko co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany),
- **T** (*Threats*) – **zagrożenia** (wszystko co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej).

Tabela 23: Analiza SWOT obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
1. czyste środowisko naturalne (lasy, jeziora, tereny zielone) 2. walory krajobrazowe 3. bogactwo flory i fauny 4. złoża wód i surowców mineralnych 5. Kanał Elbląski 6. dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki 7. położenie geograficzne 8. atrakcyjna lokalizacja, dobra dostępność komunikacyjna 9. uzyskany status ochrony uzdrowiskowej 10. rozwijająca się baza agroturystyczna 11. brak uciążliwego przemysłu 12. stabilna sytuacja finansowa gminy 13. dostępne tereny inwestycyjne 14. potencjał do rozwoju turystyki 15. dobra infrastruktura wodno-kanalizacyjna w mieście Miłomłyn	1. brak zaplecza uzdrowiskowego i restauracyjnego 2. brak bazy hotelowej 3. niewykorzystany potencjał Kanału Elbląskiego jako atrakcji turystycznej 4. sezonowość oferty turystycznej 5. zły stan dróg gminnych i powiatowych oraz obiektów mostowych 6. niewystarczający poziom zwodociągowania i skanalizowania na obszarach wiejskich gminy oraz zły stan oczyszczalni ścieków 7. brak gazociągu 8. niewystarczająca liczba ciągów rowerowych i pieszo spacerowych 9. braki w infrastrukturze okołoturystycznej do atrakcyjnego spędzania czasu wolnego 10. brak właściwego oznakowania i opisania zabytków 11. brak wspólnej, uzupełniającej się oferty turystycznej sąsiadujących gmin 12. odpływ młodych i kompetentnych osób 13. niskie zarobki mieszkańców 14. niewystarczająca promocja gminy 15. uboga oferta kulturalna

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
1. budowa bazy uzdrowiskowej i uzyskanie statusu uzdrowiska 2. rozwój infrastruktury turystycznej, hotelowej, rekreacyjnej i sportowej 3. moda na turystykę uzdrowiskową, zdrowy i aktywny tryb życia, usługi SPA 4. zwiększony ruch turystyczny 5. pozyskanie inwestorów zewnętrznych, tworzących nowe miejsca pracy 6. dostępne środki zewnętrzne (unijne i krajowe) na rozbudowę infrastruktury 7. skuteczna promocja gminy, w tym wykorzystanie atutów przyrodniczych do rozwoju turystyki 8. poprawa stanu dróg 9. rozwój instytucji i oferty kulturalnej 10. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej 11. współpraca z innymi samorządami i podmiotami 12. przeznaczanie coraz większych środków na profilaktykę, ochronę zdrowia i opiekę nad osobami starszymi 13. synergia potencjału uzdrowiskowych miejscowości w województwie warmińsko – mazurskim 14. wspólne działania promujące obszar Kanału Elbląskiego 15. zwiększająca się świadomość zdrowotna społeczeństwa	1. większa atrakcyjność innych ośrodków uzdrowiskowych i turystycznych 2. konkurencyjność obszaru Wielkich Jezior Mazurskich jako najpopularniejszego miejsca wypoczynkowego w województwie 3. wzrastający poziom zanieczyszczeń wpływający negatywnie na środowisko 4. znikomy napływ kapitału inwestycyjnego 5. niekorzystna polityka NFZ wobec uzdrowisk 6. ograniczanie nakładów na lecznictwo uzdrowiskowe 7. niespójne i szybko zmieniająca się przepisy prawne 8. odpływ młodych osób i wykwalifikowanych mieszkańców 9. brak inwestycji w infrastrukturę i przedsiębiorczość 10. żywioły klimatyczne, intensywne zjawiska pogodowe i atmosferyczne oraz zagrożenie epidemiologiczne i pandemiczne 11. brak lub ograniczenie zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji 12. pogorszenie sytuacji finansowej gminy 13. kryzys gospodarczy, spadek dochodów firm i samorządu 14. słaby rozwój przedsiębiorstw usługowych sektora obsługi ruchu turystycznego (komplementarnego wobec funkcji uzdrowiskowych) 15. brak wypracowanych narzędzi współpracy sektora turystyczno-uzdrowiskowego oraz słaba komunikacja sektora z władzami samorządowymi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru, przeprowadzonego badania ankietowego oraz warsztatów z przedstawicielami sektorów: społecznego, gospodarczego, publicznego

XI. Kluczowe problemy i wyzwania obszaru

Główne zdiagnozowane wyzwania w zakresie realizacji Planu Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn:

1. **Uzyskanie statusu uzdrowiska**

Działalność uzdrowiskowa, jako działalność na pograniczu turystyki i lecznictwa sanatoryjnego, ma bardzo duży potencjał rozwojowy w Polsce. Województwo warmińsko – mazurskie jako teren z czystym środowiskiem, nieskażoną przyrodą, dużymi terenami leśnymi i niezliczoną liczbą akwenów wodnych ma ogromne predyspozycje do rozwoju działalności uzdrowiskowej. Niewielka liczba uzdrowisk i obszarów posiadających status ochrony uzdrowiskowej w województwie warmińsko – mazurskim stwarza Miłomłynowi duże szanse na uczynienie działalności uzdrowiskowej motorem rozwoju tego samorządu. Ze względu na brak zlokalizowanych w strefie „A" ochrony uzdrowiskowej zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego w chwili obecnej, Miłomłyn nie może ubiegać się o status uzdrowiska statutowego. Uzyskanie tego statusu jest najważniejszym wyzwaniem stojącym przed samorządem. Rozwój infrastruktury lecznictwa uzdrowiskowego, w tym budowa zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, może dać w przyszłości uzdrowiskowej gminie podstawy do uzyskania statusu uzdrowiska statutowego i w połączeniu z intensywnym rozwojem turystyki leczniczej dalszy rozwój, jako nielicznego w regionie warmińsko-mazurskim ośrodka uzdrowiskowego.

2. **Zbudowanie atrakcyjnej oferty usług sanatoryjnych i zdrowotnych dla istotnych grup odbiorców (seniorzy, osoby niepełnosprawne, aktywni i zapracowani młodzi ludzie)**

Z punktu widzenia poziomu i struktury popytu turystycznego jednym z najważniejszych obserwowanych trendów społeczno-gospodarczych są zmiany demograficzne. W ciągu kilku lat liczba osób w wieku 65+ na świecie przekroczy 800 mln, z tego 2/3 będzie pochodzić z krajów rozwijających się. Seniorzy są jedną z najliczniejszych grup korzystających z usług uzdrowisk. Prognozuje się, że w Polsce w 2035 roku osoby w wieku 60+ będą stanowić ok. 30% całej populacji. Takie zmiany spodziewane są również w największych rynkach generujących ruch turystyczny na świecie (Niemczech, USA, Francji, Wielkiej Brytanii, Japonii, Włoszech). Obserwowane są także zmiany zachowań turystycznych osób starszych, którzy częściej podróżują na coraz dłuższe dystanse. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych mediów jako źródła informacji, seniorzy są lepiej poinformowani, bardziej skłonni do wyszukiwania atrakcyjnych ofert, ponadto doskonale znają wartość swoich pieniędzy oraz relacji jakość/cena.

Rośnie również sektor turystyki skierowanej do osób niepełnosprawnych. Jest to m.in. skutek regulacji prawnych oraz wzmacniającego postrzegania osób niepełnosprawnych jako potencjalnych konsumentów, którym należy zapewnić odpowiednie warunki do uprawiania turystyki. Stworzenie warunków ułatwiających podróżowanie i korzystanie z infrastruktury turystycznej osobom niepełnosprawnym jest istotne z punktu widzenia ekonomicznego i społecznego.

Ważną grupą odbiorców usług sanatoryjno-zdrowotnych stają się zapracowani młodzi ludzie, poświęcający wiele czasu swojej pracy i oczekujący szybkiej regeneracji sił. Wymusza to zmiany w podejściu do lecznictwa uzdrowiskowego, polegające na odchodzeniu od typowego lecznictwa sanatoryjnego na rzecz zabiegów typu Wellness czy też SPA. Pobyty lecznicze ulegają skróceniu, a kuracja jest wspomagana turystyką aktywną i kulturową. Przeważają wyjazdy weekendowe i kilkudniowe, które w krótkim czasie powinny pozwolić „naładować akumulatory". Oznacza to potrzebę rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Niezwykle ważną grupą odbiorców są osoby zainteresowane korzystaniem z usług Spa&Wellnes. Obecnie obserwuje się dynamiczny rozwój i wzrost popularności kurortów na całym świecie, a także w Polsce (w ostatnich lat liczba ośrodków SPA wzrosła 10-krotnie). Współczesne ośrodki uzdrowiskowe to połączenie centrum odnowy biologicznej, kliniki medycyny alternatywnej, medycyny naturalnej oraz specjalistycznej, a także salonu masażu, sanatorium i hotelu. Drugim bardzo popularnym kierunkiem rozwoju turystyki zdrowotnej, wypoczynkowej jest wellness, która na równi stawia medycynę i terapię, naturę i kulturę, ruch i odpoczynek, przeżycia i komunikację między ludźmi.

Jednym z wyzwań stających przez Miłomłynem – jeśli uzyska już status uzdrowiska – będzie zbudowanie atrakcyjnej oferty usług sanatoryjnych i zdrowotnych dostosowanej dla najliczniejszych grup odbiorców usług sanatoryjnych i zdrowotnych.

3. Wykreowanie marki uzdrowiska Miłomłyn

W celu przyciągnięcia potencjalnych kuracjuszy niezbędne jest opracowanie i wdrożenie kompleksowej promocji Miłomłyna jako nowoczesnego ośrodka leczniczo-rekreacyjnego, nastawionego zarówno na świadczenie usług medycznych, jak i na profilaktykę zdrowotną oraz aktywny wypoczynek. Rosnący rynek usług zdrowotnych i spa powoduje, iż konkurencja dla rozwoju ruchu turystyki prozdrowotnej w Miłomłynie stale rośnie. Szansą rozwojową Miłomłyna jest jego intensywna i skuteczna promocja jako miejsca z nowoczesną ofertą SPA oraz wellnes z potencjałem przyrodniczo-kulturalnym, a także budowa renomy uzdrowiska jako wiodącego ośrodka w kraju w tym zakresie. Rozwój uzdrowiska nie będzie możliwy bez współdziałania różnych instytucji, reprezentujących zarówno sektor publiczny,

jak i prywatny. Współpraca partnerska na rzecz rozwoju turystyki pozwoli na skuteczniejsze zbudowanie marki uzdrowiska Miłomłyn.

Główne zdiagnozowane problemy w Obszarze Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn:

1. **Brak możliwości prowadzenia działalności uzdrowiskowej** spowodowany brakami w zakresie infrastruktury uzdrowiskowej, w tym:
    - zakładu leczniczo – uzdrowiskowego,
    - zakładu przyrodoleczniczego,
    - pijalni wód mineralnych,
    - urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego (tężni, basenu rehabilitacyjnego, parku zdrojowego, muszli zdrojowej, ścieżek zdrowotnych).

2. **Niewystarczająca oferta noclegowo-gastronomiczna oraz rekreacyjno-sportowa**, w tym:
    - brak zaplecza noclegowo-restauracyjnego,
    - brak zaplecza rekreacyjno-sportowego, zapewniającego szeroką ofertę aktywnego spędzania czasu wolnego,
    - niewykorzystany potencjał obiektów zabytkowych i rynku w Miłomłynie.

3. **Niedostateczna infrastruktura zapewniająca ochronę środowiska**, w tym:
    - nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa (niewystarczający poziom zwodociągowania i skanalizowania obszaru uzdrowiska oraz oczyszczalnia i przepompownie ścieków wymagające rozbudowy/modernizacji),
    - niska efektywność energetyczna budynków oraz emisja zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ciepła,
    - wzrost zagrożenia związanego z negatywnymi efektami zmian klimatycznych,
    - niewystarczający poziom gazyfikacji gminy.

4. **Niewykorzystany potencjał turystyczny uzdrowiska** spowodowany:
    - mało skuteczną promocją turystyczną i gospodarczą,
    - brakiem sieci powiązań i niewystarczającą współpracą samorządu lokalnego z podmiotami branży turystycznej i okołoturystycznej,
    - niewystarczającą współpracą z innymi samorządami i podmiotami w zakresie kreowania marki regionu i obszaru ochrony uzdrowiskowej.

XII. Wizja

Wizja stanowi projekcję stanu, który powinien zostać osiągnięty dla obszaru ochrony uzdrowiskowej do 2030 r.

Wizję rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn określono jako:

Miłomłyn w 2030 roku posiada status uzdrowiska
– jest znanym i cenionym miejscem wypoczynku o wysokim potencjale:

- **turystyczno-rekreacyjnym,**
- **leczniczym,**
- **przyrodniczym - kulturowym.**

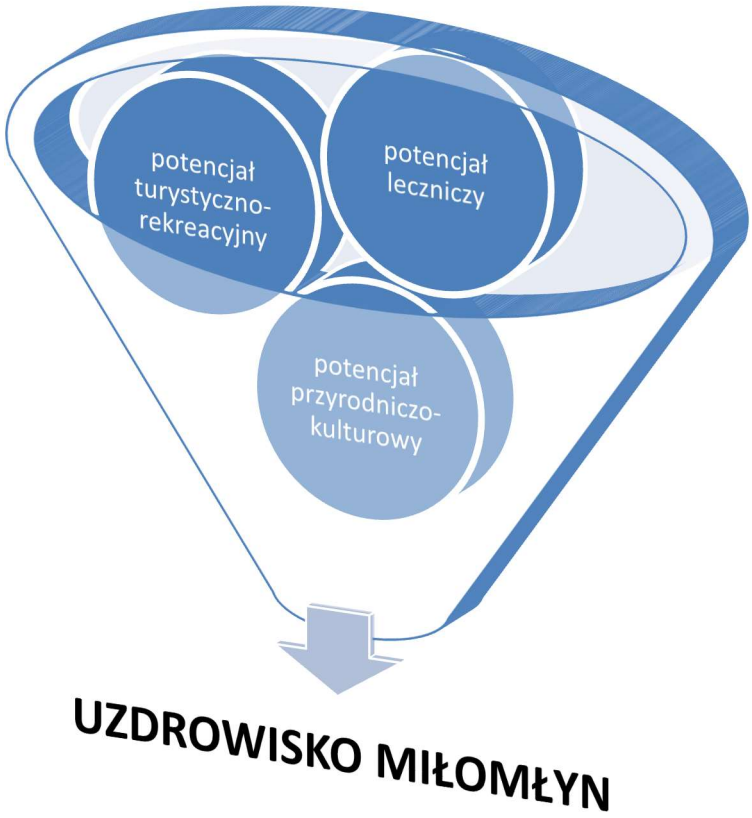

Osiągnięcie tak określonej wizji wymaga wielu działań i starań zarówno samorządu gminnego, jak i przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i samych mieszkańców.

XIII. Cel strategiczny rozwoju oraz obszary interwencji (cele operacyjne)

Strategiczny cel Planu Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030 określony został jako:

Zwiększenie atrakcyjności uzdrowiskowo – turystycznej Miłomłyna w celu uzyskania statusu uzdrowiska oraz wykreowania jego marki.

Osiągnięcie założonego celu strategicznego wymaga intensywnych działań w poniższych kluczowych obszarach interwencji.

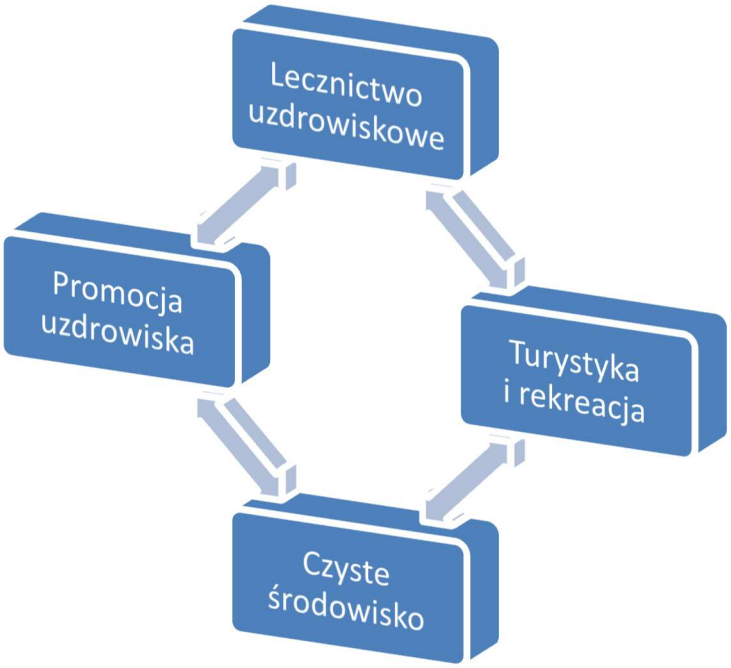

13.1. Obszar interwencji Lecznictwo uzdrowiskowe

W ramach tego obszaru wytyczono następujące cele operacyjne:

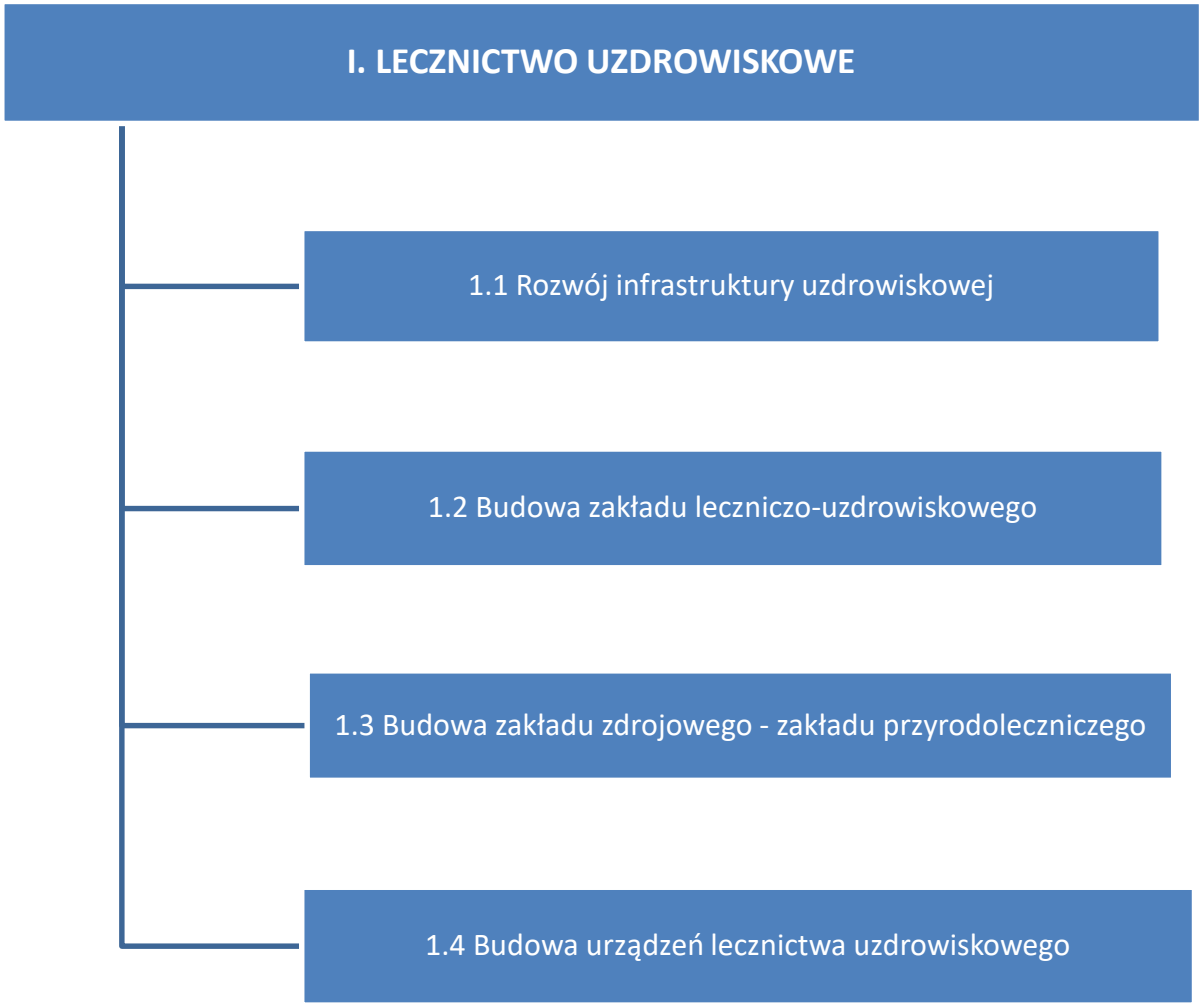

Planowane działania:
Rozwój infrastruktury uzdrowiskowej w Miłomłynie (odwierty wód mineralnych i solankowych, budowa pijalni wód mineralnych w Miłomłynie)
Budowa zakładu leczniczo – uzdrowiskowego (sanatorium – obiekt zabiegowo – leczniczo – rehabilitacyjny, wyposażony w część borowinowo – balneologiczną, komory inhalacyjne i inne urządzenia lecznicze i rehabilitacyjne)
Budowa Domu Zdrojowego – zakładu przyrodoleczniczego (baza zabiegowo – lecznicza dla uczestników turnusów stacjonarnych, baza dla pacjentów ambulatoryjnych, baza administracyjna uzdrowiska)
Budowa urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego (tężnie, basen rehabilitacyjny, park zdrojowy w oparciu o przylegające lasy, muszla zdrojowa, ścieżki zdrowotne w kompleksie leśnym)

13.2. Obszar interwencji Turystyka i rekreacja

W ramach tego obszaru wytyczono następujące cele operacyjne:

Planowane działania:
Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji dla dzieci i dorosłych (dla dzieci: place zabaw, skatepark, miasteczko rowerowe, ścianki wspinaczkowe, dla dorosłych: dyskoteki, kręgielnie, sala kinowa, sale bilardowe)
Zaplecze noclegowo – restauracyjne wraz z Centrum Kongresowo – Szkoleniowym (hotele, usługi spa&wellness, kawiarnie, centra rozrywki, restauracje)
Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej (budowa Ekomariny, modernizacja boiska sportowego wraz z zapleczem, budowa ścieżek rowerowych, urządzenie terenów zielonych, oznakowanie i dostosowanie do ruchu turystycznego miejsc atrakcyjnych turystycznie)
Rewitalizacja centrum Miłomłyna oraz obiektów zabytkowych (odtworzenie historycznej zabudowy rynku oraz rewitalizacja i ekspozycja obiektów zabytkowych)

13.3. Obszar interwencji Czyste środowisko

W ramach tego obszaru wytyczono następujące cele operacyjne:

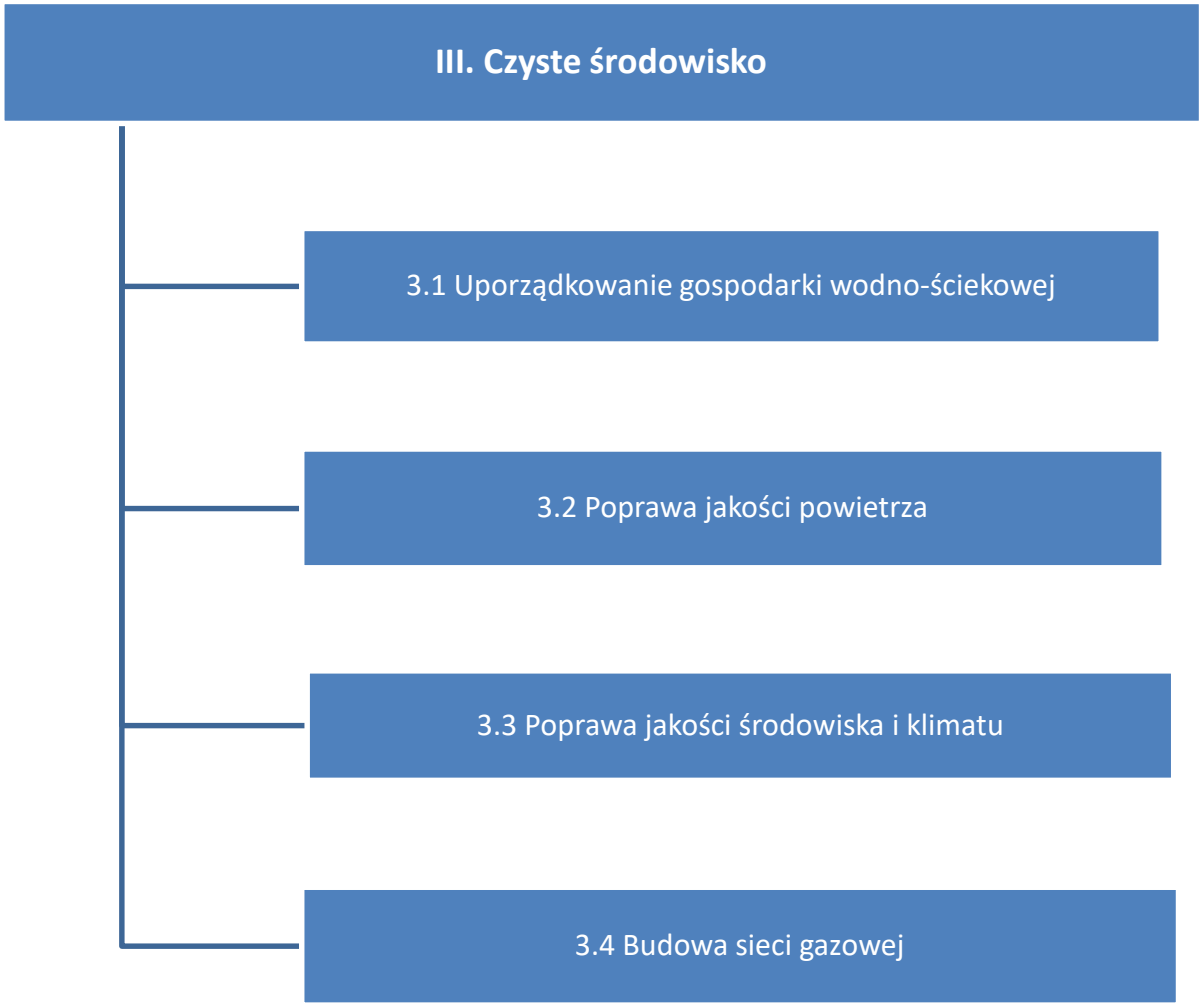

Planowane działania:
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa oczyszczalni ścieków Miłomłynie, rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja przepompowni ścieków)
Poprawa jakości powietrza (termomodernizacja budynków, wykorzystanie OZE, eliminacja emisji zanieczyszczeń z kominów – wymiana źródeł ciepła na energooszczędne i niskoemisyjne)
Poprawa jakości środowiska i klimatu (przeciwdziałanie spadkowi różnorodności biologicznej, zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnienie odporności na zagrożenia związane z negatywnymi efektami zmian klimatu, edukacja ekologiczna)
Budowa sieci gazowej (w mieście i gminie Miłomłyn)

13.4. Obszar interwencji Promocja uzdrowiska

W ramach tego obszaru wytyczono następujące cele operacyjne:

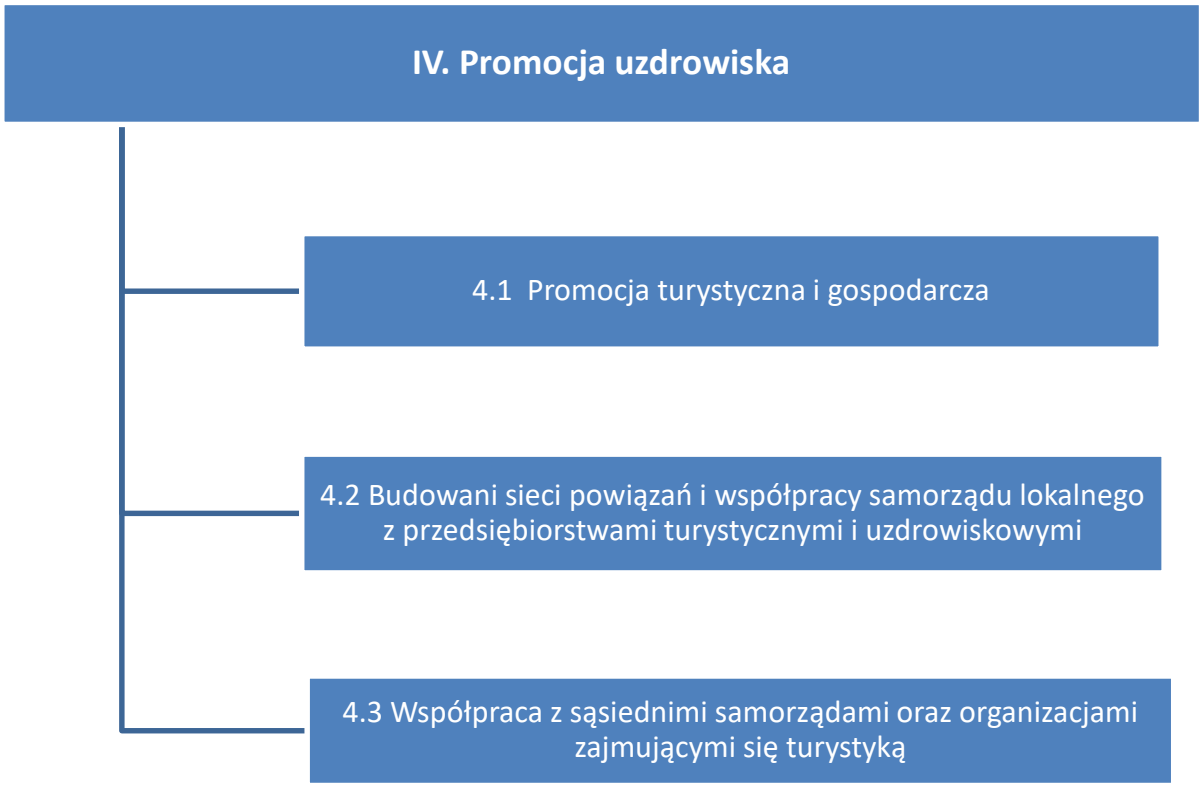

Planowane działania:
Promocja turystyczna i gospodarcza (profesjonalna i zintegrowana promocja uzdrowiska i oferty turystyczno – rekreacyjnej przez samorząd lokalny, podmioty gospodarcze i NGO)
Budowani sieci powiązań i współpracy samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi (aktywny udziału w organizacji letnich i zimowych imprez sportowo-rekreacyjnych, w celu budowy i popularyzacji Miłomłyna jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji)
Współpraca z sąsiednimi samorządami oraz organizacjami zajmującymi się turystyką (wspólne budowanie marki uzdrowiska i regionu w ramach m.in. Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, Stowarzyszenia Uzdrowisk Warmii i Mazur)

XIV. Opis planowanych działań

Tabela 24: Wykaz planowanych działań

Oznaczenie działania	Nazwa działania	Opis działania
Obszar interwencji: LECZNICTWO UZDROWISKOWE		
1.1	Rozwój infrastruktury uzdrowiskowej w Miłomłynie	Okres realizacji 2021 – 2023 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 obiekt stanowiący element infrastruktury uzdrowiskowej (pijalnia wód) - 150 -200 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektu - 5 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 20% Opis - wykonanie odwiertów wód mineralnych i solankowych - budowa pijalni wód mineralnych w Miłomłynie Szacowany koszt 12 000 000 zł
1.2	Budowa zakładu leczniczo – uzdrowiskowego	Okres realizacji 2022 – 2024 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 obiekt stanowiący element infrastruktury uzdrowiskowej (zakład leczniczo-uzdrowiskowy) - 4 000 – 5 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektu - przewidywana ilość pacjentów – 250 osób na turnus - 40 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 50% Opis - budowa w strefie „A” sanatorium – obiektu zabiegowo – leczniczo – rehabilitacyjnego, który będzie posiadał część borowinowo – balneologiczną, komory inhalacyjne i inne urządzenia lecznicze i rehabilitacyjne, - zakup wyposażenia – niezbędnych urządzeń i sprzętu medyczno – rehabilitacyjnego do funkcjonowania zakładu leczniczo-uzdrowiskowego Szacowany koszt 20 000 000 zł

1.3	Budowa Domu Zdrojowego – zakładu przyrodoleczniczego	Okres realizacji 2023 – 2025 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 obiekt stanowiący element infrastruktury uzdrowiskowej (zakład przyrodoleczniczy) - 2 000 – 2 500 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektu - przewidywana ilość pacjentów – 250 – 300 osób na turnus - 30 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 50% Opis - budowa w strefie „A" bazy zabiegowo – leczniczej dla uczestników turnusów stacjonarnych (projektuje się stworzenie w I etapie bazy zabiegowej i leczniczej na ok. 250 – 300 osób, dla których należałoby zaprojektować około 1 000 zabiegów dziennie, w tym zabiegi z zakresu hydroterapii, fizykoterapii, kinezyterapii, światłolecznictwa, krioterapii) - zapewnienie bazy dla pacjentów ambulatoryjnych - utworzenie bazy administracyjnej uzdrowiska Szacowany koszt 27 000 000 zł
1.4	Budowa urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego	Okres realizacji 2025 – 2027 Oczekiwane produkty i rezultaty - 4 obiekty stanowiące elementy infrastruktury uzdrowiskowej (basen, park zdrojowy, muszla zdrojowa, ścieżki zdrowotne) - 10 000 – 12 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektów - przewidywana liczba korzystających – 250 osób na turnus - 20 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 30% Opis - budowa krytego basenu rehabilitacyjnego - urządzenie parku zdrojowego w oparciu o przylegające lasy - budowa muszli zdrojowej - utworzenie ścieżek zdrowotnych w kompleksie leśnym Szacowany koszt 28 000 000 zł

Obszar interwencji: TURYSTYKA I REKREACJA		
2.1	Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji dla dzieci i dorosłych	Okres realizacji 2025 – 2027 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 obiekt stanowiący element infrastruktury turystycznej (Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji) - 25 000 – 30 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektu - przewidywana liczba korzystających – 250 osób na turnus - 40 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 20% Opis - budowa w strefie „B" lub „C" Centrum Rekreacji, Wypoczynku i Rozrywki z atrakcjami dla dzieci (place zabaw, skatepark, miasteczko rowerowe, ścianki wspinaczkowe) i atrakcjami dla dorosłych (dyskoteki, kręgielnie, sala kinowa, sale bilardowe) Szacowany koszt 30 000 000 zł
2.2	Zaplecze noclegowo – restauracyjne wraz z Centrum Kongresowo – Szkoleniowym	Okres realizacji 2024 – 2026 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 obiekt stanowiący element infrastruktury turystycznej (Centrum Kongresowo- Szkoleniowe) - 8 000 – 10 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektu - 1 000 stworzonych miejsc noclegowych w obszarze ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn - 100 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 50% Opis - budowa hoteli zapewniających miejsca noclegowe w różnym standardzie - zapewnienie usług spa&wellness - budowa/urządzenie kawiarni i restauracji - powstanie Centrum Kongresowo-Szkoleniowego Szacowany koszt 26 000 000 zł

2.3	Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 zmodernizowany obiekt rekreacyjno – sportowy (boisko sportowe) - 1 wybudowany obiekt stanowiący infrastrukturę turystyczną (Ekomarina) - 15 000 – 20 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektów - przewidywana liczba korzystających – 1 000/rok - 10 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 10% Opis - budowa Ekomariny w Miłomłynie - modernizacja boiska sportowego przy ul. Pasłęckiej w Miłomłynie (wraz z zapleczem) - budowa ścieżek rowerowych - urządzenie terenów zielonych - oznakowanie i dostosowanie do ruchu turystycznego miejsc atrakcyjnych turystycznie Szacowany koszt 31 000 000 zł
2.4	Rewitalizacja centrum Miłomłyna oraz obiektów zabytkowych	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 16 000 m² powierzchni rynku poddanych rewitalizacji - 10 szt. obiektów zabytkowych na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn poddanych rewitalizacji - przewidywana liczba korzystających – 1 000/rok - 20 osób bezpośrednio zatrudnionych - wzrost ruchu turystycznego o 10% Opis - odtworzenie historycznej zabudowy rynku w Miłomłynie (w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków) - rewitalizacja i ekspozycja obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn Szacowany koszt 60 000 000 zł

Obszar interwencji: CZYSTE ŚRODOWISKO		
3.1	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Okres realizacji 2021 – 2022 Oczekiwane produkty i rezultaty - 12 000 mb wybudowanej sieci wodociągowej - 14 000 mb wybudowanej sieci kanalizacyjnej - 1 rozbudowany obiekt infrastruktury ochrony środowiska (oczyszczalnia ścieków w Miłomłynie) - 5 zmodernizowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (przepompownie ścieków w Miłomłynie) - 340 osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej - 100 osób przyłączonych do sieci wodociągowej Opis - rozbudowa oczyszczalni ścieków Miłomłynie - budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Miłomłynie: ul. Sportowa, Tęczowa, Topolowa, Lipowa, Kwiatów Polnych, Zielona, Spacerowa, Przejazdowa, Pasłęcka, Wichrowe Wzgórze i Zatokowa oraz teren strefy „A" ochrony uzdrowiskowej „Miłomłyn" i teren inwestycyjny między ul. Kolejową i ul. Polną, - budowa i modernizacja przepompowni ścieków, - budowa wodociągu do miejscowości Ostrów Wielki, Lubień i ul. Jeziornej w Miłomłynie Szacowany koszt 17 000 000 zł
3.2	Poprawa jakości powietrza	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 10 budynków poddanych kompleksowej termomodernizacji - 10 zlikwidowanych nieefektywnych źródeł ciepła - 100 gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii - 50 zamontowanych instalacji OZE - 2 000 m² powierzchni użytkowej budynków poddanych termomodernizacji - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych 1 000 ton równoważnika CO2/ rok - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych 17 000 kWh/rok Opis - kompleksowa termomodernizacja budynków publicznych - wykorzystanie OZE

		- eliminacja emisji zanieczyszczeń z kominów – wymiana źródeł ciepła na energooszczędne i niskoemisyjne Szacowany koszt 8 000 000 zł
3.3	Poprawa jakości środowiska i klimatu	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 000 m² powierzchni zagospodarowanych terenów zielonych (poddanych działaniom proekologicznym) - 2 przeprowadzone kampanie edukacyjne z zakresu ekologii/wdrożone programy kształtowania postaw ekologicznych - 5 000 osób korzystających z urządzonych terenów zielonych - 5 000 osób objętych programami kształtowania postaw ekologicznych Opis - zagospodarowanie terenów zielonych z nastawieniem na przeciwdziałanie spadkowi różnorodności biologicznej - działania z zakresu zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnienia odporności na zagrożenia związane z negatywnymi efektami zmian klimatu - prowadzenie szeroko rozumianej edukacji ekologicznej Szacowany koszt 500 000 zł
3.4	Budowa sieci gazowej	Okres realizacji 2021 – 2024 Oczekiwane produkty i rezultaty - 20 000 mb wybudowanej sieci gazowej - 400 budynków podłączonych do sieci gazowej - 2 000 osób korzystających z sieci gazowej Opis - budowa sieci gazowej na terenie Miłomłyna Szacowany koszt 7 000 000 zł

Obszar interwencji: PROMOCJA UZDROWISKA		
4.1	Promocja turystyczna i gospodarcza	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 7 wdrożonych projektów promocyjnych - 3 publikacje promocyjne i informacyjne - 1 kampania promocyjna zorganizowana w kraju - 1 kampania promocyjna zorganizowana zagranicą - 1 program promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych - 3 markowe produkty turystyczne objęte programem rozwoju lub promocji - 7 przeprowadzonych akcji promocyjnych - 5 000 osób objętych akcją promocyjną Opis - prowadzenie działań z zakresu profesjonalnej i zintegrowanej promocji uzdrowiska i oferty turystyczno – rekreacyjnej przez samorząd lokalny, podmioty gospodarcze i NGO, - cykliczne badanie i satysfakcji kuracjuszy i turystów, - opracowanie i wdrożenie nowoczesnych narzędzi promocji oferty turystyczno-uzdrowiskowej Miłomłyna Szacowany koszt 1 000 000 zł
4.2	Budowani sieci powiązań i współpracy samorządu lokalnego z przedsię-biorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 projekt współpracy pomiędzy samorządem lokalnym a podmiotami gospodarczymi i społecznymi - 1 publikacja promocyjna i informacyjna - 1 kampania promocyjna zorganizowana w kraju - 1 kampania promocyjna zorganizowanych zagranicą - 1 program promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych - 3 markowe produkty turystyczne objęte programem rozwoju lub promocji - 3 przeprowadzone akcje promocyjne - 5 000 osób objętych akcją promocyjną Opis - aktywny udziału w organizacji letnich i zimowych imprez sportowo-rekreacyjnych, w celu budowy i popularyzacji Miłomłyna jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji

		- budowa wspólnego dla całej gminy spójnego systemu informacyjno-rezerwacyjnego (służącego do rezerwacji usług świadczonych zarówno w oparciu o infrastrukturę publiczną, jak i komercyjną) Szacowany koszt 500 000 zł
4.3	Współpraca z sąsiednimi samorządami oraz organizacjami zajmującymi się turystyką	Okres realizacji 2021 – 2030 Oczekiwane produkty i rezultaty - 1 projekt współpracy - 1 publikacja promocyjna i informacyjna - 1 kampania promocyjna zorganizowana w kraju - 1 kampania promocyjna zorganizowanych zagranicą - 1 program promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych - 3 markowe produkty turystyczne objęte programem rozwoju lub promocji - 3 przeprowadzone akcje promocyjne - 5 000 osób objętych akcją promocyjną Opis - wspólne budowanie marki uzdrowiska i regionu w ramach m.in. Związku Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, Stowarzyszenia Uzdrowisk Warmii i Mazur Szacowany koszt 500 000 zł

XV. Wskaźniki realizacji Planu

Na podstawie działań zaplanowanych do realizacji w ramach Planu osiągnięte zostaną:

- **wskaźniki produktu**, które odnoszą się do bezpośrednich, rzeczowych efektów podjętych działań mierzonych konkretnymi wielkościami. Opisują wszystkie te produkty, które powstają w trakcie realizacji projektu na skutek wydatkowania środków (np. długość sieci, powierzchnia budynków, itp.),
- **wskaźniki rezultatu**, które zostają osiągnięte bezpośrednio w wyniku realizacji projektu i odpowiadają natychmiastowym efektom realizacji projektu mającym bezpośredni wpływ na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Dostarczają informacji o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia danego projektu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu (np. liczba osób podłączonych do wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, liczba osób korzystających z budynku).

Na podstawie zaplanowanych działań w ramach realizacji Planu Rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn powinny zostać osiągnięte następujące **wskaźniki produktu:**

- 7 nowych obiektów stanowiących element infrastruktury uzdrowiskowej (pijalnia wód, zakład leczniczo – uzdrowiskowy, zakład przyrodoleczniczy, basen, park zdrojowy, muszla zdrojowa, ścieżki zdrowotne),
- 16 150 – 19 700 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektów infrastruktury uzdrowiskowej,
- 3 nowe obiekty stanowiące element infrastruktury turystycznej (Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji, Centrum Kongresowo – Szkoleniowe, Ekomarina),
- 1 zmodernizowany obiekt rekreacyjno – sportowy (boisko sportowe),
- 48 000 – 60 000 m² przewidywanej powierzchni użytkowej obiektów infrastruktury turystycznej,
- 1 000 stworzonych miejsc noclegowych w obszarze ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn,
- 16 000 m² powierzchni rynku poddanych rewitalizacji,
- 10 szt. obiektów zabytkowych na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn poddanych rewitalizacji,
- 12 000 mb wybudowanej sieci wodociągowej,
- 14 000 mb wybudowanej sieci kanalizacyjnej,
- 1 rozbudowany obiekt infrastruktury ochrony środowiska (oczyszczalnia ścieków w Miłomłynie),
- 5 zmodernizowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (przepompownie ścieków w Miłomłynie),
- 10 budynków poddanych kompleksowej termomodernizacji,
- 10 zlikwidowanych nieefektywnych źródeł ciepła,
- 100 gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii,

- 50 zamontowanych instalacji OZE,
- 2 000 m² powierzchni użytkowej budynków poddanych termomodernizacji,
- 1 000 m² powierzchni zagospodarowanych terenów zielonych (poddanych działaniom proekologicznym),
- 2 przeprowadzone kampanie edukacyjne z zakresu ekologii/wdrożone programy kształtowania postaw ekologicznych,
- 20 000 mb wybudowanej sieci gazowej,
- 400 budynków podłączonych do sieci gazowej,
- 7 wdrożonych projektów promocyjnych,
- 5 publikacji promocyjnych i informacyjnych,
- 3 kampanie promocyjne zorganizowane w kraju,
- 3 kampanie promocyjne zorganizowane zagranicą,
- 3 programy promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych,
- 9 markowych produktów turystycznych objętych programem rozwoju lub promocji,
- 13 przeprowadzonych akcji promocyjnych,
- 2 projekty współpracy pomiędzy samorządem lokalnym a podmiotami gospodarczymi i społecznymi.

W wyniku realizacji działań ujętych w Planie Rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn powinny zostać uzyskane poniższe **wskaźniki rezultatu:**

- 265 osób bezpośrednio zatrudnionych,
- wzrost ruchu turystycznego o 240%,
- przewidywana ilość pacjentów na turnus – 250 osób,
- 2 000 osób korzystających/rok z elementów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,
- 340 osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej,
- 100 osób przyłączonych do sieci wodociągowej,
- szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych 1 000 ton równoważnika CO2/rok,
- zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych 17 000 kWh/rok,
- 5 000 osób korzystających z urządzonych terenów zielonych,
- 5 000 osób objętych programami kształtowania postaw ekologicznych,
- 2 000 osób korzystających z sieci gazowej,
- 15 000 osób objętych akcjami promocyjnymi.

XVI. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Wyznaczony cel strategiczny i cele operacyjne rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn są spójne z celami strategicznymi i obszarami wsparcia wyznaczonymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla:

- **na poziomie lokalnym** (Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2021 – 2030),
- **na poziomie ponadlokalnym** (Zintegrowana Strategia Rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 – 2025, Strategia Rozwoju Obszaru Kanału Elbląskiego na lata 2021 – 2030),
- **na poziome regionalnym** (Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025),
- **na poziomie krajowym** (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego).

POZIOM LOKALNY

Dla terenu Miasta i Gminy Miłomłyn opracowany został dokument strategiczny – Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2021 – 2030. Wyznacza on cele rozwoju samorządu, które są spójne z celami przyjętymi dla rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn, co przedstawia poniższa tabela.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	**Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2021 – 2030 (cele strategiczne)**		
	Aktywni mieszkańcy	Konkurencyjna gospodarka	Dobra infrastruktura techniczna i społeczna
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X
Turystyka i rekreacja	X	X	X
Czyste środowisko			X
Promocja uzdrowiska	X	X	

POZIOM PONADLOKALNY

Gmina Miłomłyn leży na obszarze Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obszar ten obejmuje następujące jednostki:

- gminy miejskie: Iława i Ostróda,
- gminy miejsko-wiejskie: **Miłomłyn**, Morąg,
- gminy wiejskie: Iława, Ostróda.

Mapa: Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny

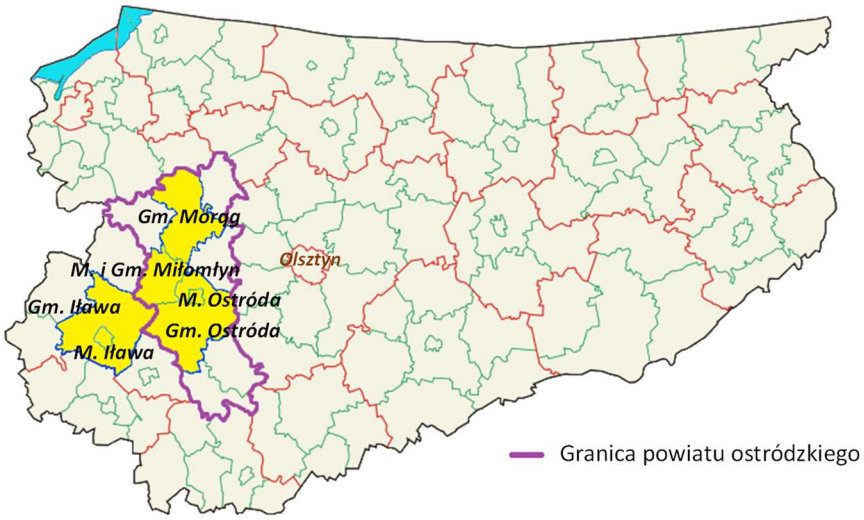

Źródło: Analiza sytuacji społeczno – gospodarczej Ostródzko – Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Dla wyznaczonego obszaru opracowany został dokument strategiczny – Zintegrowana Strategia Rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 – 2025. Wyznacza on główne obszary priorytetowe rozwoju wytyczonego obszaru, które są spójne z celami przyjętymi dla rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn, co przedstawia poniższa tabela.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	**Zintegrowana Strategia Rozwoju Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025 (obszary priorytetowe)**		
	Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka	Bogata i różnorodna infrastruktura	Wysoka jakość życia
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X
Turystyka i rekreacja	X	X	X
Czyste środowisko		X	X
Promocja uzdrowiska	X		

Obszar Gminy Miłomłyn znajduje się na terenie Krainy Kanału Elbląskiego, który obejmuje następujące samorządy gminne:

- gminy miejskie: Elbląg, Iława i Ostróda,
- gminy miejsko-wiejskie: **Miłomłyn**, Morąg, Pasłęk, Zalewo,
- gminy wiejskie: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Iława, Łukta, Markusy, Małdyty, Ostróda, Rychliki.

Mapa Krainy Kanału Elbląskiego

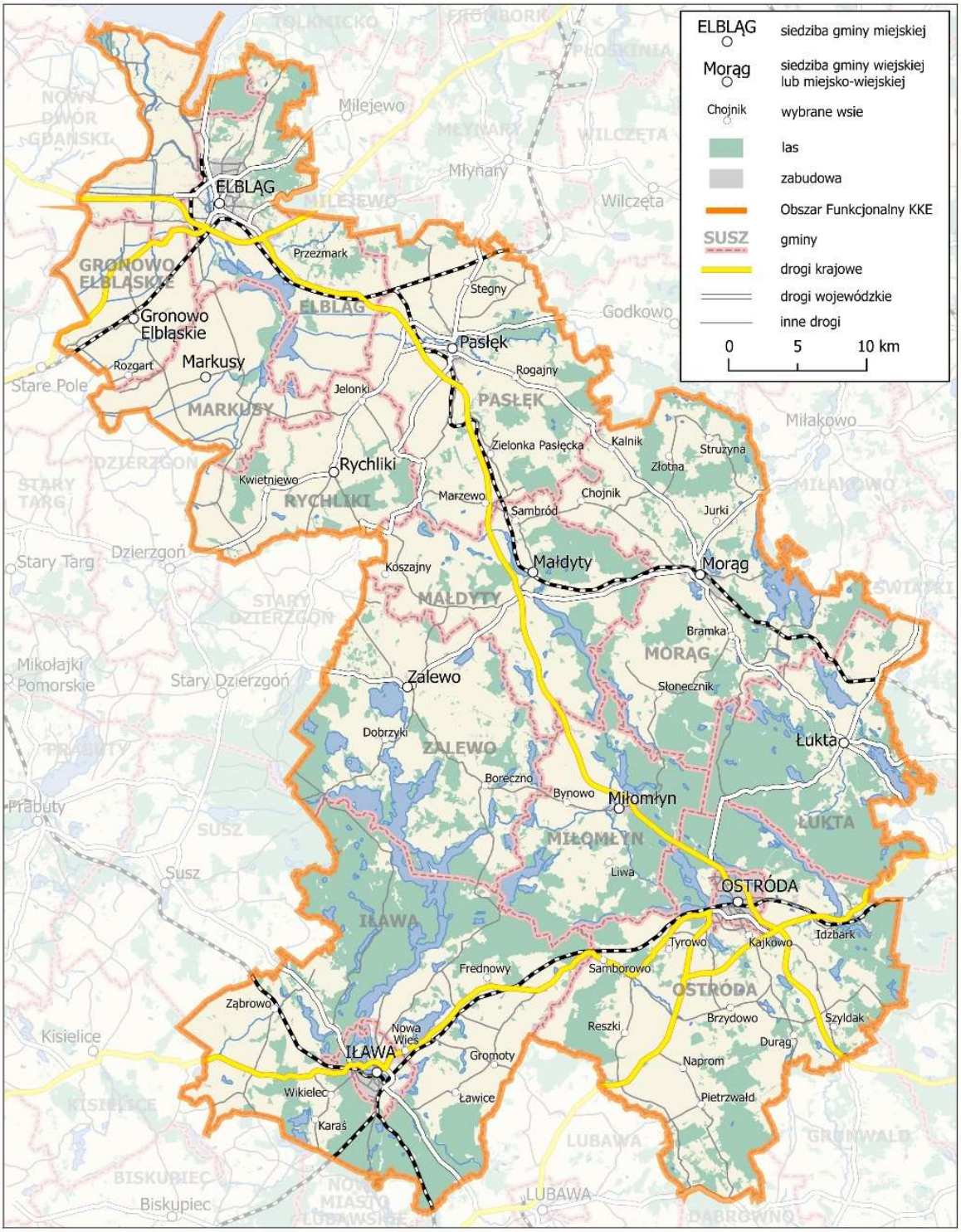

Źródło: Strategia Rozwoju Obszaru Kanału Elbląskiego na lata 2021-2030

Dla wyznaczonego obszaru opracowany został dokument strategiczny – Strategia Rozwoju Obszaru Kanału Elbląskiego na lata 2021-2030. Wyznacza on główne obszary priorytetowe rozwoju wytyczonego obszaru, które są spójne z celami przyjętymi dla rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn, co przedstawia poniższa tabela.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	Strategia Rozwoju Obszaru Kanału Elbląskiego na lata 2021-2030 (cele strategiczne)					
	Mieszkańcy KKE – kompetentni i przed-siębiorczy	Usługi w KKE – dostępne i wysokiej jakości	Gospodarka KKE – innowacyjna i ekologiczna	Środowisko przyrodnicze KKE – bezpieczne i wyjątkowe	Infrastruktu-ra KKE – nowoczesna i włączająca	Relacje w KKE – budujące zaufanie i synergię
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X	X	X	
Turystyka i rekreacja	X	X	X	X	X	
Czyste środowisko			X	X	X	
Promocja uzdrowiska	X				X	X

POZIOM REGIONALNY

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym jest dokument pod nazwą „Warmińsko – Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego". W Strategii tej wyznaczono główne obszary priorytetowe rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, które są spójne z celami rozwoju przyjętymi dla rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn, co przedstawia poniższa tabela.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	Warmińsko – Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego (cele strategiczne)			
	Kompetencje przyszłości	Inteligentna produktywność	Kreatywna aktywność	Mocne fundamenty
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X	X
Turystyka i rekreacja		X	X	X
Czyste środowisko				X
Promocja uzdrowiska	X	X	X	

Obszar Gminy Miłomłyn został ujęty w dokumencie „Warmińsko – Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego" w jednym z wyznaczonych Obszarów strategicznej interwencji – OSI Niebieski Zachód. Obszar ten obejmuje następujące jednostki:

- gminy miejskie: Braniewo, Elbląg, Iława i Ostróda,
- gminy miejsko-wiejskie: Frombork, **Miłomłyn**, Morąg, Pasłęk, Tolkmicko, Zalewo,
- gminy wiejskie: Braniewo, Elbląg, Gronowo Elbląskie, Iława, Łukta, Markusy, Małdyty, Ostróda, Rychliki.

Mapa: Obszar strategicznej interwencji Niebieski Zachód

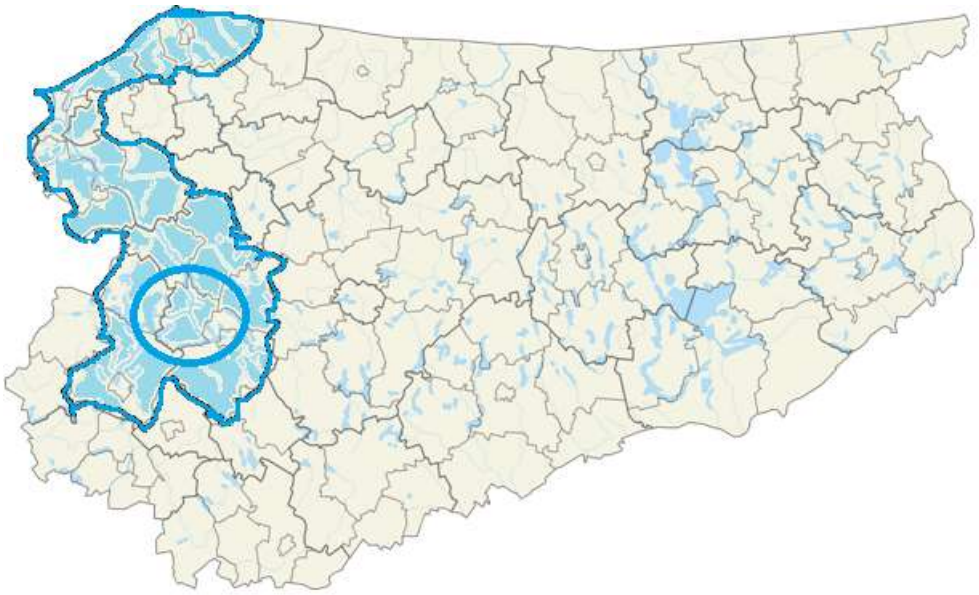

Źródło: Opracowanie własne

Dla wyznaczonego OSI Niebieski Zachód opisane zostały oczekiwane efekty podejmowanych interwencji oraz oczekiwane zmiany przestrzenne, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25: Cele strategiczne OSI Niebieski Zachód – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	- Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców - Rozwinięta e-administracja - Silne organizacje społeczne i okołobiznesowe	- Rozwinięte powiązania funkcjonalne wewnątrz obszaru oraz włączające gminy sąsiadujące (edukacja, turystyka, rynek pracy)
Inteligentna produktywność	- Konkurencyjne usługi, w tym w obszarze srebrnej gospodarki - Konkurencyjne firmy należące do inteligentnych specjalizacji - Rozwinięta przedsiębiorczość **- Status uzdrowiska (Miłomłyn, Frombork)**	- Wzrost znaczenia powiązań gospodarczych wewnątrz obszaru
Kreatywna aktywność	- Dobrze rozwinięta infrastruktura aktywności społecznej - Rozwinięta współpraca sieciowa	
Mocne Fundamenty	- Wysoki kapitał społeczny budowany w oparciu o projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców - Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe - Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko przyrodnicze - Dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna i wewnętrzna - Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej	- Wysoka jakość przestrzeni przyrodniczej obszaru

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Najważniejszym dokumentem branżowym dotyczącym turystyki na poziomie regionalnym jest Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. W Strategii tej wyznaczono główne obszary priorytetowe rozwoju turystyki w województwie warmińsko-mazurskim, które są spójne z celami rozwoju przyjętymi dla rozwoju obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn, co przedstawia poniższa tabela.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	**Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 (kierunki strategiczne)**			
	Synergia kultury i turystyki	Kreatywność w turystyce	Turystyka inteligentna	Eko Trendy w turystyce
Lecznictwo uzdrowiskowe		X	X	X
Turystyka i rekreacja	X	X	X	X
Czyste środowisko				X
Promocja uzdrowiska	X	X	X	

POZIOM KRAJOWY

Na poziomie krajowym istnieje szereg dokumentów strategicznych i branżowych wyznaczających kierunki rozwoju na terenie całej Polski. Poniżej zaprezentowano spójność przyjętych w nich priorytetów rozwoju z celami rozwoju przyjętymi dla obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn**.**

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	**Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (cele szczegółowe)**		
	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X
Turystyka i rekreacja	X	X	X
Czyste środowisko		X	X
Promocja uzdrowiska	X	X	X

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030	**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (cele szczegółowe)**		
	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Lecznictwo uzdrowiskowe	X	X	X
Turystyka i rekreacja	X	X	X
Czyste środowisko	X	X	X
Promocja uzdrowiska	X	X	X

XVII. Plan finansowy

Oznaczenie działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Szacowany koszt działania	Wnioskodawca /partnerzy	Planowane źródła finansowania
Obszar interwencji: LECZNICTWO UZDROWISKOWE					
1.1	Rozwój infrastruktury uzdrowiskowej w Miłomłynie	2021 - 2023	12 mln zł	Gmina Miłomłyn	środki UE, EOG, środki własne
1.2	Budowa zakładu leczniczo – uzdrowiskowego	2022 - 2024	20 mln zł	Gmina Miłomłyn	środki UE, EOG, środki własne
1.3	Budowa Domu Zdrojowego – zakładu przyrodoleczniczego	2023 - 2025	27 mln zł	Gmina Miłomłyn	środki UE, EOG, środki własne
1.4	Budowa urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego	2025 - 2027	28 mln	Gmina Miłomłyn	środki UE, EOG, środki własne
Obszar interwencji: TURYSTYKA I REKREACJA					
2.1	Centrum Wypoczynku, Sportu i Rekreacji dla dzieci i dorosłych	2025 - 2027	30 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne	środki UE, EOG, środki własne
2.2	Zaplecze noclegowo – restauracyjne wraz z Centrum Kongresowo – Szkoleniowym	2024 -2026	26 mln zł	Podmioty prywatne	środki UE, EOG, środki własne
2.3	Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej	2021 - 2030	31 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych
2.4	Rewitalizacja centrum Miłomłyna oraz obiektów zabytkowych	2021 - 2030	60 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych
Obszar interwencji: CZYSTE ŚRODOWISKO					
3.1	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	2021 - 2022	17 mln zł	Gmina Miłomłyn	środki UE, EOG, środki własne, śr. z programów rządowych
3.2	Poprawa jakości powietrza	2021 - 2030	8 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych
3.3	Poprawa jakości środowiska i klimatu	2021 - 2030	0,5 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne, NGO	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych

3.4	Budowa sieci gazowej	2021 - 2024	7 mln zł	Gmina Miłomłyn, EI. Invest	środki UE, EOG, środki własne
Obszar interwencji: PROMOCJA UZDROWISKA					
4.1	Promocja turystyczna i gospodarcza	2021 - 2030	1 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne, NGO	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych
4.2	Budowanie sieci powiązań i współpraca samorządu lokalnego z przedsię-biorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi	2021 - 2030	0,5 mln zł	Gmina Miłomłyn, podmioty prywatne, NGO	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych
4.3	Współpraca z sąsiednimi samorządami oraz organizacjami zajmującymi się turystyką	2021 - 2030	0,5 mln zł	Gmina Miłomłyn, inne JST, NGO	środki UE, EOG, środki własne, środki z programów rządowych

XVIII. System wdrażania Planu

Wdrożenie dokumentu rozpocznie się od podjęcia uchwały przez Radę Miejską w Miłomłynie o przyjęciu do realizacji Planu Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030 jest dokumentem o ponadkadencyjnym okresie wdrażania. Określa cele i działania na najbliższe lata. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem (w oparciu o skuteczne metody przekazywania informacji do otoczenia oraz przyjmowania informacji z otoczenia). Wdrożeniu dokumentu towarzyszyć będzie jego monitoring, który będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o przebiegu wdrażania Planu, jego skutkach i publicznym odbiorze.

Plan Rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Miłomłyn na lata 2021 – 2030 będzie wdrażany w oparciu o następujące zasady:

- ciągłości (jest kontynuacją dotychczasowych starań związanych z uzyskaniem statusu uzdrowiska oraz będzie kontynuowany w przyszłości),
- elastyczności wobec zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych (z możliwością aktualizacji w celu dostosowania do zmienionych trendów społecznych i gospodarczych),
- otwarcia na innowacyjne przedsięwzięcia i pojawiające się możliwości, które będą mogły sprzyjać osiągnięciu przyjętych celów,
- spójności z celami dokumentów strategicznych wyższego szczebla (ponadlokalnych, regionalnych i krajowych).

Fazy wdrażania Planu:

- realizacja celów operacyjnych określonych w Planie (poprzez przygotowywanie i wdrażanie projektów służących zrealizowaniu zaplanowanych działań),
- monitoring dokumentu (prowadzony w sposób ciągły – m.in. poprzez coroczne umieszczanie informacji o jego wdrażaniu w raportach o stanie gminy),
- możliwa aktualizacja Planu – poprzez dodanie nowych obszarów interwencji czy też działań lub modyfikację przyjętych obszarów interwencji/działań obecnie ujętych (proces aktualizacji wymaga przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Miłomłyn i przedstawienia faktycznego uzasadnienia potrzeby aktualizacji Planu),
- uspołeczniania i promocji Planu w całym okresie jego realizacji w celu dotarcia do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w procesie jego wdrażania, a także do instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji i innych przedsięwzięć. Dotyczy to podmiotów z sektora społecznego, publicznego

i gospodarczego, w tym: mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, potencjalnych inwestorów, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, partnerów społecznych, władz rządowych i samorządowych na szczeblu powiatowym, regionalnym i krajowym.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Planu przez Gminę Miłomłyn jest Burmistrz Miasta i Gminy Miłomłyn. W celu sprawnego wdrażania dokumentu należy powołać zespół, w skład którego wejdą pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Miłomłyn (m.in. odpowiadający za planowanie i prowadzenie inwestycji, pozyskiwanie środków zewnętrznych, promocję) oraz kierownicy jednostek organizacyjnych. Zadaniem powołanego zespołu powinien być:

- ciągły monitoring dokumentu,
- nadzór nad realizacją zadań związanych z wdrażaniem projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych,
- aktualizacja zapisów Planu,
- informowanie społeczności lokalnej o prowadzonych działaniach.

Finansowanie Planu

Podstawowym źródłem finansowania działań w ramach przyjętych obszarów interwencji realizowanych przez Gminę Miłomłyn będą środki pochodzące z budżetu Gminy. Realizacja wielu zamierzeń, w tym inwestycji z zakresu infrastruktury uzdrowiskowej i technicznej, wymagać będzie bardzo dużych nakładów finansowych. W związku z powyższym konieczne będzie:

- poszukiwanie i pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych (w ramach dostępnych środków Unii Europejskiej, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków z krajowych programów dotacyjnych),
- poszukiwanie i pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych posiadających kapitał finansowy, którzy poprzez lokowanie inwestycji na terenie Miasta i Gminy Miłomłyn będą tworzyć potencjał uzdrowiskowy i nowe miejsca pracy.

Na działania planowane do realizacji w danym roku zostaną zabezpieczone środki finansowe poprzez zamieszczenie w uchwale budżetowej na dany rok limitu wydatków na nie przeznaczonych. Kolejne uchwały budżetowe będą określały nakłady na poszczególne działania w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie. Zabezpieczenie i zmiana nakładów przeznaczonych na realizację Planu będzie się odbywać w drodze uchwały Rady Miejskiej w Miłomłynie. W przypadku finansowania działań ze środków zewnętrznych w uchwale budżetowej i wieloletniej prognozie finansowej będą zabezpieczane środki w odpowiedniej wysokości na zapewnienie wkładu własnego Gminy Miłomłyn.

Realizacja założeń Planu wymusza umiejętne wykorzystywanie posiadanych lokalnych zasobów oraz pojawiających się szans na pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych i zagranicznych na wdrażanie przyjętych celów. Takie podejście ma przyspieszyć rozwój Miasta i Gminy Miłomłyn w ujęciu zarówno społecznym, jak i gospodarczym.

Ważnym aspektem jest także współpraca z sąsiednimi samorządami, zarówno w ramach istniejących powiązań (Związek Gmin i Powiatów Kanału Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, Stowarzyszenie Uzdrowisk Warmii i Mazur, Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko", Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny), czy też porozumień zawieranych na potrzeby realizacji wspólnych zdań i przedsięwzięć.

W przypadku dużych inwestycji (w szczególności z zakresu rozwoju infrastruktury uzdrowiskowej) warto rozważyć także możliwość skorzystania z formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Monitoring Planu

Monitoring to proces stałego sprawdzania, czy realizacja Planu przebiega zgodnie z założeniami i czy określone w dokumencie cele są osiągane. Monitorowanie służy dostarczaniu informacji, na podstawie których zarządzający mogą systematycznie dowiadywać się o występowaniu problemów i rozbieżności w realizacji planów i osiąganiu celów.

Celem prowadzenia monitoringu założeń Planu jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest to także podstawa do modyfikowania dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Ważnym elementem monitorowania jest wypracowanie sposobu i zakresu zbierania informacji.

Monitoring wdrażania Planu powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Planu może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania.

Podstawowymi obszarami monitorowania Planu będą zaplanowane działania. Za proces monitorowania Planu odpowiada Burmistrz Miasta, który wyznaczy do tego pracownika Urzędu Miasta i Gminy Miłomłyn. W ramach monitorowania dokumentu założono:

- coroczne analizowanie postępów we wdrażaniu celów operacyjnych i działań ujętych w Planie poprzez umieszczanie informacji o jego wdrażaniu w corocznych raportach o stanie gminy,
- przeprowadzenie raportu rozszerzonego w połowie okresu wdrażania Planu – w I połowie 2026 r.

Coroczna analiza powinna wskazywać działania podjęte i zrealizowane w poszczególnych kluczowych obszarach interwencji. Natomiast raport rozszerzony (poza elementami raportu rocznego) będzie stanowił pogłębioną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, która ma zawierać bardziej szczegółowe informacje z zakresu: zagospodarowania przestrzennego, demografii, gospodarki, turystyki, surowców leczniczych, kierunków leczniczych, infrastruktury technicznej. Raport rozszerzony może być podstawą do aktualizacji Planu, jeśli wystąpi taka potrzeba.

Aktualizacja Planu

Plan jest dokumentem określającym cele i zamierzenia na wiele lat (2021- 2030). Podstawą do podjęcia decyzji o przygotowaniu aktualizacji Planu może być rozszerzony raport z monitoringu. Ewentualna aktualizacja dotyczyć powinna przede wszystkim kluczowych obszarów interwencji i działań sformułowanych w Planie. Ze względu na dużą zmienność i trudną przewidywalność trendów gospodarczych Plan, jako najważniejszy dokument planistyczny związany z rozwojem funkcji uzdrowiskowej, powinien być elastyczny i otwarty na korekty. Tylko odpowiednio wczesne reagowanie na pojawiające się szanse i zagrożenia zapewni jednostce silną pozycję i stanowić będzie o jej atrakcyjności na szczeblu ponadlokalnym.

Wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, technologicznym jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, niniejszy Plan może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Miejskiej. Zakłada się, że aktualizacja dokumentu będzie prowadzona przy użyciu metod, jakie zostały wykorzystane podczas procesu jego tworzenia (w szczególności zachowany zostanie warsztatowy charakter wypracowywania analizy SWOT i celów operacyjnych).

W przypadku stwierdzenia potrzeby aktualizacji Planu, dla sprawnego przeprowadzenia tego procesu, sugeruje się powołanie przez Burmistrza Zespołu ds. aktualizacji Planu. Wypracowana wersja projektu aktualizacji musi zostać poddana konsultacjom przeprowadzonym przy udziale lokalnej społeczności. Ponadto mieszkańcy obszaru gminy będą mogli kontaktować się z pracownikiem bezpośrednio odpowiedzialnym w Urzędzie Miasta i Gminy Miłomłyn za monitoring dokumentu lub poprzez stronę internetową, na której będą mogli składać swoje wnioski i uwagi celem późniejszej aktualizacji Planu. Okresowe aktualizowanie dokumentu niesie ze sobą wiele korzyści i błędem byłoby odstępowanie od tej procedury.

XIX. Spis tabel

Tabela 1: Wykaz uzdrowisk w Polsce 15
Tabela 2: Cele operacyjne Planu 20
Tabela 3: Dane dot. obiektów noclegowych turystyki w 2019 r. w województwie warmińsko-mazurskim 33
Tabela 4: Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w wybranych obiektach noclegowych w województwie warmińsko – mazurskim według miesięcy w 2019 r. 37
Tabela 5: Dane o obiektach noclegowych turystyki według powiatów województwa warmińsko – mazurskiego w 2019 r. 40
Tabela 6: Przeznaczenie terenów w Mieście i Gminie Miłomłyn 44
Tabela 7: Dane demograficzne 45
Tabela 8: Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności 47
Tabela 9: Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki 47
Tabela 10: Hotele, motele i pensjonaty wg kategorii w lipcu 48
Tabela 11: Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu 49
Tabela 12: Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych 49
Tabela 13: Wykaz surowców mineralnych gminy Miłomłyn 61
Tabela 14: Zestawienie obiektów z terenu Gminy Miłomłyn ujętych rejestrze zabytków województwa warmińsko – mazurskiego 87
Tabela 15: Miasto Miłomłyn – ulice powiatowe 90
Tabela 16: Drogi gminne 91
Tabela 17: Sieć wodociągowa 91
Tabela 18: Sieć kanalizacyjna 92
Tabela 19: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności 93
Tabela 20: Ludność korzystająca z oczyszczalni 93
Tabela 21: Gromadzenie i wywóz nieczystości płynnych 94
Tabela 22: Odpady komunalne 94
Tabela 23: Analiza SWOT obszaru ochrony uzdrowiskowej Miłomłyn 98
Tabela 24: Wykaz planowanych działań 109
Tabela 25: Cele strategiczne OSI Niebieski Zachód – perspektywa 2030 123